

1972 DEC 19

45.359

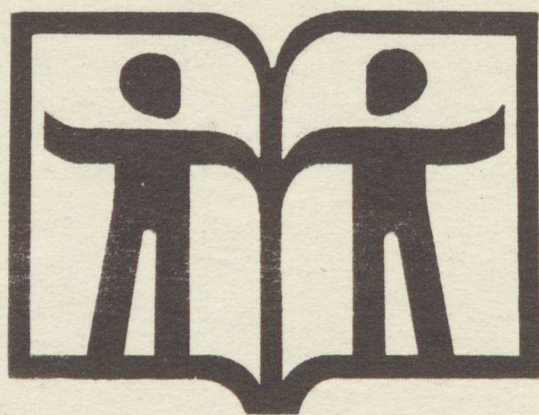
KÖNYVTÁRI Híradó

szeptember 1972 október

1972

NEMZETKÖZI KÖNYVÉV

KÖNYVTÁRI Híradó

A FÓVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLONYE

XVI. évf. 5. sz. 1972. szept.-okt.

AZ IFLA ÉS A FSZEK

Könyvtárosok közötti beszélgetésekben még egyre visszatérő téma az IFLA budapesti konferenciája, illetve a budapesti ülészek.

Hogy a konferencia sikeres volt, azt bizonyítja az MKE titkárságára érkezett sok-sok levél. Azok a magyar könyvtárosok is, akik mostanában külföldön jártak, mindnyájan azt mondják, hogy alig győzték fogadni az elismerés lelkes és spontán megnyilvánulásait, a konferencián résztvett külföldi kollégák részéről.

A konferencia előkészítésének és lebonyolításának munkáját a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtár-Osztálya végezte, ők voltak a konferencia házigazdái. Bizonyos, hogy a siker titka a gondos előkészítés, de ezen túl ez alkalommal hozzájárult az a lelkes társadalmi munka, amivel a magyar könyvtárosok segítettek a zökkenőmentes lebonyolítást. Vajon ott voltak-e, részt vettek-e a megmozdulásban a FSZEK könyvtárosa?

Az előkészületek az Egyesület elnökségén kezdődtek. Részt vett itt Révész Ferenc /mint az MKE alelnöke/ és Tyroler Gyula /az elnökség tagja/. Szóke Tiborné a bibliográfiai szekció összekötője, Dobos Piroska az INTAMEL összekötője volt. A repülőtéren fogadta az INTAMEL titkárát, előkészítette intézetünk igazgatójánál tett látogatását, a szívélyes eszmecsere tolmácsa Tóth Endréné volt.

Nagy Emilné már hosszabb idő óta a Magyar Könyvtárosok Egyesülete összekötője könyvtárunknál. A konferencia tőle is fokozott tevékenységet kívánt.

Sokat jelentett érkező vendégeink számára az, hogy a szálló idegen nyelveket beszélő alkalmazottain kívül, vagy az értekezletek színhelyén a hivatásos tolmácson túl, - magyar könyvtárosokat, barátokat, kollégákat találtak, akik átsegítették őket a nyelvi nehézségeken, s baráti üdvözléssel siettek feléjük. Könyvtárunk munkatársaival közül többen, így pl. Arató Józsefné, Hajdu Miklósné, Hiripi Lajosné, Zsukovszki Ervinné, az érkezés pillanatában fogadták vendégeinket, segítettek regisztrálásuknál, az elhelyezkedésüknél, a városban való elgazodásban, részt vettek és tolmácsoltak a nyilvános és a szekcióüléseken, valamint a kirándulásokon. Ez bizony azzal járt, hogy az idel augusztusvégi napokon reggel 8-tól késő estig dolgoztak.

A nyilvános ülések közül könyvtárosaink főként a Közművelődési Könyvtárak Szekciója, és a Gyermekkönyvtári Alszekció üléseit látogatták. Ez az érdeklődés teljesen érthető, - akár a FSZEK feladatai tekintetében, akár az ülések napirendjének ismeretében. A Központi Könyvtár munkatársaival közül többen is felkeresték a társadalomtudományi könyvtárosokat érdeklő szekció-üléseket.

Nagyjelentőségű eseménynek kell felfognunk az INTAMEL /Nagyvárosi Könyvtárak Szövetsége/ ülését, melyen könyvtárunkat meghívták a Szövetség tagjai sorába. A meghívásra Révész Ferenc elvtárs válaszolt, megköszönte a megtiszteltetést és aktív részvételt ígért a FSZEK részéről. /Ezen az ülésen is könyvtárunk egyik munkatársa látta el a tolmács szerepét: Tóth Endréné./

CITY OF WESTMINSTER

LIBRARIES DEPARTMENT
City Librarian: K C Harrison, MBE, FLA

Personal

your reference

our reference

telephone extension

L/KCH/GMC

129

Dear Mr Révész

September 4, 1972

As promised I have pleasure in enclosing a copy of the article describing the Computer Output Microfilm Catalogue recently introduced into my libraries. I have no doubt you will be able to get this translated into your own language.

My wife and I thank you for your kind reception on Saturday, August 26. I was pleased to meet you and to see your Municipal Library. I also visited three of your branch libraries by bus on Thursday, August 31, and was very glad to see them and to be received so nicely by members of your staff.

Finally, I was pleased you attended the INTAMEL meeting and I look forward to your library becoming a member of INTAMEL next year. I will see that you receive all INTAMEL documents from now on. Your subscription of 50 Swiss francs will not be needed until 1973 when I will send you an invoice.

With best wishes

Yours sincerely

K. Harrison

City Librarian

.Augusztus 29-én keresték fel külföldi vendégeink két csoportban a Központi Könyvtárat. Munkatársaink várták őket autóbuszokkal az Akadémia előtt, és kísérték a Szabó Ervin térre.

Révész elvtárs üdvözlő szavai után nagy érdeklődést tanusítva megtekintették a Központban folyó munkát. Ez alkalommal az adott nyelv ismeretére utaló szalagt viselve igen sok munkatársunk kalauzolta a kisebb csoportokba verődött, nagyszámu külföldi kollégát.

Az IFLA konferencia alkalmából Propaganda Osztályunk munkatársai két kiállítást állítottak össze: az egyiket a konferencia színhelyén, a KKO gyermekkönyvtári csoportja által kiválogatott magyar és müncheni nemzetközi gyermekkönyvtártól kapott nemzetközi gyermekkönyvek bemutatására. A másikat a külföldi kollégák látogatásának tiszteletére készítették, a Központban. Mindkettő felelőse Kovács Jánosné volt.

Vendégeink megtekintették az épület disz-lépcsőházában elhelyezett, és a Központ újabban beszerzett külföldi könyveiből válogatott kiállítást. Ötvehat tablón több mint kétszáz könyv képviselte szerzeményezésünket. Tárlókban mutattuk be a FSZEK kiadásában megjelent ajánló bibliográfiákat, egy másik tárlóban pedig a munkásmozgalom története témakörből kiadott bibliográfiáinkat. Könyvtártudományi szaktevékenységünket ismertette az a tárló, melyet módszertani kiadványaink töltöttek meg, s egy másik, melyben a könyvtártörténeti tanulmányaink kaptak helyet.

Szakkönyvtári tevékenységünket egy, a szociológiai kiadványainkat felmutató tárló és a Budapest Gyűjtemény kiadványal tanusították.

Tablók, grafikonok, ábrák, négy nyelvű felirattal tüntették fel legfontosabb forgalmi mutatószámainkat. A lépcsőház közepén, főhelyen, óriási térkép ábrázolta kigyulladó fényével a budapesti könyvtárhálózat elhelyezkedését. Ezen a térképen vendégeink már a most induló első autóbuszkönyvtárunk állomáshelyeit jelző kis zöld lámpácskákat is felvillanthatták, s a berendezett bibliobuszt pedig megtekinthették, mert az igazgatóság a könyvtár előtti térre állította a kocsit. Meg is nézte alaposan és tetszésnyilvánítás mellett minden kedves vendégünk. Fotolaboratoriumunknak soron kívül felvételeket is kellett róla készítenie, mert többen igényelték, sokan vittek a jól sikerült plakátból.

Augusztus 31-én került sor a budapesti közművelődési könyvtárak csoportos látogatására. Az érdeklődés, és ennek megfelelően a résztvenni szándékozók száma, váratlanul nagy volt. Ezért az eredetileg tervbe vett két utvonalat háromra kellett az előkészítés idejének végén növelni. Ez a bővítés azután nagy gondot jelentett mind a Kerületi Könyvtárak Osztályán, mind az érintett kerületi könyvtárakban, hiszen váratlanul érte őket a feladat: gyorsan és jól felkészülni a látogatók fogadására.

I. utvonal: a csepeli Munkásotthon könyvtára

39-es könyvtár, IX. Boráros tér

48-as könyvtár, IX. Börzsöny u.

15-ös gyermekkönyvtár, IX. Börzsön u.

Két autóbusz indult. A tolmácsok és kísérők Gönczi Imre (SZOT), Kerekes Pálné, Király Lászlóné, Pethes Iván (IFLA iroda), Sándor Ottóné, Weisz Sándorné és Zima Istvánné voltak.

II. utvonal: 1-es gyermekkönyvtár VI. Liszt Ferenc tér.

9-es könyvtár VIII. Gutenberg tér.

Vasas Szakszervezet könyvtára /Csill/ XX. kerület

Két autóbusz indult: tolmácsok és kísérők: Hargitai Nándorné, Hiripl Lajosné, Gombos Zsuzsa /IFLA iroda/, Balogh György /SZBT/, Mitru Ibolya.

III. utvonal: 21-es könyvtár, III. Bajáki Elemér u.

20-as könyvtár, I. Fő u.

20-as könyvtár, /gyermek/ I. Corvin tér

Tolmácsok és kísérők: Körtés Julia /OSZK/, Weisz Sándorné, Dobos Piroska, Tóth Endréné /FSZEK/. Elmondhatjuk, hogy minden utvonal programjait kiünően sikerültek. Vendégeink magas színvonalúnak találták a könyvtárak munkáját. Minden meglátogatott könyvtár ünnepl külsővel, ötletgazdag kiállításokkal, példamutató katalógusokkal, szemléltető eszközökkel nyerte el a vendégek tetszését.

A Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtári foglalkozásról nagy elismeréssel emlékeztek meg a vendégek. E csoportos látogatásokon túl, nagyon sokan keresték fel a Központi Könyvtárat és a kerületi könyvtárakat egyénileg is. Sok esetben éppen a csoportos látogatás alatt érlelődött meg a szándék, másnap újra felkeresett vendégünk és most már részletesen tanulmányozta azt, ami érdekelte.

A központi könyvtár vendégkönyvében lapozva egymásután következnek Torontó, Boston, Párizs, Moszkva, Hamburg, Volgograd, Ottawa, Harkov, Montreal, Nápoly, Rijeka, Firenze, Ploesti, Caracas, Teheran, Craiova, Záhgráb, Prága, Philadelphia könyvtárosainak bejegyzései. Budapesttől távozva a világ minden tája felé haza igyekvő könyvtárosok böröndjében ott volt az a prospektus, ami a FSZEK munkáját, fejlődését ismerteti. Ezt a kiadványt, mely a magyaron kívül orosz, angol, francia és német nyelvű rövid összefoglalót ad könyvtárunkról, Pataki Ferenc és Remete László állította össze, a Központot illetően, a hálózati anyagokat pedig elsősorban a KKO munkatársai, Sándor Ottóné és Hargitai Nándorné közreműködésével. Gyorsan készült el, izléses, szép és főként hasznos kiadványnak bizonyult. A grafikai megoldás Sárdy Károly munkája. Minden meglátogatott kerületi könyvtár is rendelkezett négy nyelvű ismertetővel, melynek adatait, szövegét az adott könyvtár készítette.

Mit tettek munkatársaink az IFLA sikeréért? Nem teljes ez a felsorolás. Annyi azért tán mégis kitetszik az eddigiekből, hogy igyekeztünk megtenni a magunkét.

Ami pedig a külföldi kollegák rólunk kialakított véleményét illeti, talán nem csupán csak udvariasságból nyilatkoztak munkánkról elismeréssel. Felszerelés, könyvtárhelyiségek tekintetében bizonyos, hogy sok szebbet, korszerűbbet láthattak, akár magyarországi vidéki kirándulásaikon is. Az az érdeklődés azonban, ami a mi tevékenységünk iránt már eleve megvolt, arra enged következtetni, hogy a FSZEK-at, munkánkat számontartják a világ nagyvárosi könyvtárai között. Reméljük, hogy 1972 augusztusában jó hírünket megerősítettük. Köszönet jár mindazoknak, akik ebben segítettek.

T. Gy.

The Free Library of Philadelphia
Logan Square
Philadelphia, Pa. 19103 U.S.A.
September 27, 1972

Mr. Ferenc Revesz, Director
The Municipal Library
Szabo Ervin Ter 1
Budapest, VIII
HUNGARY

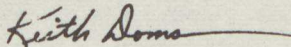
Dear Mr. Revesz:

I can't begin to tell you how much I enjoyed the annual conference of the International Federation of Library Associations in Budapest. Your city is beautiful and I shall always remember with pleasure and gratitude your warm hospitality. The visit to your Central Library was one of the principal events of my visit and I sincerely hope that it will be my privilege to welcome you to Philadelphia at some future time.

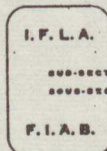
And please convey my greetings and good wishes to Mrs. Endreni Toth and those other members of your staff who were so cordial, helpful, and patient. Perhaps it will be my pleasure to see you or some of your colleagues in Grenoble next summer. I hope so.

Again, my warmest thanks for your friendly welcome.

Sincerely yours,

Keith Doms
Director

SUB-SECTION ON LIBRARY WORK WITH CHILDREN
SOUS-SECTION DES BIBLIOTHÈQUES D'ENFANTS

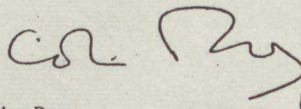
DATE 8th October 1972

45 Stephenson Tower
Station Street
Birmingham B5 4DR
England

Dear Mr. Gyermek

I enclose the photographs taken during our visit with IFLA: I'm sorry that, with a rather long exposure, they are blurred, but you may like them as a souvenir of a very pleasant occasion,

Yours sincerely

Colin Ray
Chairman IFLA Sub-section on
Library Work with Children

A BUDAPESTI IFLA KONFERENCIA UTÁN

Könyvtárostársadalmunk eddigi legnagyobb eseménye zajlott le az Akadémián aug. 28. és szept. 2. között, az IFLA ezévi konferenciája. A közös művelődési előadás keretében hallottunk róla beszámolót.

A főtéma az Unesco által meghirdetett könyvévhez csatlakozva az

"Olvasás a változó világban"

címet viselte és óriási érdeklődést váltott ki, hiszen korunknak azt a nagy problémáját kellett megvitatnia: vajon az audiovizuális eszközök kiszorítják-e a könyvet kultúraterjesztő szerepéből, végéhez közeledik-e a Gutenberg-éra, mint azt Mac Luhan amerikai szociológus és követői állítják.

Nos, erre az állításra csattanós választ adtak a konferencián elhangzott beszámolók előadói, másrészt hazai eredményeink demonstrálták, hogy országunkban az olvasási igények és szokások kutatásában és kielégítésében milyen előrehaladást értünk el.

Magyar részről Mátrai László, Darvas József és Hubay Miklós szólaltak fel, bemutatva eredményeinket az olvasópropaganda, könyvkiadás és -terjesztés terén.

Bár az említett főtéma kifejtése elsősorban a plenáris ülések feladata volt, a lehetőség szerint ehhez csatlakoztak a szekció és bizottsági ülések témái is.

Különösen érdekes volt számunkra a szocialista vezetés alatt dolgozó Könyvtár - elméleti és Kutatási Bizottság programja is, melynek előadásai kifejezetten az egyes országokban folyó olvasói rétegekutatásokról számol be.

A sikeresen megválasztott főtéma különösen a szocialista országok résztvevőinek nyújtott kitünő lehetőséget, hogy az alig két évtizedes multra visszanező olvasásszociológiai kutatásaikkal egy kicsit a szocialista világ kultúrforradalmának eredményeit is érzékeltessek a kapitalista országok könyvtárosai előtt.

Azt hiszem nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a mi testünkre szabott főtémának köszönhető, hogy a konferenciára beküldött 131 beszámolóból 60 munka szocialista országból érkezett, és ezen belül 26 volt hazai.

A budapesti konferencia sikerét a szóban és levélben közölt sok elismerés mellett néhány számadattal is illusztrálhatnánk: a múlt évi liverpooli 750 résztvevővel szemben Budapesten mintegy 1000-en jelentek meg 40 országból, ebből 300-an a szocialista országok képviselőiben. A benyújtott 131 beszámoló már a konferencia előtt 229 változatban készült szétosztásra a négy hivatalos nyelv /angol-francia-német-orosz/ valamelyikén, mintegy milliós oldalszámon. A plenáris ülésekkel együtt a 23 szekció összesen 78 ülést tartott.

A nyugati résztvevők nagy számát minden bizonnyal a magyar és rajtunk keresztül a szocialista könyvtárügy iránti érdeklődésnek, valamint nem kis mértékben hazánk, főleg Budapest turisztikai látnivalóinak köszönhetjük. De nagy volt az érdeklődés a szocialista országok könyvtárosai körében is, akik tapasztalatszerzésre jöttek hozzánk.

Az évenként megtartott IFLA konferenciákon egyre fontosabb kérdésként kezelik a fejlődő országok könyvtárügyének támogatását és ezzel népelk kulturájának emelését. Ennek a célkitűzésnek egyik igen fontos eszköze a nemzetközi könyvcseremozgalom, melynek kérdésel ugyancsak szerepeltek a konferencia napirendjén, többek között Gombocz Istvánnak a Nemzetközi Cserebizottság elnökének megfogalmazásában.

A Közművelődési Könyvtárak szekciója is igen eredményes munkát végzett, amikor megvitatta és elfogadta a több évvel ezelőtt kezdeményezett új könyvtári normatívák végleges szövegét. Ezek a normatívák az egyes könyvtári rendszereket tartva szem előtt arra vannak alapozva, hogy a létesítő testület milyen szolgáltatásokat vár el a létesítendő könyvtártól. Különösen az épületnormákra vonatkozó rész tartalmaz hasznos adatokat az említett szempontból. Ezt a nagy munkát Papp István és két NDK-beli könyvtáros állította össze.

Számunkra igen sikeres volt a Gyermekkönyvtári alszekció budapesti munkássága. Vargha Balázs nemzetközi érdeklődésre számot tartó hazai tapasztalatokról tartott előadást. Ehhez csatlakozott - az alszekció történetében először - az a játékos bemutató, melyre Liszt Ferenc-téri könyvtárunkban a televízió kamerája is kíváncsi volt.

A Kórházi Könyvtárak alszekciójának előadásaiból megtudhattuk, hogy a "kórházi könyvtár" elnevezés, nyugaton már régen sokkal tágabb területre vonatkozik és egyre inkább a "hátrányos helyzetűek" könyvvél való ellátását fejezi ki. Idetartoznak a "slum"-ok /nyomornegyedek/, a börtönlakók stb. könyvtárai. Az ágyhoz kötött betegek könyvvéllátása terén, az elhangzottak nyomán nálunk is jócskán akadna tennivaló.

Ennek a szekciónak keretén belül ülésezett az 1968-ban megalakult INTAMEL /Nagyvárosi Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége/. Itt említem meg, hogy a Szövetség könyvtárunkat is meghívta tagjai sorába és intézetvezetőségünk ígéretet is tett belépésünkre.

Az IFLA konferenciához csatlakozott a FID /Nemzetközi Dokumentációs Szövetség/ konferenciája kb. 400 résztvevővel, akik az UNESCO témához kapcsolódva megvitatták a nemzetközi információcsere és koordinálás kérdéseit, különös tekintettel a fejlődő országok igényeire.

A tavalyi liverpooli példa nyomán a FID és az IFLA az idén is megrendezte két hetes továbbképző szemináriumát az elmaradott országok szakemberképzésének megsegítésére, az UNESCO anyagi támogatásával.

Még egy utolsó számadat, mely egyben a két konferencia jelentőségét is bizonyítja: az aug. 30. - szept. 15. közötti időszakban 1400 könyvtáros és dokumentalista kereste fel fővárosunkat.

Az elmondottakat összegezve leszögezhetjük, hogy az idei IFLA konferencia a Művelődésügyi Minisztérium anyagi támogatásával és a hazai könyvtárostársadalom lelkes összefogásával a magyar könyvtárügy méltó nemzetközi bemutatkozása volt.

DR NAGY EMILNÉ

DIENES - GÖRLÖK VOLTUNK AZ IFLÁ - N

Ugye, kissé meghökkentő ez a cím? Mi négyen, Drechsler Ági, Arató Vera, Forgács Zsuzsa és csekélységem is kissé csodálkoztunk, amikor tolmácsi működésünk folyamán először illettek minket ezzel a gyűjtőnévvel. A magyarázat egyszerű: a kongresszus szervező háziasszonya a KSH könyvtárának osztályvezetője, Dienes Gedeonné, közismertebb nevén Maja volt. Maja segédcapatát nemes egyszerűséggel Dienes-görlöknek nevezték.

Hiradó, Könyvtáros, Könyvtári Figyelő, stb. jelentőségének megfelelően méltatta vagy fogja méltatni az IFLA-kongresszust. Én most inkább csak néhány személyes élményről, érdekesebb résztvevőről szeretnék beszámolni.

A világnak valóban sokféle részéről érkeztek hozzánk küldöttek, a távoli Ausztráliából, a Fülöp-szigetektől például, és innen a szomszédokból is. Az ezer kongresszusi résztvevő közül a legmélyebb tisztelettel a cseh-szlovák delegáció egyik tagjára tekintettem. Vera Jirkovská, az ottani KMK vezetője, idős hölgy, akinek mindkét keze hiányzik. Ez a súlyos sérülés azonban semmilyen tevékenységben nem gátolja, nagyon komoly, felelősségteljes munkát végzett a kongresszuson, de társadalmi, több mozgással járó programban is résztvett.

A nyugati országokból igen népes küldöttségek érkeztek, a legtöbb könyvtáros a saját költségén utazott. Közülük került ki az IFLA számos tisztségviselője, így Wijnstroem kisasszony magas, szőke hölgy, igen energikusan dirigálta az egész kongresszust. Ugy vettem észre, hogy a végrehajtó bizottságba tartozó urak ugyancsak respektálják, egy kicsit tartanak is tőle. Megszállottan dolgozott, hiába volt az irodája előtt egy tévékészülék, még az olimpiai közvetítés sem érdekelte. Egyébként a kongresszus többi résztvevőjét sem.

Elég szép számmal érkeztek hozzánk az ázsiai és afrikai országok képviselői, néhányan Latin-Amerikából is eljöttek. Venezuelát például egyetlen fiatal nő képviselte, Alvarado kisasszony, zárkózott kreol szépség, aki minden ülést végigült és soha nem szólt senkihez egyetlen szót sem.

A küldöttek nagy részére azonban nem az elkülönülés, hanem a barátkozás vágya volt a jellemző. Sokan régi ismerősként üdvözölték egymást, sok új barátság is született. Módot nyújtottak erre a kisebb létszámú szekcióülések és a különböző, nem szakmai programok: városnézés, kirándulás, sétahajó, stb. Ilyen, "ismerkedési est"-nek is tekinthető az a fogadás, amelyet Orbán László miniszterhelyettes adott a kongresszus résztvevőinek tiszteletére.

Azt hiszem, ezzel kapcsolatban a kedves kollégák többségét, a nőket az is érdekli, ami engem, t. i. a megjelentek ruhái. Hát, volt ott minden. A legegyszerűbb kosztümtől, sőt farmernadrágtól kezdve a földet söprő uszályokig, és derékig érő kivágásokig minden látható volt. Legfeltűnőbb egy vékony, szőke amerikai kislány volt, zöld-fehér kockás mosókartonból készült nagystélyiben, a legszebb pedig a sötétbarna nigériai kolleganő nemzeti viseletében, arany-ezüst csikos ruhában és turbánban.

Ezek után senki ne higgye, hogy könyvtárosokról lévén szó, csupa nő volt jelen. Ugy vélem, hogy a világ többi részén is nagyjából az a helyzet, ami nálunk: a szakma elnőiesedett, de a vezetők, igazgatók zöme férfi. Így a kongresszus résztvevőinek többsége is férfiakkól állt.

Ebben a nyüzsgő, tarka áradatban ránk, tolmácsokra a legkülönbözőbb feladatok vártak. Az érkezésnél biztosítani kellett a zökkenőmentes szállodai elhelyezést, majd folyamatosan segíteni a kedves vendégeknek, utbaigazitást adni, kiadványokat szerezni, könyvtárlátogatásnál kíséreni, gondoskodni a kiadványok kikészítéséről a megfelelő üléstermekbe, ismeretségeket összehozni magyar és külföldi könyvtárosok között, stb. És persze válaszolni, válaszolni mindenféle kérdésre a magyar könyvtárügyről, az egyes könyvtárakról, de a magyar politikai, társadalmi, gazdasági életről is. Egy amerikai ur, féluton a pesterzsébeti Csili könyvtár és az 1. gyermekkönyvtár között, arról faggatott, hogy ki nevezi ki az egyes gyárak igazgatóit, ki írja elő a tervet, hová folyik be a vállalati nyereség, stb. A kerületi könyvtárakkal kapcsolatban a kapitalista országok küldöttei közül többen furcsállották, hogy ezeket nem a kerületi adófizetők tartják fenn és más kerületek lakói is beiratkozhatnak.

Az egésznapos kiránduláson, amikor Forgács Zsuzsával két autóbussznyi vendéget kísértünk Székesfehérvárra, többen felfigyeltek az M 7-es utat építő katonákra. Kifejtettem az érdeklődőknek, hogy bár a világ minden hadserege ilyen tevékenységgel lenne elfoglalva a saját hazájában, az mindnyájunknak jobb lenne..

A kongresszus hat napja igen zsufolt és meglehetősen fárasztó volt, azt hiszem, nemcsak nekünk, a "személyzetnek", de a küldötteknek is. Az ülések általában reggel kilenctől délután ötig folytak, közben vagy utána könyvtárlátogatások, Vármúzeum, egyéb elfoglaltságok között választhattak a résztvevők. Többször feltettem magamnak a kérdést, ez a rengeteg munka, és a nem csekély pénzbefektetés vajon milyen eredménnyel jár? Azt hiszem, a tényleges, kézzelfogható szakmai eredményeken kívül a kongresszus legfontosabb következménye: majd ezer ember számára Magyarország többé nem elvont földrajzi fogalom, hanem hus-vér valóság. Minden igyekezetünk arra irányult, hogy vendégeink valóban maradandó és pozitív benyomásokkal térjenek vissza hazájukba.

HIRIPI LAJOSNÉ

NAPIRENDEN

A MAGYAR KÖNYVTÁROS EGYESÜLET EDDIGI TEVÉKENYSÉGE ÉS AZ ALAPSZABÁLY MÓDOSÍTÁSA

(A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETÉNEK 4. VÁNDORGYÜLÉSE.)

Három napig tanácskoztak az ország könyvtárosai Debrecenben az MKE IV. vándorgyűlésén ez év október 3-5. között.

A konferencia körülbelül 250 résztvevőjét az egyesület Hajdu-Bihar megyei csoportja látta vendégül. A tanácskozások a Déri Múzeum előadótermében voltak.

A FSZEK-et Csernák Béláné, Nagy Emilné, Talpas Mihályné, Tyroler Gyula igazgatóhelyettes és Benkőné Bartha Ilona képviselte.

A tanácskozást Eördögh László, a debreceni Városi Tanács elnökhelyettese nyitotta meg. Az üdvözlő szavak után rövid áttekintést adott Debrecen gazdag kulturális és történelmi hagyományairól, intézményeiről.

A napirenden az MKE eddigi tevékenysége és feladatai, valamint az alapszabály módosítása szerepelt, s a két téma vitája. Az MKE tevékenységét Takács Miklós, a sombathelyi Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár igazgatója ismertette 1965-től napjainkig. Alap gondolata, amely már a 3. Könyvtárügyi Konferencián is megfogalmazást nyert: hogyan vállalhat az MKE nagyobb részt a magyar könyvtáros társadalom problémáiból.

Néhány számadat az egyesület működéséről: 1965-ben 604, 1971-ben 1326 és ez évben 1459 tagja volt az egyesületnek, ebből 777 budapesti, 682 vidéki, közművelődési könyvtáros Budapesten 224, vidéken 537, a műszaki szekció taglétszáma Budapesten 142, vidéken 31, a zenei szekció taglétszáma Budapesten 36, vidéken 37. A nyilvántartott tagok száma Budapesten: Egyetemi Könyvtár 26, FSZEK 40, KGM és hálózata 20, Műszaki Egyetemi Könyvtár 38, OSZK 83 fő.

Az 1965-1971 között 28 előadást rendezett, ezeken 525-en vettek részt. A 15 külföldi tanulmányuton 184-en vettek részt.

A tagok száma nő, de szervezetlenek, nem mindenki tartozik helyi csoporthoz és ez akadályozza az eredményes munkát.

Az egyesület írásos és rendszeres "Tájékoztató"-t jelentet meg. Elmondta, hogy a külföldi tanulmányutak száma csökkent, s az egyesületnek anyagi támogatásra is szüksége lenne ehhez. Az eredményesebb működéshez több feltétel biztosítása szükséges. A Művelődésügyi Minisztérium bizonyos kérdések eldöntésében jobban támaszkodják az egyesület véleményére, kérje ki azt. Pl. díjak, kitüntetések odaitélésekor /Kossuth díj, Szabó Ervin-émlékérem stb./ Az egyesület különböző fórumokon kapjon képviselést pl. a Könyvtáros c. szakfolyóirat szerkesztőségében, az OKDT-ben. Még mindig csak kívánság, hogy saját kiadványa legyen az egyesületnek. Megnövekedett a titkárság munkája is, ezért átszervezésre szorulna. Felmerült a tagdíj emelése, a jelenlegi /20.- Ft./ kétszeresére. A minisztérium 15.000 Ft.-al segíti az egyesületet, de ez kevésnek bizonyul.

A másik napirendi ponthoz - az alapszabály módosításához - már korábban megküldték az írásos anyagot, ezért csak javaslatok, észrevételek hangzottak el. A hozzászólók -

köztük Tyroler elvtárs - azt a javaslatot erősítették meg, hogy legyen az egyesületnek elnöke és két főtitkára a belföldi és külföldi ügyintézéshez. Elhangzott a szekciók bővítésének javaslata egy gyermek- és ifjusági szekció létrehozásával. Zsidai elvtárs, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója ismertetett néhány módosítást, tervezetet. Ilyen volt az intézményenkénti egyösszegű tagsági díj fizetése. Szerinte az intézményi forma jobb lehetőséget ad a tagság összefogásához. Így az egyesület évkönyve is létrejöhét, mert valamelyik nagy intézmény vállalhatná a gondozását. A Művelődésügyi Minisztériumot Kondor elvtársnő képviselte. Hozzászólásában hangsúlyozta, az egyesület célja az, hogy összefogja a könyvtárakat és minél több segítséget adjon. Javasolta, hogy a jelenlegi anyagi támogatáson kívül az egyesület céltámogatásokkal éljen, pl. nyelvtanfolyam, kongresszusokon /IFLA/ a részvétel biztosítása annak elsősorban, aki jó előadást készített a tanácskozásokra.

A második tanácskozási nap programjában Székely Sándor titkár számolt be az IFLA-FID budapesti konferenciájáról. /Erről lapunk másik cikke számol be./ Ezt követően sor került azoknak az előadásoknak megtartására, melyeket az egyesület inspirált az előzetesen bekért szinopszisok alapján. Előadás hangzott el: 1./ Az olvasó, a könyv és a könyvtár a tömegkommunikáció rendszerében /Dr. Varsányi Livia MRT./ 2./ Az olvasás szerepe a kutatómunka információszükségletének kielégítésében /Dr. Resch Béláné Szegedi Tud. Egyetem Könyvtára/ 3./ A Természettudományi Kar hallgatói a szegedi Egyetemi Könyvtárban /Németh Zsófia/ 4./ A dokumentalisták és könyvtárosok képzésének általános problémái /Reis Lászlóné, műszaki könyvtáros/ 5./ Olvasómozgalom a budapesti gyermekkönyvtárakban /Benkőné, Bartha Ilona FSZBEK/. Az előadások egy-egy kutatás tapasztalatait ismertették.

Röviden szólnék még a szakmai programok után a kulturális és könyvtári intézmények nyújtotta élményekről. A Déri Múzeum kincsei közül megcsodáltam Munkácsy Ecce homo c. festményét, amelyet Déri Frigyes, a múzeum alapítója vásárolt vissza Amerikából és ajándékozott a debreceni múzeumnak, ezért is van ott az eredeti festmény. Rendkívüli és lenyűgöző értékek őrzője a Református Kollégium és Nagykönyvtár. Most már állandó kiállításokon mutatják be legszebb, legértékesebb gyűjteményeiket. Az 1848/49-es országgyűlés a kollégium falai között zajlott le, Kossuth és társainak helye és neve - ahol ültek, szónokoltak - a padokon látható.

A Kossuth Lajos Tudományegyetem diszudvarán debreceni nyomdatörténeti kiállítást tekintettünk meg, szakszerű, igen lelkes vezetéssel bemutatva a debreceni nyomdászat legszebb termékeit Huszár Gál 1561-ben készült első könyvétől az Alföldi Nyomda modern több színnyomású termékeiig. Megnéztük az Egyetemi Könyvtárat is. Külön - magánprogramként ki-ki megnézte a megyei, városi, zenei könyvtárat. E sorok írója a gyermekkönyvtárakat látogatta meg.

A tapasztalatokat, a kulturális élményeket, benyomásokat kicserélhettük este fehér asztal mellett a Nagyerdő Ujvigadó éttermében.

Külön busszal jutottunk el Hortobágyra, ahol megnéztük a Pásztormúzeumot, mely szintén érdekes látvány volt.

Végül jogos a kérdés, hogy lehetett ilyen rövid idő alatt ennyi szakmai és kulturális programon résztvenni? Ezt a vendéglátó könyvtáros-kollégáknak köszönhetjük, akik gördülékenyen, kiválóan megszervezték a vándorgyűlést. Figyelmességük kiterjedt a városban való kísérésre és ajándékcsoomag összeállítására is, melyben izléses propagandakiadványokat találhattunk.

A debreceni könyvtárak példamutató részt vállaltak a Nemzetközi Könyvév méltó megünneplésében.

BENKŐNÉ BARTHA ILONA

OLASZORSZÁGI TANULMÁNYÚTRÓL II.

A legtöbb időt a téma jellege miatt a Budapestre vonatkozó eddig feltáratlan történeti források gyűjtésére kellett fordítanom. (Viszonylagos felkészülést jelentett ehhez, hogy 1953-1969 között a FSzEK Budapest Gyűjteményében dolgoztam és a Budapest történetének bibliográfiája 1-6. kötetében szereplő valamennyi olasz forrásmunkát és a latin források egy kis részét is én dolgoztam fel.)

Budapesti (illetve magyar) szempontból a következő könyvtárak katalógusait, (illetve állományát tanulmányoztam: Rómában a Biblioteca Vittorio Emanuele II. katalógusát (maga a könyvanyag hozzáférhetetlen volt, mert a nagy könyvtár éppen új modern palotába költözik. Május elején már a katalógust is elzárták az olvasók elől). Firenzében a Biblioteca Nazionale, Med. - Laurenziana, Maruscelliana és Riccardiana katalógusait és anyagát (főként kódexeket, középkor - régi térképeket), Milanóban a Biblioteca Ambrosianát, Bolognában a Biblioteca Comunale del Archiginnasio katalógusát, ezeken kívül számos helytörténeti (velencei, nápolyi stb.) bibliográfiai kiadvány magyar (budapesti) adatait.

Nem tartozott feladataim közé az olasz könyvtárak magyar vonatkozású anyagának értékelése, azonban budapesti forrásokat keresve mégis beleütköztem egy szembetűnő fogyatékossgba, amelyet legalább a helyen kötelességem szóvá tenni: sajnálattal kell megállapítanom, hogy multunk és jelenünk bemutatása szempontjából roppant gyengén kaptunk eddig képviselést az általam megismert olasz nagykönyvtárakban. Katalógusaikban léptenyomon beleütköztem a magyarságot általában mint nemzetet is ellenségesen bemutató francia, olasz, régebbi román szerzők műveibe, továbbá az előbbiekkal hasonlószerű új emigráció antikommunista könyveibe (csak néhány kiragadott cím: Petrucca: I romani in Ungheria, 1940., Klebelsberg: La cooperazione intellettuale tra l'Italia e l'Ungheria 1927., Ferrario: Storia del Regio d'Ungheria 1926., S. Watson: The East European Revolution 1950., Bratianu, Berzeviczy Albert, Fejtő Ferenc, Surányi-Unger Tivadar stb. művei, La repressione sovietica, Verona, 1957. etc.)

Azt is meg kellett állapítanom, hogy a negyedszázados Horthy-rezsim komoly erőfeszítéseket tett az akkori rendszer népszerűsítésére olasz nyelven és a Klebelsberg miniszter, Berzeviczy Albert és hasonló horthysta reprezentánsok olasz nyelvű munkái és az ő szerkesztésükben megjelent gyűjtemények, stb. szinte minden általam látogatott nagyobb

könyvtárba eljutottak (Bibl. Nazionale, Maruscelliana, Ambrosiana, Bibl. Nazionale Torino, Bibl. del Archiginnasio Bologna, stb.)

Ugyanakkor felszabadulás utáni kiadványaink közül inkább csak egy-egy szakmai (művészeti, könyvtörténeti, stb.) mű képviseli a szocialista Magyarországot.

Ez annál inkább hiba, mert a javarészt baloldali olasz egyetemisták közül (ők adják a jelzett könyvtárak olvasótömegeit) sokan érdeklődnek a mai Magyarország iránt, a könyvtárakban viszont főként reakciós, ellenséges anyagot találnak rólunk.

Jellemző, hogy a legnagyobb olasz könyvtár, a firenzei Biblioteca Nazionale hatalmas olvasótermi könyvtárában a rendszerünkkel cseppet sem rokonszenvező (olasz elvtársak szerint fasiszta) szerzők (A. Váradý, P. Ruzitska, Tempesti, stb.) műveiből ismerheti meg történelmünket, irodalomtörténetünket az olasz egyetemi hallgató.

Sürgős szükség lenne meglévő újabb nagy történelmi és irodalomtörténeti kézikönyveink, lexikonaink, egyéb összefoglaló kiadványaink olasz nyelvű rövidített kiadására és azok megfelelő lista alapján való eljuttatására a leglátogatottabb olasz könyvtárakba.

Rátérve Budapest - történeti kutatásomra, meg kell jegyezmem, hogy csak a hazai, főként FSzEK Budapest Gyűjteményében és az OSZK-ban lévő anyaggal egybevetve tudom megállapítani, hogy az olasz könyvtárakban vizsgált források közül melyek voltak eddig ismeretlenek nálunk. A hasonlítás után ismeretlennek bizonyult darabokból igyekszünk majd másolatokat szerezni az illető olasz könyvtáraktól. Erre nézve még Firenzében megállapodtam a Biblioteca Med. Laurenziana helyettes igazgatónőjével, illetve az ott dolgozó Manzini könyvtárosnővel, aki vállalta nemcsak a kópiák készíttetését, hanem a kívánt olasz vonatkozások felderítését és esetleges publikációban való kooperációt. A magyar vonatkozású leőhelyeket egyébként megismertettem vele és utmutatásokkal láttam el további kiegészítő kutatásokhoz is.

Számos középkor-végi kódexben találtam Zsigmonddal, Alberttal, V. Lászlóval, Mátyással, stb. kapcsolatos adatokat, utalásokat. Felemlitem, hogy az 1967-ben kiadott Biblioteca Corviniana által felsorolt 8 firenzei kódexen kívül egy kilencedik nyomára bukkantam, amelynek XVI. századi bejegyzése: "Questo libro ru del Re Matthia d'Ungheria comprato in Constantinopoli dall'oratore Franzese e mendato a Mess. Antonio Bruciollo, quale l'ha mandato a Pier Francesco Riccio á di 29 febbraio 1544..." A beírás szerint tehát a kódex Mátyás könyvtárának egy bizonyára Buda 1526-os török megszállása alatt elrabolt és Konstantinápolyba hurcolt, ott eladott kötete, amely több tulajdonos kezén átmenve került Firenzébe. Ha a bejegyzés hitelt érdemel, úgy kérdéses, miért nem foglalták be az 1967-es kiadású Biblioteca Corviniana kötetbe, amely címlapja szerint Mátyás könyvtára "teljes fennmaradt anyagát ismerteti" (Berkovits Ilona "Magyarországi Corvinák" c. kötetével együtt).

Más vonatkozású kódexekkel kapcsolatban azért látszik biztatónak kutatásom, mert az ottani könyvtári regiszterek szerint az adott kódexeket 1900 óta magyar kutató nem nézte meg. (Persze a mult században vizsgálhatták már, vagy külföldi forráskiadványok nyomán használhatták szövegüket történészeink).

A felsorolt könyvtárakban talált számos későbbi kiadványról annyit már eddig sikerült megállapítanom, hogy a FSzEK Budapest Gyűjteményéből nagyrésze hiányzik, mint például a "Vero disegno e pianta della cittá di Buda... 1683., Lafréry: Nuova descrip-

tio totius Hungriae 1555., Relazione d'un viaggio fatto da M. Ubert Ch. Morea e Mr. Hamilton in Ungheria, Venezia 1688., Lafaivre: Les Magyars pendant la domination ottomane.. (1526-1722.) Paris 1902., Podreiter: Viaggio á Budapest Milano 1885., Historie des revolutions en Hongrie Haye, 1739., Schad G. Adamo: Hungaria geografice et politice descripta Lugduni 1634., stb.

A fentiek mellett másodforrásokból is gyűjtöttem előtűnk eddig ismeretlen adalékokat (főként az Archivio Storico Italiano köteteiből) (pl. Lettera di S. Badoreo ambasciatore presso il Re d'Ungheria 1474. = Arch. Stor.It. Tom.7. p.98., Reumont A.: Un ambasciata veneziana in Ungheria 1500-1503. Firenze, Cellini, 1879., stb.).

Programom negyedik pontjának megfelelően látogattam meg több olasz város közművelődési könyvtárát (Róma, Firenze, Savona, Bologna, Torino), melynek eredményeként egyfelől megerősíthetem azt a köztudott tényt, hogy az olasz közművelődési könyvtárügy nemcsak a szocialista országokéhoz, de a fejlettebb kapitalista államokéhoz (USA, Anglia, Dánia, stb.) képest is általában elmaradott, másfelől viszont megállapíthattam, hogy egyes helységekből és egyes szempontokból szép, követendő eredményeket is elértek.

Általánosságban elmondható például, hogy a helybeni olvasást (tégas, világos, kézikönyvtárakkal, folyóiratokkal, napilapokkal felszerelt sok olvasót befogadó termek útján) igyekeznek minden uton-módon elősegíteni és nagy gondot fordítanak a zenei részlegek létesítésére, áldoznak azok felszerelésére. Ezen túlmenően a gyors reprográfiai eszközök beszerzésére is áldozatokat hoznak.

Másfelől az állami és városi hatóságok közömbössége és anyagi szűkkeblősége miatt a városok közművelődési hálózata általában fejletlen, a könyvbeszerzési keret csekély volta és a könyvek magas ára miatt az állományok felfrissítése roppant lassu, helyenként akadozik. A legtöbb helységben (még a kisebbekben is) több emberöltővel (néhol századokkal) ezelőtt valamilyen hagyatékából keletkezett a "városi könyvtár", melynek fejlesztésével keveset törődtek, így az anyag nagy része elavult, muzeális, alig néhány kutatót érdekel, noha kötetszáma mutatós. Jobban törődtek a múltban és legújában is a gyűjtemények megfelelőbb elhelyezésével, ennek köszönhetik, hogy bár többnyire régi, műemléképületekben, de elég nagy alapterületeken, kaptak otthont a könyvtárak.

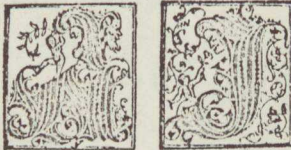

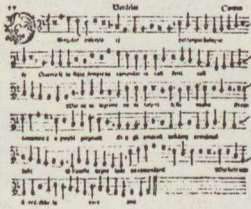

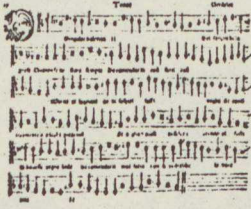
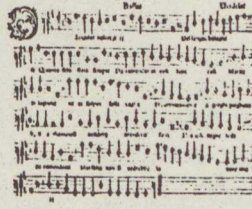
A kölcsönzés ugyancsak meglehetősen alacsony színvonalon történik. A fenti vonások jellemzik elsősorban Firenze és Róma közművelődési könyvtárait. (Utólag szereztem tudomást arról, hogy Milanó állítólag igen korszerű városi könyvtárhálózattal rendelkezik, azonban a távolság miatt oda már nem térhettem vissza.) Firenzét jellemzi az egyetlen adat (a könyvtár igazgatónöje adta): 1971-ben a 60.000 kötetes központban és a hét fiókban (2000-3000 kötetes kis könyvtárak összesen 70.000 könyvhasználatot (helybeni olvasást és kölcsönzést) regisztráltak. Csodálkozásomat azzal próbálta eloszlatni az igazgatónő, hogy "Firenzében elég nagy tudományos könyvtár van". (Valójában ezek anyaga, közönsége gyökeresen más, mint a közművelődésieké). Fel kell azonban említenem, hogy az előbbi hálózattól függetlenül a város finanszírozza a múlt században magánalapítványból keletkezett Biblioteca P. Viessesux-t is, amely a Strozzi palota földszintjén működik, többszázézesres könyvállományának nagyrészét az 1966-os árvíz után megmentették, idegennyelvű anyagot (francia, angol) is tart és beszerez, jelentősebb forgalmat bonyolít le, széleskörű utcai propagandával szerzi olvasóit.

Dr. REMETE LÁSZLÓ

A ZENEI KÖNYVTÁRAK

NEMZETKÖZI SZÖVETSÉGÉNEK BOLOGNAI KONGRESSZUSA

Az IFLA budapesti kongresszusa után csak néhány nap telt el és a zenei könyvtárosok ismét nemzetközi találkozóra készülődtek. Az AIBM (Association Internationale des Bibliothèques Musicales) 1972-ben Bolognában, szeptember 9-15-ig tartotta kongresszusát. A Szövetség célkitűzéseiről, tevékenységéről, szervezeti felépítéséről a lipcsei kongresszus után már részletesen irtam a Könyvtári Híradó 1970 szeptemberi számában, ezért most csak az ezévi kongresszus eseményeiről szeretnék röviden beszámolni .

	
ASSOCIATION INTERNATIONALE DES BIBLIOTHEQUES MUSICALES Réunion annuelle THE INTERNATIONAL ASSOCIATION OF MUSIC LIBRARIES Annual meeting BOLOGNA, 9-15 September 1972	INTERNATIONALE VEREINIGUNG DER MUSIKBIBLIOTHEKEN Jahrestagung ASSOCIAZIONE INTERNAZIONALE BIBLIOTECHE MUSICALI Convegno annuale BOLOGNA, 9-15 Settembre 1972
	
 magnif. 3 - Bologna	

Bolognában 4 világrész, 25 ország képviseltette magát. Legnépesebb a Szovjetunió, az USA és az NSzK delegáció volt, - 18, 22, ill. 24 taggal képviselték országukat. Magyarországról 7 zenei könyvtáros érkezett a kongresszusra. Az ünnepélyes megnyitó után részt vettünk a "Giambattista Martini oracolo dell'Europa" című kiállítás megnyitóján. Ritka élmény volt a számunkra, mindjárt az első napon.

Martini, zeneszerzői munkássága mellett, a zenetörténet és zeneelmélet terén Itália legjelentősebb tudósa a 18. században. Szülővárosa - Bologna - műveinek nagyértékű, gazdag anyagát őrzi.

A kiállítás megtekintése után megkezdődtek a kongresszus kilenc bizottságának ülései. A tanácskozások két épületben folytak. A RIDIm bizottság (Répertoire Internationale des Iconographie Musicale) a Civico Museo Bibliografico Musicale épületében kapott helyet és így mód nyílt egyben arra is, hogy tanulmányozhassuk az egyik legrégibb és legértékesebb zenei könyvtárat. Nyolc bizottság végezte munkáját a bolognai egyetem Zenetudományi Intézetében: az Aldini-Sanguinetti palota gyönyörű termeiben. Én elsősorban a Nyilvános Könyvtárak szekciójának munkájában vettem részt, mivel harmadik éve a szekció bizottsági tagja vagyok.

A lipcsei kongresszuson határozat született egy olyan könyvjegyzék elkészítéséről, mely a zenei szakirodalom alapvető könyvanyagát tartalmazza. Az anyaggyűjtés és szerkesztés munkájával azt a hat könyvtárvezetőt bízták meg, akiknek könyvtári állománya minden szempontból alkalmas egy nemzetközi alaplista anyagának kiválogatására. Az évek folyamán sok külföldi zenei könyvtár munkatársa látogatta meg könyvtárunkat. A lipcsei kongresszuson minden kollégának átadtam könyvtárunk gyarapodási jegyzékeit, így mód nyílt arra, hogy megismerjék és tanulmányozzák állományunk összetételét, címleirési és katalógusszerkesztési módszereinket. Mindezek eredményeként engem is beválasztottak a hattagu szerkesztőbizottságba.

Az amerikai, angol, dán, holland, német kollégákkal egy évig "levelezve szerkesztettünk", kialakítottunk egy egységes címleirást, megállapodtunk a szakcsoportok számában és tartalmi összetételében. Rögzítettük a válogatás szempontjait. A gyűjtést 1972 márciusában fejeztem be. (Köszönettel tartozom Svientek Sándornak azért, hogy a rengeteg munkával szerkesztett cédula anyag teljes rendben, gondosan csomagolva érkezett meg a főszerkesztőhöz Amszterdamba.) Nagyon nagy volt az öröm, amikor a főszerkesztőtől, Charlotte van der Pot asszonytól levél érkezett, amelyben lelkes, elismerő szavakkal írt a beküldött anyagról. A hat szerkesztő végre Bolognában személyesen is találkozott és a rendelkezésükre álló egy hét alatt kemény, megfeszített munkával befejeztük a szerkesztést. Reméljük, hogy jövő évben már segítségül szolgálhat a világ közművelődési zenei könyvtárosainak állományuk kialakításához vagy kiegészítéséhez.

A magyar delegáció tagjai több bizottságban képviselték a hazai zenei könyvtárakat és együtt örültünk egy-egy szakmai sikernek, az elért eredményeknek.

Dr. Pethes Ivánt az osztályozási albizottság elnökét megválasztották az IASA (International Association of Sound Archives) alelnökévé.

Dr. Kecskeméti István, az OSzK Zeneműtárának vezetője a Tudományos Könyvtárak bizottságában tartott értékes előadást és elvállalta a Zenei Könyvtári Minerva magyarországi részének szerkesztését.

G. Forrai Magdolna, a Zeneművészeti Főiskola Könyvtárának tudományos munkatársa a Zenei Nevelési Intézmények Könyvtárai bizottságában egy készülő kézikönyv számára elvállalta a magyar zeneoktatási könyvtárak történetének feldolgozását.

Sokat dolgoztunk és nagyon sokat tanultunk, nemcsak az előadásokból és hozzászólásokból, hanem az esti közös összejöveteleken is. Bolognai vendéglátóink gazdag programot állítottak össze. Két fogadást rendeztek, ahol alkalmunk nyílt arra, hogy külföldi kollégáinkkal elbeszélgezzünk a bennünket leginkább érdeklő szakmai problémákról. A három hangverseny közül számomra felejthetetlen élmény marad a két orgonás (!) koncert, melyet a San Petronio basilicában hallgattunk. Az eddig elmondottakból kiderül, hogy városnézésre nagyon kevés időnk maradt. Bologna csodálatos gótikus és reneszánsz palotái, román stílusban épült templomai, árkádos utjai így is hozzájárultak ahhoz, hogy az élményekben gazdag találkozót még szebbé tegyék. Külön kell beszélnem a pazar vendéglátásról.

Sajnos ebben az évben sem vált lehetővé, hogy hivatalosan utazzak a kongresszusra. Egy évig dolgoztam AIBM munkámon, természetesen szerettem volna részt venni a végső szerkesztési megbeszéléseken is.

Juliusban levelet kaptam Bolognából, melyben az AIBM olasz nemzeti bizottságának elnöke Bologna város tanácsa v e n d é g e k é n t meghívott a kongresszusra.

Köszönettel tartozom az olasz és magyar AIBM nemzeti csoport elnökeinek segítségükért, mely lehetővé tette azt, hogy részt vehessek a kongresszuson.

SZALAI ÁGNES

SZERZEMÉNYEZÉS

A KÖZPONTI KÖNYVTÁRBAN

Minden könyvtáros, aki könyvrendeléssel foglalkozik, tudja, hogy ez a munka rendkívül érdekes, színvonalas tevékenység - de semmiesetre sem hálás feladat. Lehet jól rendelni, de hibátlanul...?! És a rendelésnél elkövetett hibák természete olyan, hogy előbb, vagy utóbb - de mindig nyilvánvalóvá válik, s elsősorban maga a könyvtáros veszi észre.

Könyvtárosok lapjában felesleges volna taglalni általánosságban, hogy mi mindenben mulik ez. A következőkben inkább beszéljünk a központi könyvtár speciális problémáiról.

Hadd ne részletezzük gyűjtőkörünk alapvonalait - megtörtént már különböző kiadványainkban - csak arra akarunk utalni, hogy az általunk szerzeményezett kötetek kb. fele idegennyelvű - külföldről vásároljuk, de a könyvek beszerzésére rendelkezésre álló összegnek több mint 80%-át költjük külföldi könyvekre.

A könyvek ára emelkedik - a magyar könyveké is - de a külföldről beszerzett műveknél az áremelkedés ennél sokkal nagyobb.

Mutatóban: A központi könyvtár beszerzésében 1968-ban a belföldi könyvek átlagára 49 Ft. volt. Az átlagár nálunk a belföldinél is magasabb, nem szépirodalmi, hanem zömmel szakkönyvek átlagára ez. A külföldieké 278 Ft.

1971-ben a belföldi könyvek átlagára 74 Ft. volt, a külföldieké 409 Ft.

Nehezíti helyzetünket, hogy nemcsak a könyvek - de a folyóiratok ára is hasonló, vagy talán még nagyobb mértékben emelkedik, márpedig a folyóiratok rendelésénél meg van kötve a kezünk - takarékosági okokból a hosszú évek óta hozzánk járó folyóiratok rendelését nem szüntethetjük meg, sőt mivel fontos új folyóiratok is indulnak, még több folyóiraatra kell előfizetnünk.

Habár 1 millió körüli összeget költhetünk évente könyvbeszerzésre, - mégis nehezen elégitjük ki mindazokat az igényeket, szükségleteket, amellyel nemcsak a főváros lakói, hanem könyvtárközi kölcsönzéssel az ország minden részéből hozzánk fordulnak, mint az ország legnagyobb kölcsönző könyvtárához.

Az anyagi eszközökkel való gazdálkodásnál még az a körülmény is fokozza bizonytalanságunkat, hogy nem tudjuk, hogy a rendelt anyagot mikor kapjuk meg, mikor érkezik. A rendelés leadása után néhány hétre, néhány hónapra vagy egy évre. Ennek következménye lehet az is, hogy elállunk valaminek megrendelésétől - azt hívné, hogy a pénzünk le van kötve - amit később már nem tudunk beszerezni.

A külföldi könyveket - szinte összességükben - anélkül rendeljük, hogy láttuk volna, vagy belelapoztunk volna, bibliográfiák és kritikák alapján. Az utóbbi időben egyre nagyobb mértékben rendelünk előrejelzés alapján, hogy meggyorsítsuk a rendelés folyamatát, hiszen a kutatóknak lépést kell tartani a tudományág fejlődésével, ismerni kell a világ minden részén elért eredményeket. Elsősorban ott tesszük ezt, ahol a szerző neve, a kiadó, a cím után sem kétséges, hogy a művet meg kell rendelnünk.

Megkönnyíti a rendelést, hogy különösen az angol nyelv területén napilapokban, folyóiratokban rendszeresen és különböző szempontok szerint ismertetik a megjelenő könyveket. Ugyancsak segítenek a tájékozódásban a hozzánk beérkező kiadói propaganda nyomtatványok. A fontosabb kiadványokat igen részletesen ismertetik, sőt az illusztrációs anyagból, a könyv szövegéből is közölnek részleteket.

Ilyen prospektusok alapján rendeltük meg kézikönyveink egy részét, továbbá fontos "reprint"-eket, jelentősebb, beszerezhetetlen régebbi kiadványok újra nyomásait, így fontos folyóiratok másolatait.

Hosszu évek óta a külföldi könyvek rendelését könyvtárunkban rendelőbizottság végzi /jelenlegi tagjai: Arató Vera, Gordon Erzsébet, Hont Márta, Nyilas Márta, Pataki Ferenc, Remete László, Szederkényi Olga/. - A fontosabb nyelvterületeket egymás között felosztva figyelik a könyvpiacot és teszik meg javaslatukat.

Ugyancsak nagy segítséget jelent a külföldi könyvek rendelésénél, hogy több olvasónk, aki kiváló ismerője szakterületének, rendszeresen jegyzékekben hívja fel figyelmünket a fontosabb új kiadványokra. Egyébként a kölcsönzőben található kívánságkönyvbe is számos olvasó jegyzi be igényeit - amennyiben a könyv gyűjtőkörünknek megfelel, azt meg is rendeljük.

A cikk kezdetén elmondottakkal szemben - valamennyire megnyugtató bennünket, hogy sok olvasónk dicséri szerzeményezésünket és bár az utolsó években következetesen nem rendelünk magyar szépirodalmat - könyvállományunk alig tartalmaz ugynevezett szórakoztató anyagot - olvasónk száma nem csökken - a tulajdonképpeni gyűjtőkörünknek megfelelő társadalomtudományi anyag olvasottsága egyre emelkedik. Új szerzeményezésünket mindenki megismerheti az Új Külföldi Szerzemények Jegyzéke c. kiadványunkból és a borítólap-kiállítások révén, s reméljük is, hogy kollégáink figyelemmel kísérik gyarapodásunkat, s a szerzeményező munkáját is.

Nyilas Márta

EZEKBŐL SZERZEMÉNYEZÜNK

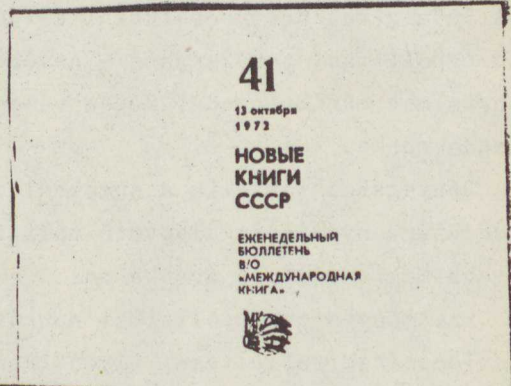
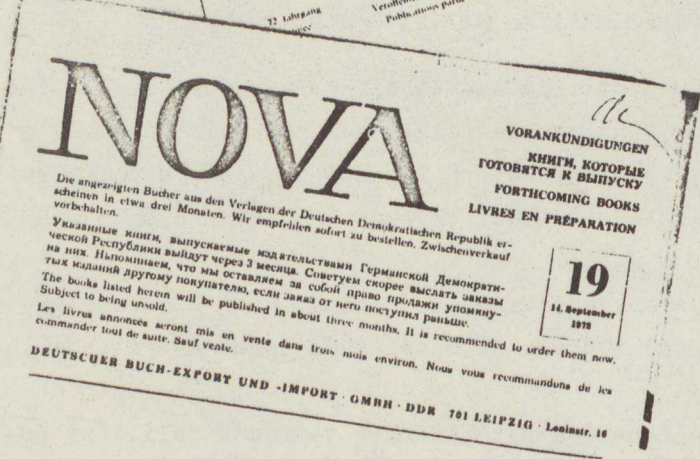
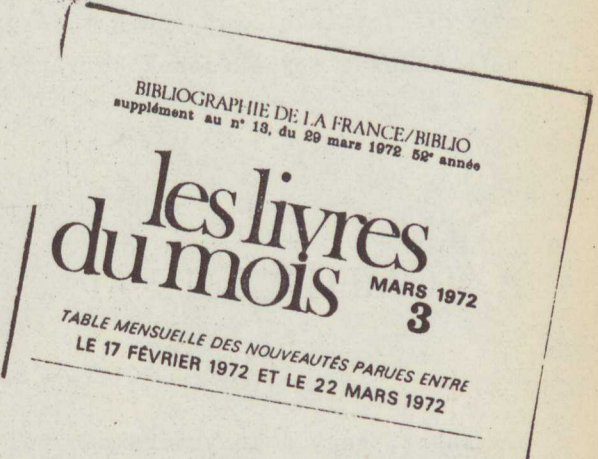
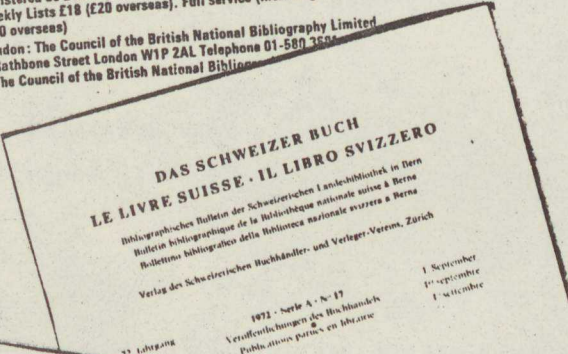
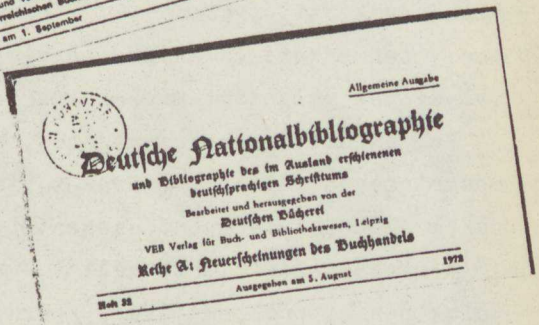
THE BRITISH NATIONAL BIBLIOGRAPHY

WEEKLY LIST

A list of new British books received by the Agent for the Copyright Libraries, arranged according to the Dewey Decimal Classification and catalogued according to the British Text of the Anglo-American Cataloguing Rules (1967)

Managing Editor A J Wells OBE FLA
Registered as a newspaper at the Post Office. Price £0.40 (£0.45 overseas). Annual subscription: Weekly Lists £18 (£20 overseas). Full service (including cumulations and annual volume £44 (£50 overseas))
London: The Council of the British National Bibliography Limited
7 Rathbone Street London W1P 2AL Telephone 01-580 3500
© The Council of the British National Bibliography

TALÁLKOZÁS FIATAL KÖNYVTÁROSOKKAL

Szeptember 26.-án délután intézményünk vezetői beszélgetésre hívták meg azokat a fiatalokat, akik a Szabó Ervin Könyvtárban dolgozva végezték középfoku tanulmányait és a közelmúltban szerezték meg képesítésüket. A találkozó célja a kölcsönös tájékozódás-tájékoztatás volt. Szőke Tiborné igazgatóhelyettes megnyitója után, Dobos Piroska elvtársnő - a kerületi könyvtárak osztályvezetője körvonalazta azokat a kérdéseket, amelyekre választ vártak a fiataloktól. A kezdeti feszültség feloldódása után több hozzászólás hangzott el.

A hozzászólások a következő problémaköröket érintették: Mit és mennyire tudunk hasznosítani abból, amit tanultunk, marxizmusból, vagy például cimleírás, szakozás, katalóguskészítés terén és a könyvismereti órák keretében elsajátított anyagból, amely természetesen állandóan kiegészítésre szorul. Szóba került, hogy jelentett-e valamilyen változást munkahelyi feladatainkban a magasabb iskolai végzettség.

Felvetődött a munkamegosztás, s a könyvtártechnikusok problémája is, valamint természetesen a további önművelés, tanulás szükségessége és lehetőségei. A hozzászólásokat Szőke elvtársnő összegezte.

A megbeszélés elérte célját, mert a vezetők közvetlenül ismerkedhettek meg a fiatalok néhány problémájával, /bár a jelenlevők egyrésze nem élt a hozzászólás lehetőségével/ a fiatalokat pedig tájékoztatták néhány gond megoldási lehetőségéről, illetve a hálózat fejlődésének körvonalairól.

VÁNDOR KATALIN

9-es sz. könyvtár

A TÖMEGPOLITIKAI

MUNKA FORMÁI ÉS MÓDSZEREI A KÖNYVTÁRAKBAN

Ahhoz, hogy a könyvtárakban folyó tömegpolitikai munkáról szólhassunk, bevezetőül talán meg kellene próbálkozni a tömegpolitikai munka fogalmának meghatározásával. A tömegpolitikai tevékenység - nevéből is következően - a lakosság minden, a politikai tartalmat már befogadni képes rétegére ható politikai tájékoztató, nevelő és propaganda munka.

Lényegéhez tartozik a sokoldalúság, a tervszerűség, és fokozatosság elvének egyidejű érvényesítése alapvető politikai célkitűzéseink minél tudatosabb és hatékonyabb megközelítése érdekében.

Eredményes tömegpolitikai munkával elérhető a hatókörünkbe tartozók politikai érdeklődésének felkeltése, ilyen irányú igényeinek kielégítése.

Munkánk tartalmából függ aztán, hogy e felkeltett érdeklődés, tájékozódási igény pozitív politikai töltéssel telítődve szemléletté, meggyőződéssé, végső fokon cselékvést meghatározó tényezővé válják.

EGYÜTT

A Szolnok Megyei Könyvtárközi Bizottság

Tájékoztatója

Szerkesztő: Szurmoy Ernő

1972/1-2. sz.

A tömegpolitikai munka könyvtári értelmezését hiába keressük a szakirodalomban. Helyette a könyvtár általános propaganda, mozgalmi, ismeretterjesztő, nevelő tevékenységéről olvashatunk. Még viszonylag legközelebb áll a fogalomhoz Gyemjiszjev, szovjet szerző meghatározása: "A könyvtár tömegnevelő munkája nem más, mint a magas eszmei tartalmu irodalom céltudatos propagálása" /A tömegkönyvtár munkája. Bp. 1953. 183. l./. Ez a meghatározás is leszűkül azonban magának a magas eszmeiségű irodalomnak a népszerűsítésére. Igaz, a nyilvános könyvtár természetes, hivatásából eredő elsődleges feladata a jó könyvek propagandája. Nyitottsága, mindenki számára megközelíthető volta, a nép művelésében vállalt szerepe azonban ennél többre képesíti, sőt társadalmi elkötelezettségénél fogva többre is kötelezi.

Ha mi is megelégednénk a propaganda-ismeretterjesztő tevékenységnek a tömegpolitikai munkával történő önkényes azonosításával, talán elégedettek is lehetnénk; könyvtáraink tulnyomó többségében, a függetlenített könyvtáros által vezetett könyvtárakban mindenképpen, folyik valamilyen szintű és mélységű könyvpropaganda, olvasóvá nevelő vagy olvasót nevelő tevékenység. A megyei könyvállomány 37,6 %-a eleve ismeretterjesztő mű, s lehet-e jobb nevelőeszköz, mint maga a könyv, főleg ha olvassák is. Az esetenkénti forgalommérések pedig olvasottságukról tanuskodnak. Ide írhatnám még, hogy a megyében közel 2500 folyóirat, napi- és hetilap szolgálja többé-kevésbé ugyanezt a célt, s az olvasótermekben, folyóiratlapozókban megforduló évi látogatók számát csak tizezrekkel mérhetjük. E számok is vesztenek azonban varázsukból, ha meggondoljuk, hogy a kézbe vett, kölcsönzött könyvek, folyóiratok még nem jelentik teljes bizonyossággal azok elolvasását is. Még kevésbé tudunk fogalmat alkotni arról, milyen hatással vannak ezek az egyes emberek vagy éppen embercsoportok szemléletére, magatartására, izlésére, s milyen mértékben motiválják az olvasottak az olvasók döntéseit, tetteit. Ha azonban a könyvtár általános nevelő tevékenységén belül a tömegpolitikai munka részarányát vizsgáljuk, még kevésbé lehetünk elégedettek. Hatékony-

ságáról pedig csak még halványabb sejtéseink lehetnek, mint az ismeretterjesztő állomány olvasókra gyakorolt hatásáról.

Ezen túlzottan nem is csodálkozhatunk. Már a szakirodalom szegénysége, ill. e kérdésben tapasztalt óvatossága is jelzi, mennyire nehéz feladat a könyvtárak aktív tömegpolitikai tevékenységének szorgalmazása. E nehézséget csak fokozzák a könyvtárak hiányos tárgyi feltételei, s nem utolsó sorban a könyvtárosok többségének e szempontból fogyatékos ismeretei és más szubjektív körülmények.

Az elmondott és valóban fennálló nehézségek befolyásoló tényezők, valamint az esetenként még élő, s a politizálást könyvtáridegennek tekintő szemlélet ellenére folyt és folyik könyvtárainkban tömegpolitikai munka, s nem csupán a "magas eszmiségű" könyvállomány pusztá léte, jobb esetben propagálása révén.

A továbbiakban csupán a tömegpolitikai munka lehetőségének ma is meglevő formáit igyekszünk összegezni inkább a tudatosítás, mintsem az újra felfedezés igényével, s főleg annak a politikai tartalomnak a szemszögéből, amelyről a fogalmak tisztázásakor már szó esett.

E formák a könyvtári gyakorlatban állománygyarapító-gyűjtőköri, írásbeli, szóbeli és szemléltető jellegűek lehetnek.

Valamennyi könyvtár elsődleges és alapvető tevékenysége az állományterv-szerű, tudatos gyarapítása, ill. apasztása. A könyvtárban végzett tömegpolitikai munka első lépése tehát azoknak a könyveknek, időszakos kiadványoknak arányos beszerzése, amelyeknek mondandója a tömegpolitikai munkánk fő tartalmát képező témák valamelyikét taglalja.

Az írásos tevékenység elemi formája az állomány, benne a fenti állomány, minél részletesebb, sokoldalubb feltárása és közkinccsé tétele, ill. ajánlása, valamint az olvasók érdeklődését felkeltő, azt pozitív irányban befolyásoló egyéb írásos anyagok közlése.

A szóbeli formának négy változata alkalmazható: a közvetlen beszélgetés az olvasóval, a kiscsoportos foglalkozás, a nagyobb nyilvánosságnak szóló bármely előadásos forma, valamint más közlőrendszerek /TV, Rádió, mozi, színház, sajtó/ közléseihez kapcsolódó, rendszerint visszajelentést is biztosító forma.

A szemléltető forma könyvtári változatai közül a könyv-, folyóirat-és képkiallitást, a sajtótáblát és a kiemelt polcok, esetleg különgyűjtemények rendszerét hangsúlyozzuk.

A legeszeibb tartalom, a legjobban megválasztott forma önmagában még nem biztosítja a várt sikernek. Ehhez csak a tartalomhoz és formához illő módszeres eljárás alkalmazása vezethet el. És még ebben az optimálisnak mondható helyzetben is számíthatunk a már említett külső objektív, befolyásoló és szubjektív tényezők hatására. De most ezekről, mint akaratunktól független tényezőkről, ne beszéljünk.

Az állománygyarapítás kérdésében a tudatosságot és az arányosságot emeljük ki. Gyakorlatunkban azt jelenti ez, hogy nem mellőzve bizonyos konkrét közönségigények kielégítését, beszerzési keretünk arányában vásároljuk meg a tömegpolitikai munka szem-

pontjából számba vehető műveket. Az Uj Könyvek jegyzékén kívül mindenképpen ajánlatos átlapozni a könyvesbolti forgalomba nem kerülő kiadványokról szóló tájékoztatót is.

A rugalmas, eleven szemléletű könyvtáros a KOSSUTH KIADÓ helyi megbízottjával is tartja a kapcsolatot, hogy egy-egy friss politikai eseményhez kapcsolódó kiadványt rögtön, megjelenése után beszerezve ajánlhassa is azt olvasóinak. Ha módjában áll hozzájut, saját zárt anyaga részére szerezze be községe, városa állami és tömegszervezetei által kibocsátott, nem nyomdai uton előállított dokumentumokat is.

A nem túlzott bőséggel ömlő folyóiratbeszerzési keret okos felhasználása is a könyvtáros politikai körültekintését igényli. A napilapokon és önmagunk szak- és művelődéspolitikai eligazodásához szükséges Könyvtáros ill. Népművelés c. folyóiratokon kívül a tömegpolitikai munka szempontjából alig nélkülözhető a Béke és Szocializmus⁺, az Élet és Irodalom⁺, a Fáklya, a Figyelő, A Hét /Csehszlovákia/, Az Ifju Kommunista, a Kritika⁺, a Lengyelország, a Magyar Ifjuság⁺, a Magyarország⁺, a Mai Bulgária, a Munka, a Műemlékvédelem, a Nemzetközi Szemle⁺, az NDK, a Pártélet⁺, a Párttörténeti Közlemények, a Pedagógiai Szemle, a Szabad Föld⁺, a Századok, a Szovjetunió⁺, a Szövetkezet, a Tanácsok Lapja, a Társadalmi Szemle⁺, a Valóság⁺, a Világosság, a Világ Ifjusága. /A csillaggal jelzettek alapvető, kisebb könyvtárakban is javasolt folyóiratok./

A nem mindennap nyitva tartó kisebb könyvtárakban, fiókokban a napilapok helyett célszerűbb olyan hetilapokat ill. folyóiratokat beszerezni, amelyeket az átlagolvasó saját címére nemigen rendel meg.

A nagy könyvtárak tárgyszókatálógusa már eligazítja többek között a politikai témák iránt érdeklődő olvasókat is. Kisebb könyvtárakban azonban a feltárás, ajánlás valamilyen bibliográfiai formáját kell keresnünk, amelyet azután írásban széles körben terjeszthetünk. Csak a példa kedvéért sorolunk fel néhányat a Versey Ferenc Megyei Könyvtár utóbbi években e nemből megjelentetett bibliográfiáiból:

"Lelőhely-katalógus az ideológiai továbbképzéshez" /1968/, "Mit olvassunk az aktuális politikai eseményekhez" Ajánló bibliográfia /Vietnám 1965, India 1965, Háború a Közel-Keleten 1967, Nehéz napok Görögországban 1967, Mi ujság Európában 1968/, Lenin 1870-1970. Ajánló bibliográfia, Hazafiság-Honvédelem-Hadtudomány 1971. Ajánló bibliográfia, Hős szovjet városok 1971. Ajánló bibliográfia.

A megyei könyvtárhálózat ellátó szerepének megnövekedésével kisebb könyvtárak számára sem elérhetetlen kisebb, röplapszerű, vagy akár hasonló terjedelmű, de mindenképpen gondosan szerkesztett bibliográfiák megjelentetése, ahogyan ezt ügyesen és önállóan a Jászberényi Városi-Járásai Könyvtár cselekszi. Természetes a felesleges átfedések elkerülése végett a kellő összehangolás mindenképpen indokolt.

Az olvasók írásos befolyásolásának másik módszeres eljárása a Magazin, ill. a Kaleidoszkóp. Rövid Utón típusu, bizonyos meghatározott politikai-világnézeti szemszögből készült, szórakoztatva tájékoztató kiadványok, ill. folyóiratszemlék.

A szóbeli formák bármelyike az eddigieknél nagyobb feladat elé állítja könyvtárosain-

kat. Már az egyszerű könyvajánlás megköveteli egyrészt az ajánlott könyv, másrészt az olvasó ismeretét. Mint minden szolgáltatásban, ebben is az ajánló megbízhatósága elengedhetetlen. Súlyos, politikailag is súlyos hibát követnénk el, ha becsapnánk az olvasót, s mondjuk szórakozási igényét súlyos világnézeti kérdések fejtegetésével foglalkozó könyvvel próbálnánk kielégíteni. A könyvtáros akkor jár el helyesen, ha a hozzáforduló figyelmét, érdeklődését ráirányítja egy-egy olyan témával foglalkozó könyvre, amely nem teljesen idegen az olvasó képzettségétől, munkájától, érdeklődési körétől. Különösen kisebb könyvtárakban, ahol bensőségebb a viszony könyvtáros és olvasó között, élhetünk bőven ezzel az eljárással.

Nagyobb könyvtárak tájékoztató szolgálata szinte nap-nap után kerül olyan helyzetbe, hogy módjában áll a tömegpolitikai munka fő tartalmát képező művek ajánlása. Nem véletlen, hogy közép- és nagy könyvtáraink továbbfejlődésében egyik legfontosabb lépésnek tartjuk a tájékoztató szolgálat eszmei-politikai megerősítését.

Könyvtárainkban egyre nagyobb teret hódítanak a kiscsoportos foglalkozások. Örvedetesen szaporodnak az öntevékeny könyvtári klubok. Ezek működéséről, összetételéről, programjáról az Együtt hasábjain, különösen az 1971/2. számban, bőven olvashatunk. Áldozatos munkát végző klubvezető ill. kiscsoportos foglalkozásokat irányító könyvtárosaink figyelmébe ajánljuk, hogy e foglalkozások programjába jól beleilleszthetők a fő tartalmi kérdések közül azok, amelyek a tagok összetételét ismerve érdeklődésre tarthatnak számot. Ebben a vezető csak az okos kompromisszum határáig mehet el, de a témákról lemondani mulasztás lenne.

Arra vigyázzunk, hogy az új, politikai tartalom valamilyen összefüggésben legyen érdeklődési körükkel. Itt is az őszinteség, s nem utolsó sorban a fokozatosság vezet a célhoz.

Sajnálatos módon háttérbe szorult könyvtárainkban a könyvismertetés, hogy átadja helyét az irodalmi előadással kapcsolt író-olvasó találkozóknak vagy műsoros irodalmi estnek. Pedig egyrészt könyvismertetésre nemcsak klubfoglalkozásokon van lehetőség, másrészt író-olvasó találkozóra különböző okok miatt évente 1-2 alkalommal ha sor kerülhet. Jó lenne, ha könyvtárosaink élnének legalább a különböző rétegeket megmozgató vetélkedők kínálta lehetőséggel.

E könyvismertetések egyike-másika közvetlen, vagy a tartalommal összefüggő közvetett uton foglalkozhat tömegpolitikai kérdések valamelyikével is.

Az író-olvasó találkozók megszokott rendjében új szint jelent a közíró-olvasó találkozó. Különösen a Szolnoki Járás községeiben szeretik ezt a formát, pedig másutt is minden bizonnyal szívesen hallgatnák az olvasók pl. egy-egy világjárt ujságíró tájékoztatóját.

Az olvasók értelmi s érzelmi befolyásolásának jól bevált eljárása a komplex előadás. Főleg a Szovjetunió ismertetésére, a szocialista hazaszeretet, proletár internacionalizmus elmélyítésére alkalmas az irodalommal, zenével, filmvetítéssel, kis kiállításal kísért rövid, tömör, de hangulatos kiselőadás.

Ugyancsak a kelleténél kevesebbet élünk a más közlésrendszerek adásaihoz kapcsolódó kollektív beszélgetés lehetőségével. Alig van pedig a tömegpolitikai munkának

olyan tartalmi kérdése, amely ne lenne kapcsolható akár a rádió, akár a TV, esetenként a mozi vagy színház előadásaihoz. Könyvtáraink közül egyre több rendelkezik azokkal a technikai eszközökkel, amelyek lehetővé teszik ezzel a visszacsatolást is biztosító eljárással való próbálkozást. A magno felvétel az esetleges, hátráltató időtényezőt is kiküszöbölheti. Az ilyen foglalkozások természetesen sohasem nélkülözhetik a vonatkozó könyv- ill. folyóiratirodalom megfelelő szintű olvasásra ajánlását.

E szóbeli eljárások mindegyikének óriási előnye, hogy csaknem mindenütt élni lehet velük, s ugyanakkor a szocialista közgondolkodás alakítására - éppen a párbeszéd lehetősége miatt - a legalkalmasabbak.

A szemléltető formák között felsoroltak ismét olyanok, amelyekkel minden könyvtáros élni tud, ha akar. Itt most főleg a tematikus könyvkiállítás különböző lehetőségeire utalunk.

Tömegpolitikai munkánk fő tartalmát jelentő kérdések szinte mindegyikéhez /persze, nem egyszerre, s nem egyszerre mindhez! / állíthatunk össze meglévő könyveinkből kis kiállítást. Nem sértünk semmiféle szabályt, ha a könyvek mellé a megfelelő folyóiratokat is odahelyezzük.

A kis leleménnyel mindenütt megvalósítható sajtótáblán egy-egy témával foglalkozó ujságlapok, ill. kinyitott folyóiratok, képek kaphatnak helyet, persze, figyelemkeltő felirat alatt. A KMK ilyen jellegű kiadványai még az időszerűsége is felhívják a könyvtárosok figyelmét.

A szabadpolcos térben nem mondhatunk le a kiemelt v. ajánló polc kínálta eljárásról sem. Csak a könyvtáros leleményén és politikai érzékén mulik, hogy jusson polc az aktuális politikai kérdéseknek, a TV, rádió, mozi heti ill. havi programjához kapcsolódó, eszmei-politikai témájú könyveknek is.

A teljesség igénye nélkül sorakoztattuk fel a tömegpolitikai munka könyvtárban is, vagy csak könyvtárban alkalmazható legáltalánosabb formáit és módszeres eljárásait. A tárgyalás közben sem kerülhettük el említését, de befejezésül külön is szeretnénk hangsúlyozni a könyvtáros személyiségének döntő fontosságát. Az ő pártos magatartásán, állandó önképzésén, helyes politikai szemléletén és aktivitásán mulik, hogy egyáltalán élni kíván-e ezekkel a formákkal, módszeres eljárásokkal, hogy több akar-e lenni a kezére bízott könyvek egyszerű őrzőjénél vagy kölcsönzőjénél, hogy a maga helyén és eszközeivel részt akar-e vállalni a mi politikánk szemléletet, meggyőződést magatartást és cselekvést formáló hatásának érvényesülésében. Hisszük, hogy megyénk könyvtárosai ez utóbbiak sorába kívánnak tartozni.

SZURMAY ERNŐ

/Megjelent az EGYÜTT, A Szolnok Megyei Könyvtárközi Bizottság Tájékoztatója 1972. 1-2. számában. Közreadtuk a könyvtári tapasztalatcsere céljából. Szerk./

ÉVADNYITÁS - ÁLLOMÁNYVITA

A felnőtt könyvtárak vezetőinek évadnyitó értekezlete szeptember 16-án zajlott le a 22-es könyvtárban. Dobos Piroska megnyitójában ismertette a Fővárosi Tanács VB. határozatát a Szabó Ervin Könyvtár munkájáról, majd felkérte Király Lászlónét, a Kerületi Könyvtárak Osztályának vezetőhelyettesét, hogy tartsa meg beszámolóját.

Az állomány 1966-71 közötti alakulásának és fejlesztésének problémája volt az előadás és az ezt követő vita tárgya. /Utoljára 1966-ban tárgyaltak erről a könyvtárvezetők, összefoglaló szakmai vita keretében./ A mostani megbeszélés célját az állományalakítással kapcsolatos perspektivikus szemléletmód kidolgozásában és néhány fontos elvi kérdés megvitatásában jelölte meg Királyné elvtársnő. Beszámolójában elmondta, hogy Budapest speciális helyzetéből adódóan a FSZEK állományának összetétele más városi könyvtárakétól eltérő képet mutat.

A fővárosban helyzeti előnyt jelent, hogy a tudományos szakkönyvtárak szomszédságában a kerületi könyvtárak mentesülhetnek bizonyos speciális kötelezettségek alól. /Tudományos kutatók igényeinek kielégítése./ Mindemellet Budapestén jól szervezett szakszerkezeti könyvtárhálózat is van, a miénknél nagyobb könyvállománnyal és olvasóközönsséggel. Ez a körülmény azonban nem csökkenti feladataink súlyát, azt az igényt, hogy 116 könyvtári egységünk jó működési feltételek között dolgozhasson.

Ezután az előadó arról beszélt, hogy a FSZEK hálózatában 5-6 "A" típusu könyvtárat terveznének, ahol a gyűjtésben teljességre törekednek majd. Ebbe a kategóriába tartozó könyvtárunk jelenleg nincs is.

Még a 8000 olvasót számláló könyvtár sem rendelkezik a nemzeti könyvtermést gyűjtő állománnyal. Legtöbb könyvtárunk jellege a "B" és "C" típus között határozható meg.

Az 1966-os adatokhoz hasonlítva az olvasók száma 6 %-kal, a könyvállomány 10%-kal nőtt. Az állomány fejlődése tehát némileg lehaladta az olvasók létszámának emelkedését. Az évi gyarapodás évről évre hasonló szinten mozog.

Nagyon magas a selejtezett könyvek aránya. Ennek okai ismertek: a szűk kölcsönző- és raktárhelyiségek és az országos átlagnál jóval erősebb igénybevétel, a könyvek magas forgási sebessége.

Visszeesés mutatkozik a természettudományos könyvek állományában, a társadalomtudományi könyvek csoportjában viszont emelkedő tendencia figyelhető meg. Általában az ismeretterjesztő állománycsoport fejlesztésében a korábbi években kialakult arány ma is jó és követhető.

Az utóbbi évek állományelemzése 4 könyvtárban is azt állapította meg, hogy növekedett a felsőfoku ismeretterjesztő könyvek iránti igény, az alapfoku műveknek viszont csökkent a kereslete. Ezért bátrabban kell a magasszintű, felsőfoku szak- és ismeretterjesztő könyveket beszerezni, mint régebben. Ugyanakkor ki kell szűrni azokat a példányokat, amelyek olvasatlanul állnak a polcon és erőfeszítéseink ellenére sem keltenek érdeklődést. Éppen ezért az ismeretterjesztő műveknél a sorozatok egyes tagjait ne vásároljuk mechanikusan, hanem az olvasók igényeinek megfelelően. Ehhez azonban jól kell ismerni az adott könyvtár közönségének kívánságait, igényeit.

Nehezíti az állományalakítást, hogy nincs rendelkezés, amely a hálózati központok hatáskörébe utalná a tartalmilag túlhaladott, elavult könyvek kivonását.

Az utóbbi időben háttérbe szorult a magyar-és a világirodalom klasszikus alkotásainak beszerzése. Ez a jelenség a könyvkiadás tendenciáival is összefügg. Biztató a Szépirodalmi Kiadó ígérete, hogy a jövőben növelni fogja a klasszikus szépirodalmi művek kiadását. Király elvtársnő felhívta a figyelmet a Központi Könyvraktárban megtalálható klasszikus művekre, melyek sok esetben elkerülik a szerzeményezésnél a könyvtárvezetők figyelmét.

A könyvtárak könyvválasztási lehetőségeit döntő mértékben a könyvkiadás határozza meg, azonban a kiadói politika nem mindig esik egybe népművelési és állományépítési elveinkkel. Az utóbbi években sok kétes értékű szépirodalmi mű is megjelent. Az állományalakítással befolyásolni lehet az olvasók izlését. Ez nem jelenti azt, hogy szembenállunk a közönség igényeivel, de az esetleges sekélyesedési folyamatnak nem adunk szabad utat. Példaként említette az előadó a "Pillangó" c. könyvet. Szólt az idegen nyelvű irodalom helyzetéről is. Ezen a téren pénz- és helyhiány miatt bizonyosfokú beszűkülés mutatkozik, pedig az idegen nyelvet gyakorlók és tanulók részére nélkülözhetetlen és a jövőben mindinkább szükség lesz ennek az állományrésznek a fejlesztésére is.

A könyvtárak tipizálása, ennek a tervnek a kimunkálása a jövő évek feladata. Meghatározzák majd a különböző könyvtárak gyűjtési elveit és gyakorlatát. Az "A" típusú könyvtárak a körzeti könyvtár funkcióját töltik majd be. A könyvtárak többségének "b" típusú szintet kell elérni, a kisebb könyvtáraknak pedig a napi igények kielégítésére kell berendezkedni, kurrens, középszintű műveket gyűjteni.

A könyvtárközi kölcsönzés megszervezése nélkül a tipizálás nem képzelhető el. Más fővárosok példája alapján kidolgozott elméleti és gyakorlati rendszer, gépkocsi stb. szükséges a megvalósításához. Ezzel az alsóbb szinten gyűjtő könyvtárak mentesülnének a ritkán igényelt könyvek beszerzésétől.

Az állomány védelmével kapcsolatban a kötésszeti kapacitás növelésére lenne szükség. Jelenleg viszont csak több helyszíni javító-brigád beállítására mutatkozik lehetőség.

A beszámolót élénk vita követte.

F o r g á c s T i b o r n é az állományelemzések fontosságát hangsúlyozta. Z a c h á r n é a könyvtári gyűjtőkörrel beszélt többek között, s arról, hogy az A-B-C-D kategóriák megvalósítása a pénz és a helyiség biztosításán múlik. Helyszűke miatt kénytelenek nagyarányú selejtezéssel, főlőpéldánykivonással enyhíteni a gondokon.

F o g a r a s s y elvtárs a KMK-ból arról szólt, hogy az állománygyarapítás problémái csak az egész hálózat összefüggéseit vizsgálva oldhatók meg, és akkor sem véglegesen. Megjegyezte, hogy a nehézségeket élesebben és informatívabban kellene megfogalmazni. A budapesti könyvtárak adatait célszerűbb lenne más fővárosok adataihoz hasonlítani. Az Új Könyvek birálatáról szólva elmondta, hogy ez a kiadvány csak információs forrást jelent, a könyvtárosok saját döntéseikkel kontrollálhatják a recenziókat

M e i s z n e r n é elmondta, hogy szükség lenne hivatalos állásfoglalásra a könyvek értékrendjének megállapításához. L e n d v a i n é a könyvtár helyszűkéről szólt, ami rosszul befolyásolja a szerzeményezést. C s o m á n é hasznosnak tartana bibliográfiai feltárást a ritkán keresett művészeti könyvekről. H a r m a t h n é a könyvkiadást jellemezte és bírálta. Szólt a fölőspéldány kivonás pozitív hatásáról is. Jobb lett a könyvtári állomány, könnyebben lehet válogatni. F a r k a s A n i - k ó hozzászólásában hangsúlyozta, hogy az állományelemzést a gyakorlat felől kell megközelíteni. F a r k a s n é kifogásolta, hogy a társadalmi és természettudományos művek egyes példányai hamar tönkremennek és nem tudják pótolni. Szükség lenne több antiklerikális műre is. Sok problémát okoz a könyvtárközi kölcsönzés jelenlegi formája. Felajánlotta, hogy a könyvtár színháztörténeti analitikus katalógusát rendelkezésre bocsátja. H a j d u n é az ismeretterjesztő állomány gondosabb szak-besorolását várja. A szép- és szakirodalom közötti határeseteknél torzulást okozhat az állománytestben a helytelen szakozás. C s a n á d i n é a duplumraktár lehetőségeiről és igénybeviteléről beszélt.

A hozzászólások után Király elvtársnő az alábbiakban jelölte meg a jövő tennivalóit:

1. A tipizálási terv kidolgozása.
2. A könyvtárközi kölcsönzés megszervezése.
3. Az állományelemzések folyamatossága a kerületi könyvtárakban.
4. Áttekintő szerzeményezés, a recenziók rugalmas kezelése és értékelése.
5. A klasszikus művek arányának vizsgálata és az esetleges hiányok kiegészítése.
6. Igényesség a szépirodalom gyűjtésében és az új könyvek válogatásában.

Összegezve: mind a beszámoló, mind az utána következő vita hasznos és előremutató volt. Reméljük, hogy eredményességét a legközelebbi, állománnyal kapcsolatos szakmai értékelés igazolni fogja.

Bacsa Andrásné

A DOLGOZÓK ISKOLÁI ÉS A KÖZMÜVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

a közelmúltban programtervezetet juttatott el a Fővárosi Tanács VB Művelődésügyi Főosztálya a különböző illetékes intézményekhez.

A könyvtárak és a dolgozók általános iskolái az elmúlt években különböző módon és intenzitással alakították kapcsolatukat, együttműködésüket. A sok jó kezdeményezést most megerősíti a programtervezet, amely nem kötelező előírás, hanem ajánlás az együttműködni szándékozóknak. A kapcsolat felvételének könnyítése kedvéért itt közöljük a dolgozók általános iskoláinak jegyzékét. Kérésünk, hogy az iskolák jelentkezéséről, a munkakapcsolat kezdeményezéséről és folyamatáról informálják a Kerületi Könyvtárak Osztályát, s jelezzenek minden olyan akadályt is, amely a közös munkát gátolja. Ismereteink szerint a könyvtárakba eljutott már e programtervezet.

D.P.

Sor- szám	A dolgozók általános iskolájának székhelye		tago- zat	Alapsz. v.	5 10		Levelező	Önálló üzemi ink. száma	Üzemi osztályal működik	Tan. csoportok száma	Főhivatalú tane- rök száma
	Kerü- let	U t c a, házsám			hónapos esti	tagozattal rendelkező					
	1.	2.	3.	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I.	Gellérthegy u. 7.	t.			+				2	
2.	II.	Medve u. 5-7.	t.			+				3	
3.	III.	Szentendrei u. 83.	8.	+	+	+			+	10	5
4.	IV.	Komját A. u. 37.	8.		+	+			+	15	7
5.	VI.	Vörösmarty u. 49.	t.	+		+	+		+	9	
6.	VII.	Kertész u. 30.	8.	+	+	+			+	14	8
7.	VIII.	Vajda P. u. 25.	8.	+		+	+		+	17	6
8.	IX.	Mester u. 19.	8.	+	+	+			+	22	5
9.	X.	Pataki I. tér 34.	8.	+	+	+			+	20	5
10.	XI.	Villányi u. 27.	8.	+	+	+	+		+	22	6
11.	XIII.	Dózsa Gy. ut 136.	8.	+		+	+		+	28	4
12.	XIV.	Május 1. u. 23.	8.	+	+	+	+		+	37	5
13.	XV.	Czabán S. tér. 13.	t.			+				5	
14.	XVI.	Sasvár u. 21.	t.			+			+	4	
15.	XVII.	Ferihegyi u. 115.	t.			+				2	
16.	XVIII.	Bokányi D. u. 69.	t.			+				2	
17.	XIX.	Kossuth tér 7.	8.	+		+			+	7	2
18.	XX.	Lászar u. 20.	t.			+				6	
19.	XXI.	Csepel Vas- és Fém.	8.	+		+	+	+	+	27	12
20.	XXII.	Dózsa Gy. u. 94/b.	t.			+				2	
21.	XXII.	Kossuth L. u. 22.	t.			+				2	

8= önálló igazgatású

t= tagozat

A GYERMEKKÖNYVTÁROSOK ÉRTEKEZLETÉN

A gyermekkönyvtárosok évadnyitó értekezletének témája az iskolai könyvtárak és a gyermekkönyvtárosok kapcsolata volt. N. Rácz Aranka a Művelődésügyi Minisztérium gyermek és ifjúsági könyvtárak szakreferense, az OKDT titkára a legfontosabb könyvtárpolitikai kérdésekről beszélt. Ismertette a két könyvtárhálózat fejlesztésére vonatkozó terveket. Az ifjúság könyvtári ellátásának javításáról szóló "Irányelvek" hangsúlyozzák a könyv szerepét a nevelésben és az oktatásban.

Ennek megfelelően más az iskolai könyvtár és más a gyermekkönyvtár feladata. Az iskolai könyvtárnak a különböző tantárgyakhoz ajánlható olvasmányanyagot kell gyűjtenie. A gyermekkönyvtár gyűjtőköre bővebb, mivel nem az iskola keretein belül fejti ki tevékenységét, saját jól bevált módszereivel dolgozhat, melyeket tovább kell fejleszteni. A tanulók önálló művelődési lehetőségének biztosítása érdekében mindkét könyvtár-típusnak létjogosultsága van egymás mellett. Az iskolai könyvtár és a gyermekkönyvtár kiegészíti egymást. A kettő fenntartását úgy kell megoldani, hogy az a leggazdaságosabb legyen. Az együttműködés nagyon fontos, melyhez szükséges:

egységes szemlélet kialakítása,

gyűjtőkörök elhatárolása,

könyvtárosok és pedagógusok együttes továbbképzésének megszervezése.

Ballér Endréné a Fővárosi Tanács Művelődési Főosztály iskolai és gyermekkönyvtárak szakfelügyelője az együttműködés tervszerűbbé tételét hangsúlyozta. Erre vonatkozik annak az utmutatónak egyik pontja, amelyet a kerületi tanácsok részére készítenek. A

közös munka feltételeit a kerületi tanácsoknak kell biztosítani. Különösen fontos a napközikkal való kapcsolat kiszélesítése /kollektív kölcsönzés, könyvkihelyezés, különféle foglalkozások/.

A hozzászóló könyvtárosok elmondták az e téren szerzett jó és rossz tapasztalataikat. Bizunk abban, hogy az "Irányelvek" megerősítik azokat a törekvéseket, amelyeket a könyvtárosok hosszú idő óta igyekeznek megvalósítani.

Befejezésül az értekezlet kedves színfoltja volt Samu Gizella a 24. sz. kerületi könyvtár vezetőjének élménybeszámolója az iskolai könyvtárak és gyermekkönyvtárak kapcsolatának szlovákiai tapasztalatairól.

BENCZUR ÁGNES

GONDOLATOK EGY TV VETÉLKEDŐ UTÁN

Három hónapon keresztül, míg nagy izgalommal figyeltük a "Kell a jó könyv" olvasómozgalomhoz kapcsolódó TV vetélkedőt, adásról-adásra vártuk, hogy végre bejusson a döntőbe egy budapesti csapat. Sajnos csak az utolsó elődöntőben született fővárosi siker, a XX. kerületi csapat győzelmével.

Nehéz összegezni a vetélkedő tanulságait, hiszen sokan mondhatják, hogy savanyú a szőlő! Mégsem kerülhetjük el, hogy írjunk egy ilyen, a maga nemében eddig egyedülálló "televízió-könyvtár együttműködés" előnyeiről és hátrányairól.

Budapesten a tartalékjátékosokkal együtt 88 könyvtári olvasó készült hónapról-hónapra a könyvtárakban, a hat orosz ill. szovjet műből a könyvtárosok irányításával. Nemcsak az adásban szereplő könyveket olvasták el, hanem az írókra és a művekre vonatkozó irodalmat is. Ehhez nagy segítséget nyújtott Ecsedy Andorné-Gáliczky Éva: Kell a jó könyv c. bibliográfiája Budapesten, vidéken egyaránt. Az ebben foglalt irodalmi anyagon kívül a játékosok felkutatták az egyes könyvek szinte valamennyi művészeti vonatkozását is: színház, film, zene, képzőművészet, stb. A kutatómunka eredményeként sok esetben több kilónyi jegyzetanyag gyűlt össze.

Kezdetben maguk a műsor készítői sem hitték el, hogy mennyi tanulás, idő, energia, játékoskedv rejlik egy-egy versenyző tudása mögött. A versenyzők és a könyvtárosok sok-sok órát töltöttek el együtt, csalafintábbnál csalafintább kérdéseket találtak ki, hogy ne érhesse őket meglepetés a játék során.

A győztes XX. kerület csapata mintegy nyolcvan óra közös munkával és szinte nem is mérhető egyéni felkészüléssel jutott a döntőbe. De nemcsak ők, hanem valamennyi budapesti csapat lelkiismeretesen készült. Ezt bizonyítja, hogy sok esetben csak egy "hajszál" választotta el őket a győzelemtől. Dehát ezért játék a játék!

Maga a tény, hogy 88 olvasó hónapokon keresztül behatóan ismerkedett az orosz-és szovjet irodalom egyes korszakaival, kiemelkedő irodalmi alkotásaival, rendkívül sokra értékelhető, mind a könyvtári munka, mind az olvasók művelődése szempontjából. Az egyes csapatok valóságos kutatócsoportokká alakultak és idegen emberek között ko-

moly barátságok szövődtek az együttes munka során. Egy életre szól az az ismeretanyag, amelyet így szereztek.

Mint a bevezetőben már utaltunk rá, korábban hasonló jellegű együttműködés, - mely ennyi könyvtári olvasót mozgósított - nem volt a TV és a könyvtárak között. Így mindkét fél számára hasznos, ha az adással kapcsolatos észrevételekről beszámolunk, tolmácsolva a versenyzők és a könyvtárosok véleményét egyaránt. Nem volt olyan adás, amelyet ne követtek volna heves viták. Ezek eredménye volt az a levél is, melyet Pap Gábornak a műsor szerkesztőjének írtunk a harmadik adás után. Ebben első helyen említettük az olvasómozgalom propagandájának hiányát. Sajnos, ez a műsor a TV más hasonló célú irodalmi műsoraitól eltérően csak alig észrevehetően fokozta az érdeklődést az ajánlott művek iránt.

A jól kiválasztott filmrészletek úgy látszik kevésnek bizonyultak az érdeklődés felkeltéséhez. A vetélkedő kérdései és a játékosok válaszai sem mondtak a nézőnek túl sokat egy-egy könyvről. Később a szerkesztők ezen változtattak és így elhangzottak olyan figyelemfelkeltő kérdések is, mint pl. hogyan ajánlaná barátainak, ismerőseinek az adott könyvet, vagy emeljen ki egy számára kedves, izgalmas regényrészletet. A zsüri is gyakrabban kommentálta, magyarázta az egyes műveket.

Erősen csökkentette az adás propagandisztikus hatását, hogy kezdetben kora délután tűzték műsorra. A nyári kánikulában bizony kevesen ültek du. 4 óra körül a televízió elé, bármennyire is szeretik a vetélkedőket. Csupán a döntőt sikerült "főműsorba" tenni. Az első két adásban erősen érződött a versenyfutás az idővel, az utána következő sportközvetítés kötött műsorkezdése miatt.

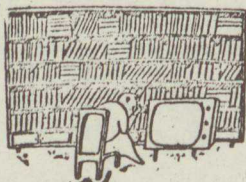
Végül néhány észrevétel a zsüriről és a játékvezetésről. Nem szabad, hogy a zsüri pillanatnyi koncentráció készségétől függjön, melyik csapat hány kiegészítő kérdést kap. Az értékelés legyen objektivebb, ne jussanak előnyösebb helyzetbe csapatok, a zsüri figyelmének lankadása miatt.

Sajnos előfordult, hogy egyes válaszokban hibás adatok maradtak kijavítatlanul. Olyan vetélkedőben, amelyben minden korosztály versenyezhet, nem lehet döntő a játékosok orosz nyelvtudása ill. nem tudása, ezzel a mai negyvenévesek hátrányba kerülhetnek a husz-harmincévesekkel szemben.

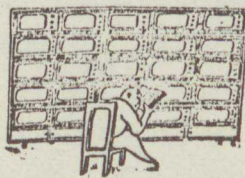
Természetesen mindig könnyebb valamit bírálni, mint megvalósítani. Nem hallgathatjuk el, hogy a műsor szerkesztői adásról-adásra formálták, javították a játékot. Ezt láthatták mindazok, akik velünk együtt izgultak a versenyzőkért, a vetélkedő sikeréért.

A sorozat nagy érdeme az, hogy új kapcsolat lehetőségét mutatta meg a könyvtárak, a könyvtári olvasók és a televízió között. Megvalósításában több mint kétszáz irodalom-szerető ember játéka, munkája, lelkesedése van. Meggyőződésünk, hogy változtatva a változtatandókat folytatni kell a könyvtár és TV kapcsolatának erősítését.

ERDŐDY FERENCNÉ
SÁNDOR OTTÓNÉ

Всему своё время

В. ЗЕМЛИН

McLuhan!
Nem félünk!

KÖNYVKIADÓK - KÖNYVTÁROSOK TANÁCSKOZÁSA

TÁNCICS KIADÓ

Szerencsés helyzetben vagyunk mi, könyvtárosok: olyan munkaeszkőzzel dolgozhatunk, mint a könyv. Nem csoda hát, ha nagy izgalommal várunk minden kiadói tájékoztatót. Itt elmondhatjuk javaslatainkat, ötleteinket, igényeinket a kiadóval szemben, s ami még fontosabb: a kiadó képviselői örömmel veszik, figyelnek rá.

Egyre inkább ezek a gondolatok vezérlik a kiadó-könyvtáros találkozókat, s ez jellemezte a Táncsics Kiadó igazgatóhelyettesével, dr. Bosnyák Jenőnével folytatott beszélgetést is, melyet 1972. október 10-én, a 44-es könyvtárban tartottunk.

1971-ben az Uj Könyvek 70 féle Táncsics-kiadvány ajánlatából 60 félért, kb. 3000 példányban vásároltak meg a könyvtárak.

A kiadó felügyeleti szerve a SZOT, fő feladata a szakszervezeti irodalom publikálása. A dolgozók legsajátosabb érdeke ezt ismerni, a tisztségviselőknek pedig segítség a jogkör gyakorlásában. Erre szolgál a "Válaszolunk a dolgozók kérdéseire" sorozat, és sok olyan kiadvány, amely a szakszervezeti tagok problémáiban ad eligazítást.

Sajnálatos, hogy a magyar szakszervezeti mozgalom összefoglaló történetének megjelentetése még csak terv.

A Táncsics kiadványok közül igen keresettek, s mint a könyvtárosok elmondták - az ismeretterjesztő művek olvasottságában nagy szerepet játszanak az "Utikalandok" sorozat könyvei. Ezek nem szokványos utleírások. Az ország földrajzi adottságainak bemutatása, a kalandok felsorakoztatása mellett nagy hangsúlyt kap az ország társadalmi helyzete. Alakuló, forrongó világunkban új országok születnek, távoli őserdőkben, a világtól elzárva primitív néptörzsek élnek; ezekről vajmi keveset tudunk - a sorozat kötetei az ilyen jellegű információéhségünket is csillapítják.

Előkészületben van többek között Ewa Wolak: Hajósok szigetvilága c. munkája, amely Óceánia első független államáról, Samoa-ról szól; és Herbert Tichy: Mézet adnak a binunga fák c. műve. Ebből a könyvből a Tajvannal szomszédos szigeteken ma is kőkorszakbeli körülmények között élő törzsekről kapunk érdekes képet.

A politikai ismeretterjesztő irodalom egyik érdekessége a Karsai Elek szerkesztésében készülő Széllasi Naplója lesz! Érdeklődéssel várjuk a Nyugdíjas Magazint, és a Családi ABC c. kiadványt. Értelmező szótár jelenik meg a szakszervezeti terminológiáról, készül a rövidítések szótára is.

Nem hiányozhatnak irodalmunkból a munkások életéről szóló, magas igényű szépirodalmi alkotások. Ennek érdekében pályázatokat hirdetnek és fiatal, tehetséges íróknak ösztöndíjat juttatnak. Így a jövőben a sci-fi kiadványok mellett ilyen jellegű regények kiadásával is próbálkozik a kiadó, a szükségleteknek megfelelően bővítve a szépirodalmi profilt.

A beszámoló után Zima Istvánné felhívta Bosnyák elvtársnő figyelmét az irodalmi

archivumra, melynek főként külföldi írókról készített recenziói segítséget jelenthetnek a kiadó munkájában.

A könyvtárosok hozzászólásaikban sok javaslatot tettek.

Harmath Ferencné, a 39-es könyvtár vezetője hiányolta a lakáskulturával foglalkozó könyveket, és a színes, jó propagandaanyagot.

A Kis Technikus sorozat folytatását javasolta, mert kedvelik az olvasók. Ugyancsak nagy népszerűségnek örvend a Hobby. A változatos témaválasztás mellett nagy erénye, hogy irodalomjegyzéket is ad. Hiányoznak azonban belőle a barkácsolással kapcsolatos idegen kifejezések - mondta Kendöl Katalin, a 28-as könyvtár dolgozója.

Sugár Jenőné, a 10-es könyvtár vezetője kérte, hogy olyan, szakszervezeti fogalmakat tárgyaló kötetet állítsanak össze, melyet az először munkába álló dolgozók hasznosíthatnak. Sajnálatos - mondta -, hogy az utikönyvekben gyenge minőségűek a képek. Ennek valószínűleg az az oka, hogy az utazók maguk készítik, s bizony nem mindegyikük ért a fotózáshoz.

Kivánatos lenne, ha a kötetek végén a könyv témájával kapcsolatos bibliográfiai adatok is szerepelnének.

Horváth Györgyné, a 37-es könyvtár vezetője örömmel üdvözölte a tervben szereplő Coll: Csészealjok kufárai c. munkáját, amely az utóbbi időben elharapódzott, megalapozatlan elképzeléseket, nevezetesen azt cáfolja meg, hogy valaha létezett, magas technikai kultúrával rendelkező, más naprendszerbéli lények látogatását őrzi Földünk. Megkérdezte, hogy a kiadó miért nem szerepel a TV "Nyitott könyv" adásában. Ez jó propagandát biztosítana a Táncsics kiadványainak.

Tóth Sándorné a 20-as könyvtár vezetője előzetes információt kért a megjelenő politikai ismeretterjesztő irodalomról. Az 1961-ben kiadott Magyar Ünnepek bővített változatának kiadását szorgalmazta.

Szilágyi Zoltánné, a 34-es könyvtár vezetője az Igy gondozd! sorozat bővítését kérte, Lakner Gyuláné, a 22-es könyvtár vezetője pedig javasolta, hogy a könyveket jellegüknek megfelelő helyen árusítsák.

A jó hangulatu, hozzászólásokban és ötletekben gazdag találkozó végén Bosnyák elvtársnő megköszönte a könyvtárosok javaslatait, és megígérte, hogy figyelembe fogják venni azokat a kiadói tervek készítésénél. Mi is örültünk a találkozásnak, hasznosnak tartottuk és reméljük, hogy hasonló jellegű beszélgetésekre a jövőben is sor kerül.

BÁLINTH LEHELNÉ

TÖRTÉNELMI ÜNNEPEK – TAPASZTALATOK

Nem panaszkodhatunk, az 1972-73-as kulturális évad is bővelkedik ünnepi évfordulókban és az ezekre való felkészülés is megkezdődött már. Körülülük az olvasóasztalokat, sokasodnak a referenz-kérdések. Az ősz kezdetével ismét megindul a kutatómunka a könyvtárakban.

A könyvtárak és a könyvtárosok más évekhez hasonlóan az idén is sokféle módon és formában vesznek részt a két nagy történelmi esemény, Petőfi születésének 150. évfordulója és Budapest centenáriumának megünneplésében.

1969-ben, még a felszabadulási jubileumi év előtt, megjelent egy kis füzet: Történelmi évfordulók a FSZEK kerületi könyvtáraiban címmel. 23 lapján részletesen felsorolja azokat a formákat és módszereket, amelyek segítségével a könyvtárak igyekeznek az ünnepi alkalmakat emlékezetessé tenni. A könyvanyag összegyűjtésétől feltárásáig, az olvasmányelemzésig; – a felkészülések, pályázatok, vetélkedők segítségével a saját rendezésű csoportos foglalkozásokig sokféle és változatos a lehetőség. Az igények, – hogy a könyvtár segítse a felkészülést, részt vállaljon az eleven hagyományok gyakorlásában, – évről évre növekednek, és színvonalban, minőségben is egyre többet kívánnak tőlünk. Igyekeznünk kell az iskolák, tömegkommunikációs eszközök nyújtotta lehetőségek mellett sajátos könyvtári népművelő munkánkkal felzárkózni.

Az említett dokumentum megjelenése óta bonyolódott le a felszabadulás 25. jubileumi éve, eseménysorozata, s még több új tapasztalatot adott. Az elmúlt években, sok könyvtárunk modernizálódott, s ha négyzetméterekben sok helyet nem is nyertünk, olvasóinkat kulturáltabb, szebb környezetben fogadhatjuk. Gazdagodtunk technikai felszerelésekben, eszközökben is. Az ünnepi foglalkozásokat vetítő, magnó, lemezek élénkítik. Több hasznos módszertani anyag, bibliográfia jelenik meg. A kiadók is kezdenek lassan előredolgozni. / A felszabadulási évben a kiadványok is időben érkeztek. Bár a Párizsi Kommünről féléves késéssel is kaptunk könyveket. / Sajnos a személyzeti létszám nem növekedett, pedig különösen kiskönyvtárakban nehéz egy-két személyben előadói, szervezői és rendezői rátermettséget /és még mi mindent!/ együtt találni.

A legkomolyabb erőpróba a csoportos foglalkozás formájának megválasztása, a forgatókönyv megszerkesztése. A szervezés és a lebonyolítás idegvesztítő munka, az egyéb könyvtári tevékenység idejéből és a szabadidőből is sokat igényel. Néha pedig, mint most, nálunk az új helyiségbe költözés kellős közepén készítjük a terveket az 1972-73-as kulturális évad két nagy évfordulójára. Minden módon törekszünk az ünnepi irodalmat az olvasó elé "tálalni". Ezernyi ötlet kell, hogy a megszokott tarka könyvseregből parányi helyen a lehető legtöbbet, a lehető legjobban kiemeljük. A könyvek forgalmának figyelését újabban egyszerűsített módszerrel végezzük. Jegyezzük a referenzkérdéseket is. Az egyre szebb kivitelű és célszerű bibliográfiák mellett kis könyvjegyzékeket is készítünk. Nálunk is a legtöbb ünnepi anyagok az iskolások és a fiatalok kölcsönzik tanulmányaikhoz, a felnőttek ismertető eladásokra és vetélkedőkre készülnek. Nem becsüljük le a rejtvényfejtőket sem, növelik a kézikönyvtári forgalmat... Egyszóval mindent megteszünk ami erőnkől telik.

LUKÁCS GYÖRGYNÉ

23-as könyvtár

A HELYTÖRTÉNETI TEVÉKENYSÉG

ÉS A KERÜLETI KÖNYVTÁRAK

A helytörténeti tevékenység - a honismereti mozgalom egyik jelentős alkotóeleme - az utóbbi években rangot kapott. Ezt mind több országos és helyi konferencia, rendezvények sora és mindjobban élénkülő helytörténeti könyvkiadói tevékenység is bizonyítja. A helytörténeti konferenciákon a hivatásos történészek mellett az amatőr helytörténészek is szót kapnak. A konferenciák, módszertani levelek, utmutatók sok elvi és gyakorlati kérdést tisztáznak és igyekeznek egységes irányvonalat adni a helytörténeti kutatásoknak, bizonyítva, hogy ezek mind szervezettebbé válnak, s szélesedik tömegbázisuk. Ha csak a budapesti programokat vesszük figyelembe, a "felülről kezdeményezett" akciókat, (pl. "Fekete-fehér..." vetélkedők a kerületek között, a főváros centenáriuma hirdetéssel helyismereti pályázatok stb.) tapasztalhattuk, hogy ezek nagyon sok embert mozgattak meg. Természetesen ha nem is mindenki kapcsolódik be a helyismereti munkába, egyre többen érdeklődnek "házunk tája" története, irodalma felől. Ennek az érdeklődésnek tetemes része a kerületi könyvtárakban csapódik le.

Ma már rendelkezünk bizonyos szakirodalmi alapokkal, amelyek a kerületi könyvtárak helytörténeti gyűjteményeinek és katalógusainak kialakításához nyújtanak segítséget. (Budapest történetének bibliográfiája, különböző testületek, tanácsok, kerületek kiadványai, egyes antológiák, gyűjteményes munkák.) Az más kérdés, hogy ezt az alapot a kerületi könyvtárak hogyan bővíthetik ki; kinek-kinek kapcsolatai, képessége és pénze szerint. Az tény, hogy a kerületi helytörténészek - de az olvasók is - mindinkább számítanak a könyvtárak támogatására, és el is várják a segítséget. A jó kerületi helyismereti gyűjtemény kialakításához az is fontos, hogy egy-egy könyvtáros aktívan bekapcsolódjék a helyi kutatómunkába, és ismerje annak céljait, fázisait, kapcsolatait a többi művelődési, tanácsi vagy tömegszervezettel.

Kerületünkben (XX. kerület, Pesterzsébet-Soroksár) - a "Fekete-fehér..." kerületek közötti TV-vetélkedővel nem ért véget a könyvtárak helytörténeti tevékenysége. Mind az erzsébeti, mind a soroksári könyvtárból dolgozik egy-egy könyvtáros a XX. kerületi Hazafias Népfront Helytörténeti Bizottságának ismeretterjesztő csoportjában. Feladatunk elsősorban a különböző szekciók munkáinak könyvekkel, irodalomajánlással való segítése, a kutatómunka támogatása, így munkánk a helyi monográfia és szépirodalmi antológia összeállításában is realizálódik. A már megjelent "Pesterzsébet, Soroksár - Budapest XX. kerületének multja és jelene" c. monográfia terjesztése, olvasóival viták szervezése, levezetése is a könyvtárosok aktív közreműködésével történt. Hasonlóképpen a "XX. kerületi írók, költők antológiája" című, a kerületi Tanács kiadásában megjelenő munka összeállításában is segédkeznek, s így kapcsolatot teremtenek a kerület írói, költői és az olvasók között.

A főváros centenáriuma jegyében a kerület helytörténeti kiállítást rendez. Az ismeretterjesztő szakcsoport, köztük a könyvtárosok feladata a kiállítás rendezésének segítése, annak népszerűsítése. Könyvtárunkban az olvasók és a könyvtárosok között a

helytörténeti munkában hathatós együttműködés, jó munkakapcsolat alakult ki. Ezen keresztül biztosított az is, hogy a kiállítás valóban fontos helyi esemény legyen.

Mivel a kerület két, régebben önálló községből alakult ki (Pesterzsébet és Soroksár), s e települések jellege, fejlődési üteme eltérő volt, ezért több helytörténeti szakkör is működik. A soroksári például nyolc évvel ezelőtt létesült, ennek alapító tagja vagyok. Talán ezzel is összefügg, hogy a szakkör könyvtárcentrikus. Nemcsak jó néven veszik a helytörténeti munkához felhasználható újabb és újabb kiadványok, források ismertetését, népszerűsítését, hanem igénylik is. Ugyanígy igénylik az egyedi helytörténeti témákhoz, vagy helyi személyekhez fűződő bibliográfiák, irodalomjegyzékek összeállítását. Az egy-egy témával alaposabban foglalkozó helytörténész területének mind jobb ismerője lesz, s könyvigényeivel visszahat a szerzeményezésre is. Ennek eredményeképpen a helyismereti gyűjtemény valóban hasznos művekkel bővül. A helytörténeti kutatások igénylik azt, hogy a "témának" elébe menjünk. Sok érdekes kérdés kerül így feldolgozásra, csupán a könyvekből való inspiráció alapján. A kutatók, pályázók dolgozatait s a "Fekete-fehér... vetélkedők" nyomán keletkezett egyéb írásokat, anyagokat a könyvtár beszerzi és megőrzi. Így megvan a lehetősége annak, hogy a kutatások eredményei ne legyenek eltemetve, s ha kéziratos formában is, de mégis minél szélesebb körben válhassanak ismertté. A dolgozatok mellett a különböző dokumentumok (oklevelek, bizonyítványok, korabeli fényképek stb.) szakszerű tárolása okoz gondot. Jó lenne más helyismereti gyűjtemények megismerésével a miénk "szakszerűségét" felülvizsgálni. Minden bizonnyal az is hasznos lenne, ha a kerületi könyvtárak helytörténeti munkával foglalkozó könyvtárosai tapasztalataikat rendszeresen átadhatnák egymásnak, sőt, rendszeres továbbképzésük, tájékoztatásuk is megérné a ráfordított energiát.

A közeljövőben könyvtárunk sokéves "hányattatás", albérlet után végre normális körülmények közé kerül. Így a helyismereti gyűjtemény anyaga nemcsak a kutatók, hanem az olvasók széles rétegei részére is hozzáférhető lesz. Az új helyiség "reményében" a terveink a következők: a korabeli fényképanyagunk reprodukcióiból, amelyek műemlékeket, korabeli népviseleteket, ipartörténeti emlékeket, a régi településképet ábrázolják, állandó kiállítást rendezünk, úgy, hogy ez nemcsak a könyvtár un. honismereti sarkát, hanem folyosóját, olvasótermét is díszitené. Az olvasókat ezuton is további gyűjtésre inspirálhatjuk, érdeklődésüket irányíthatjuk. A kiállítástól joggal várhatjuk, hogy dokumentumaink gyarapítását segíti, helyismereti gyűjteményünket élővé teszi, használatát népszerűsíti, hiszen a képanyaghoz sokféle változatban kapcsolhatjuk az írott dokumentumokat, könyveket, cikkeket, leveleket, kéziratokat, s egyéb tárgyi emlékeket is.

A "szűkebb pátria" megismerésének természetes következménye a főváros, majd az egész ország ismerete is. Feladataink e téren éppen azért válnak sokrétűvé és színessé, mert a honismereti mozgalom - helyesen - országszerte kilép a szorosan vett helytörténetre koncentráció viszonylag szűkebb köréből, maga köré gyűjti a történéseken kívül egy sor tudomány- és ismeretág művelőit, a gazdaság, a földrajz, a mű-

vészettörténet, a néprajz stb. iránt érdeklődőket, így a könyvtár helyismereti munkája során e témák irodalmára és eseményeire, eredményeire is "oda kell figyelni". Ennek további következménye, hogy meglévő olvasótáborunkból újabb csoportokat vonhatunk be a helyismereti tevékenységbe, hiszen már nemcsak a történelem kedvelőire, hanem a honismeret többi elemének "szerelmeseire", munkásaira is számítunk.

Rendkívül fontosnak tartjuk fiatal olvasóink bevonását a helytörténeti munkába, úgy gondolom, hogy e tevékenység pedagógiai és mozgalmi jelentőségét nem szükséges könyvtárosok előtt részletesebben indokolni. Szeretnénk a pesterzsébeti gyermek helytörténeti klubokhoz hasonlóan Soroksáron is bevonni fiatal olvasóinkat a helyismereti munkába. Megszervezzük a kerület különböző pontjain tevékenykedő fiatalok helyismereti tevékenységét, a szakkörök vetélkedőit, egymás munkáinak megismertetését. Állandó kiállításunkkal, helytörténeti gyűjteményünk gyarapításával és minél alaposabb feltárásával, a pedagógusoknak is segítséget szeretnénk nyújtani a környezetismeret tanításához.

Mindennek persze előfeltétele, hogy mielőbb új otthonába költözhessen a könyvtár. Az új környezet, a jobb raktározási és kölcsönzési körülmények, az olvasószolgálat tárgyi feltételeinek minőségi változása újabb lendületet ad majd e sajátos arcu kerület helyismereti feltárásához, megismeréséhez és megismertetéséhez.

A HAZAFIAS NÉPFRONT
FŐTITKÁRA

BAÁN MAGDA
35. sz. könyvtár

Kedves Révész Elvtárs!

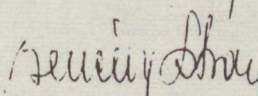
Szívből gratulálok nagyszerű munkájuk újabb eredményéhez, a Csomor Tibor: "Magyarország Honismereti bibliográfia" c. könyvészeti kiadványhoz. Külön is megköszönöm, hogy figyelembe vették kérésünket és a bibliográfiai kötet a Hazafias Népfront V. kongresszusa tiszteletére és Honismereti Bizottságunkkal közös kiadásban láthatott napvilágot.

E bibliográfia nagyon fontos, szinte nélkülözhetetlen segédeszköz a honismeret minden művelője számára, s megjelenése őszinte örömet, érdeklődést keltett országszerte. A megjelent első kötet, amely hazánk földrajzi tájainak, városainak, községeinek, megyéinek, stb. honismereti irodalmát dolgozza fel - kivéve a fővárost, - csak fokozza az igényt a budapesti második kötet iránt. Készek vagyunk minden lehetséges támogatást megadni a folytatáshoz.

Az első kötetből 500 példány terjesztésére vállaltunk kötelezettséget. Ezzel is elő kívántuk segíteni, hogy közös szép kiadványunk azok kezébe jusson el, akik azokat legjobban hasznosíthatják.

Reméljük, hogy együttműködésünk még további sikereket eredményez.

Elvtársi üdvözléssel

/ Bencsik István /

BESZÉLGETÉS ELSŐ SZABÓ ERVIN EMLÉKÉRMESÜNKKEL

A hazai könyvtárostársadalomnak általában, számunkra, Szabó Ervin által alapított és megszervezett, és az ő nevét viselő könyvtár dolgozóinak pedig különösen nagy öröm, hogy kormányrendelettel létrehozták az évenként 6-6 könyvtárosnak juttatandó "Szabó Ervin emlékérmét", amely ötezer forintos díjjal párosul.

Elégtétellel fogadtuk azt is, hogy a legelső díjazottak egyikét éppen Könyvtárunkból választották, Dr. Remete László kandidátus, a FSZEK központi olvasószolgálatának osztályvezetője személyében.

Az elismerés mindenekelőtt itteni munkájának szólt. 1949 óta dolgozik nálunk, előbb a katalogizálóban, az osztályozóban, tájékoztatóban, egy ideig a régebben hozzánk tartozott Pedagógiai Könyvtár vezetője, majd leghosszabban a Budapest Gyűjtemény munkatársa, ahonnan 1969-ben helyezték mai beosztásába.

Legtöbben publikációból ismerik nevét: a FSZEK Évkönyvei 1954 óta megjelent színté valamennyi folyamában közölt hosszabb tanulmányokat, 1964-ben két önálló könyvtártudományi tárgyú kötetet publikált ("Dienes László 1889-1953" és "A budapesti könyvtárügy úttörői") 1966-ban "A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár története" című nagy monográfiája, 1968-ban a "Szabó Ervin 1877-1918" című emlékalbuma jelent meg. Könyvei széleskörű hazai elismerésben részesültek, egyesekkel külföldi folyóiratok is részletesen foglalkoztak. Könyvtárunk történetét feltáró munkája az első ilyen feldolgozás hazai szakirodalmunkban, ezt a Magyar Tudományos Akadémia is jutalmazta, ennek alapján lett kandidátus. Önálló köteteken kívül számos kisebb-nagyobb tanulmányt publikált (a Magyar Könyvszemlében, a Könyvtárosban stb.) e témakörből, továbbá több kisebb-nagyobb bibliográfiát szerkesztett, illetve részt vett azok szerkesztésében ("Budapest munkásmozgalma 1919-1945", "Budapest történetének bibliográfiája" 1-6. köt., "A magyar szociológiai irodalom bibliográfiája" 1. köt. stb.)

A kitüntetésnél nyilván figyelembe vették irodalom- és munkásmozgalomtörténeti munkáit ("Irodalom-forradalom 1917-1919" Magvető 1956., "Igy látták a kortársak" Kossuth 1957., "Rengj csak Föld" Kossuth 1968., "Barikádok Budapest utcáin" Kossuth 1969., "Dienes László és Korunk" Klny. Irodalomtörténeti Közl. 1965. 3 sz.) és szaklapokban (Irodalmi Ujság, Élet és Irodalom stb.) megjelent cikkeit.

Kormánykitüntetése alkalmából tettünk fel Remete Lászlónak néhány kérdést:

1./ Hogyan folytatják a szabóervini hagyományokat osztályán, a Központi Olvasószolgálatban?

- -:Szabó Ervin olyan alapokat teremtett könyvtárunknak, olyan máig eleven, hatékony szervezetet hozott létre, hogy legalábbis a meglévő határokon belül más-ként nem is tevékenykedhetnénk, mint az ő szellemében. Az "olvasó-központúság" a Szabó Ervin által kialakított kereteből adódik, a jól megalapozott, ma is gyors tájékozódást nyújtó katalógusrendszer, a tájékoztató szolgálat, a raktárrendszerben érvényesített elhelyezési elvek, a különböző típusú könyvkérőlapok, a kétkártyás kölcsönző rendszer, az előjegyzési, intési stb. rendszer mind az ő és természetesen az őt segítő kiváló egykori munkatársak, Mad-

zsar József, Dienes László, Braun Róbert, Pikler Blanka, Kőhalmi Béla, stb. alkotásai, akárcsak a kézikönyvtárak válogatási szempontja, vagy az a tény, hogy ugynevezett "általános gyűjteményünk", (más néven "nagyraktári" anyagunk) jellegét (profilját) tekintve Szabó Ervin eredeti, akkor hivatalosan még el nem fogadott programja szerint, mint 50-60 évvel ezelőtt, ma is társadalomtudományi - szociológiai. Ebben az irányban fejlesztjük tovább - 1968 óta már törvényes jóváhagyással.

Az a tény, hogy beiratkozott olvasóink száma a második világháború előtti 2000-2500-ról 12.000-re emelkedett, nagyrészt ugyancsak a szabóervini hagyományok ápolásának köszönhető. Régi, 60 évvel ezelőtti nyomdokokra tértünk a szociológiai irodalom különböző kisebb-nagyobb és lassan rendszeressé váló bibliográfiai feltárásával. Tematikus kisbibliográfiai sorozatunk eddigi darabjai között több is akad, amelyek elődeit azonos tematikával Szabó Ervin és munkatársai adták ki egy-két emberöltővel ezelőtt az akkori kurrens irodalom alapján. Ez évben indított "Szociológiai Információ" című sorozatunkat az 1909-1914 közötti Fővárosi Könyvtár által publikált "Magyar társadalomtudományi irodalom" című 1909-1912-es sorozat egyenes folytatásának tekintjük. Gondolom Szabó Ervin szellemében járunk el, amikor sok munkatársunkat vonjuk be ezekbe az összeállításokba.

2./ Hogyan tudja megoldani a közönség ostromának kitett Olvasószolgálat kettős feladatát: a nyilvános szolgálatot és a koncentrációt, időt követelő bibliográfiai munkásságot?

--: Nagyon nehezen, mindenekelőtt munkatársaim áldozatkészségének, ügyszeretetének, lelkesedésének köszönhető az általunk szerénynek tartott eredmények. Hamis lenne a kép, ha nem tennénk hozzá: Könyvtárunk igazgatósága az adott lehetőségek szerint alkalomszerűen és ha mód nyílik tartósan is anyagi, személyzeti támogatást nyújt. Az anyagit úgy kell érteni, hogy például az MTA Szociológiai Intézetétől átmenetileg dotált tanácsadót szerződtethettünk, személyzeti szempontból nagy segítséget jelent, hogy ha rövidebb időre is, de könyvtártechnikusokat vehettünk fel, a többi a munkaidő jobb kihasználása, szervezés kérdése lett. Hozzá kell tenni: sohasem vagyunk biztosak a kettős teher miatt, hogy programjainkat maradéktalanul megvalósítjuk. Egyes feladatokkal a fenti okok és nem utolsósorban a sokszorosítás késedelme miatt alaposan elusztunk a tervezett határidőhöz képest, egyelőre azonban bizunk benne, hogy ami késik az nem mulik.

3./ További tervek?

--: Lehetetlenül szűk, zsúfolt helyviszonyaink közepette olvasószolgálatunk fejlesztésére nem gondolhatunk, akárcsak bibliográfiai tevékenységünk kiterjesztésére sem. Nagyon elégedettek leszünk, ha jelenlegi vállalkozásainkat, akár kisebb-nagyobb terminus elcsuszásokkal is, de fenntarthatjuk. Ami saját munkámat illeti, magam is az olvasószolgálat lehető zökkenőmentes fenntartását helyezem mindenek elé. Más osztályok nem tudják (helyzetüknél fogva) kellően felmérni, hogy az ilyen készenléti munka ellátása mekkora energiát köve-

tel - betegség, váratlan, de indokolt szabadságok, rövidebb távozások, stb. ellensúlyozása hallatlanul sok időt rabol el. A magam részéről akkor vagyok a legboldogabb, ha az MTA Szociológiai Intézetével közösen szerkesztett bibliográfiánk 2. kötete immár egybegyűlt óriási cédulaanyaga rendezéséhez, kiadásra előkészítéséhez térhetek vissza - rendszerint csak néhány órára, mert örökösen "történik valami". Mindez nemcsak az én helyzetemet, hanem jó néhány itteni munkatársamét is jellemzi, a többséget, mindazokat, akiknek szivüyük a könyvtár. Hivatalon kívüli munkásságom tárgya e pillanatban a századeleji olasz-magyar munkásmozgalmi kapcsolatok kutatása egy készülő tanulmányhoz az olasz Studi Storici számára.

Őszintén gratulálunk a kitüntetéshez és kívánunk Önnek és munkatársainak további jó munkát.

G. É.

LÁTOGATÁS ANGYALFÖLDÖN EGY KIVÁLÓ NÉPMŰVELŐNÉL

József Attila nagy munkás-verseinek a hangulata kísér, amíg a Lehel uti 4-es könyvtárba igyekszem és a sajátos atmoszférájú angyalföldi környéket figyelem. Közben arra gondolok, hogy az eredményes, sikeres munka hivatalos elismerése határkő lehet a kitüntetett ember életében. Alkalmat ad arra, hogy számot vessen, summázzon és terveket szőjön. Elhatározom, hogy ennek a gondolatnak a jegyében kezdem majd a beszélgetést **J e l l i n e k L á s z l ó n é v a l**, a könyvtár vezetőjével, aki nemrégiben kapta meg a Kiváló Népművelő kitüntetést, könyvtárosi és népművelői munkájának rangos elismerését.

Aztán egészen másképp alakul minden, legalábbis, ami az interju első, "bemelegítő" kérdését illeti. Kölcsönzési időn kívül érkezem, ezért a hátsó bejáraton próbálom "bepréselni" magam - ugyanis ketten éppen az előszoba nagyságu helyiségben tartózkodnak, amely - mint később megtudom - az öltöző, étkező, irattár, raktárpótlék és folyóirattároló funkcióit tölti be, s még egy nagy láda tüzelőnek és a takarítóeszközöknek is helyet ad. A kolléganők tapintatosan kimennek, hogy legyen helyem, amíg leveszem a kabátomat. Saját tengelyem körül óvatosan forgok, nehogy valamit leverjek. Ez a szűkösködés volt az első benyomásom a könyvtár helyiségviszonyait, nagyságát, a munkakörülményeket illetően. "Majd bent, a kölcsönzőtérben jobb lesz a helyzet" - biztatom magam, az évi 3200 beiratkozott olvasóra gondolva.

Aztán bemegeyek, szétnézek, meglepődve és csodálkozva. Alig 100 m²-en, a legkisebb zugot is maximálisan kihasználva, látja el a forgalmi, átszállási gócponton működő könyvtár a ráeső meglehetősen nagy feladatot a kerület kulturális életében.

A kölcsönzőben példás rend, ápoltság, "gusztusos" könyvsorok. Megtudom, milyen nagy probléma volt a kézikönyvtárnak helyet találni, hogy ne holt anyag legyen, hanem az olvasók is hozzáférhessenek. "Olvasótermük" 2-3 m², viszonylag nyugalmas sarok, egyetlen asztallal, a "ruhatárunk" egy árva fogas.

A látottak - minden előzetes riport-vázlatot összekuszálva - már diktálják az első kérdést.

- HOGYAN TUDTOK DOLGOZNI - EGYÁLTALÁN - LÉTEZNI ÉS BOLDOGULNI ILYEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT?

- Minél kisebb egy könyvtár, annál több ötlettel kell dolgoznia! - mondja Jellinek Lászlóné. - Nálunk az egy olvasóra jutó könyv kevesebb, mint a hálózati átlag, természetesen tehát, hogy ezt a hátrányt az állomány kurrenciájával, állandó frissítésével kell ellensúlyozni. Ami pedig a szűkösködést illeti, ez a körülmény sok áthidaló szükségmegoldásra kényszerít. Évente 3000 kötetet le kell adnunk, mert nincs hely a raktározásra. Az ilyen kis alapterületű könyvtárakban az évenkénti fölőspéldány-kivonás óriási terhet ró a kollektívára - az időt és energiát pl. állományelemzésre és egyéb tartalmi munkára lehetne fordítani. Azért a gyakori állományforgatásnak jó oldala is van: friss, változatos anyagot lát a polcokon az olvasó. Ugyanakkor a mi helyzetünkben nagyon átgondolt, tudatos és körültekintő szerzeményezésre, állománykialakításra van szükség, ha azt akarjuk, hogy minden esetben elégedetten menjenek haza az olvasók... Hogy az alapvető művek ne hiányozzanak, hogy a kívánalmaknak megfelelő példányszám és féleség legyen, ráadásul még el is férjünk - ezeknek a szempontoknak az összehangolása sok fejtörést okoz.

- MILYEN SPECIÁLIS FELADATOKAT JELENT ANGYALFÖLDÖN KÖNYVTÁROSNAK LENNI?

- Más összetételű, más színvonalu olvasóközöniséget kell ellátnunk, mint pl. a Belvárosban dolgozó kollégáinknak. Bár a régi Angyalföld "romantikája", arculata - előnyére - megváltozott. A Váci-ut azelőtt vastelepek hosszú sorából állt, most egyre másra épülnek a szép lakóházak. A kulturális színvonal emelkedését is jelképezi, hogy a szoba-konyhás lakókból komfortosabb körülmények között élő emberek lettek. Az életkörülmények megváltozását az olvasói igények is tükrözik. A családi-ház, vikendház építésről szóló anyag szinte "fogyóeszköz" az utóbbi időben, kisgarázsépítésből 3 példányt kivettem kedden, szerdára már mind elvitték. A műszaki irodalmat nem kell propagálni, annál inkább rá kell irányítani a figyelmet a képzőművészetekre. Jó irányu változásokat tükröz a marxista klasszikusok nagy forgalma - sokan járnak esti egyetemre. Filozófia-történetet nem győzünk antikváriumból, könyvesboltból pótlólag beszerezni, most is csak a kézikönyvtárban van belőle egy példány.

- A HELYSZÜKE ELLENÉRE MÉGIS SZELLŐSEK, LEVEGŐSEK A POLCOK. HOGYAN TUDJÁTOK EZT MEGOLDANI?

- Ez is a kollektíva áldozatkészségén múlik. Sokat kell mozgatni, rendezni, válogatni az állományt, hogy ne legyenek tömötték a polcok, ne törődjenek a könyvek. Az olvasók pszichológiájához tartozik, hogy amiből sokat látnak, az nem kell, óvatosan elkerülik. Elvem, hogy az un. "kövér írók"-ból se legyen kint 3-4 kötetnél több. A tulásba vitt kiemelésnek sem vagyok híve, mert elkényelmesedik az olvasó - viszont böngészés, keresgélés közben sok új névvel megismerkedik. Régi tapasztalatom, hogy a könyvállomány külalakja, színe vagy színtelensége mennyire befolyásolja a válogatást. A szürke, jellegtelen külsejű könyvek elriasztják az olvasót. Reklám-szakemberek sokat hangoztatják, hogy a figyelemfelkeltésben milyen fontos szerepe van a színeknek, ötletes ábráknak, rajzoknak. Ez a könyvekre is vonatkozik. Itt van pl. egy régi és egy újabb kiadású Svejks-kötet. Az utóbbit a tábláján lévő figura humoros rajza sok-

kal kapósabbá teszi, mint a másik régi, kopott példányt.

- SZIVÜGYED A FIATALOK SORSA, SEGITÉSE. AZT IS TUDOM, HOGY AZ IPARI TANULÓK NEVELÉSE, PATRONÁLÁSA KÜLÖNÖSEN KEDVES FELADATOD.

Válasz helyett két levelet kapok - gyorsan átfutom. Az egyiket a 6. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet küldte a 4. sz. Szabó Ervin Könyvtár vezetőjének. Idézet a levélből: "Az 1970/71. tanév végén könyvtárunk szocialista együttműködési szerződést kötött iskolánkkal. Az év elteltével megelégedéssel nyugtázhatjuk, hogy a könyvtár minden vállalásának eleget tett és előbbre vitte a könyv, ill. olvasás megszeretésének ügyét..." A másik köszönőlevelet a 207. sz. "Rózsa Ferenc" Szakmunkásképző Intézet igazgatója és KISZ-titkára írta alá, hasonlóan melegehangu, további együttműködést kérő szöveggel.

- MAGADRÓL NEM IS BESZÉLTÉL. PEDIG A KITÜNTETÉSED ENNEK AZ IRÁSNAK AZ "ÜRÜGYE" ÉS CIME.

- Akkor mondok a legtöbbet magamról, amikor a könyvtárról beszélek... Amit itt láatsz, abban benne vagyok...

- MÉGIS, AZ INDULÁSRÓL, A KEZDÉS NEHÉZSÉGEIRŐL ÉS ÖRÖMEIRŐL, ESETLEG HUMORÁRÓL MESSÉLJ VALAMIT.

- 1940 óta élek Angyalföldön. A Fővárosi Tanács Művelődési Osztályán dolgoztam, majd 1954-ben együtt "startoltunk": a könyvtár és én. Az első időkben az ideszoktatás, a könyvtár megszerettetése volt a célunk. Azután következhetett az igényfelkeltés sok ötletet kívánó feladata.

Emlékszem az öreg Rucsa bácsira. Még a "hőskor" kezdetén beállított hozzánk. Megállt a küszöbön, bizalmatlanul nézegetett jobbra-balra. "Aztán ponyvájuk van-e" - kérdezte nemsokára. "Van, hogyne volna" - csalogattam beljebb és lesz, ami lesz, odaadtam neki Poe: Arthur Gordon Pym, a tengerész-ét. A bácsi haláláig hűséges olvasónk maradt.

A beszélgetés végén Jellinek Lászlóné a szenvedélyes gyűjtő büszkeségével mutatja meg a "kincseit". Régi kiadásu, már kuriózum-számba menő könyvritkaságokat. Alig ismert Verne-regényeket, Sartre: Tisztességtudó utcalányá-nak 1947-es, Káldor György könyvkiadóvállalatánál megjelent kiadását.

Már a trolibuszon ülök, amikor eszembe jut, hogy tulajdonképpen elfelejtettem gratulálni és a jókívánságokat elmondani.

Ezuton pótolom.

Erőt, nagyon jó egészséget és további sikereket kívánunk!

ZIMA ISTVÁNNÉ

KIADVÁNYAINK

60 ÉV UTÁN UJJÁÉLESZTETT SOROZATUNK

olvasói fogadtatásáról

A magyar szociológiai irodalom kurrens bibliografizálásának első nyomát a Jászi Oszkár - Szabó Ervin szerkesztette Huszadik Század 1908-as évfolyamaiban találjuk. Varró István összeállításában ott közölték "A magyar társadalomtudományi bibliográfia 1907-ről" című anyagot, a folyóirat 152-169. oldalain. (Varró a századforduló éveiben a Szabó Ervin vezetése alatt álló Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtárában kezdte pályafutását, nem sokkal halála előtt - Kanadából - küldött erről egy értékes visszaemlékezést a Magyar Könyvszemlének, 1962-es évf.).

A következő, az 1908-as év társadalomtudományi bibliográfiáját már a mi könyvtárunk publikálta "A Fővárosi Könyvtár Értesítője" (ma: Évkönyve) 1909-es folyamában, majd az 1909-1910-es évek összevont bibliográfiáit önálló kötetben adták ki "A Fővárosi Könyvtár Közleményei" sorozat keretében. Mindezek szintén Varró munkái voltak. Ezután két éves szünet következett, végre 1914-ben Váradi Irma szerkesztésében ugyancsak "A Fővárosi Könyvtár Közleményei" sorozatban publikálták. "A magyar társadalomtudományi bibliográfia 1911-1912-ben" című összeállítást. A késedelmet "Varró István ur egyébiránu elfoglaltságá"-val magyarázta Szabó Ervin előszavát.

Az első világháború, majd az 1918-1919-es forradalmakra következő reakció miatt, végül mert a szociológia a felszabadulás után is csak sokára hódithatta vissza pozíciót-, hatvan esztendőre akadt el a századeleji sorozat, amely utoljára az 1912-es termést regisztrálta.

Most "Szociológiai Információ" címmel Hiripiné Vágh Mária szerkesztésében megjelenhetett az 1912-es összeállítás egyenes utóda. A hatvan év előtti szép köntösben, nyomtatott formában, gondos tipografizálással kiadott füzeteknél sokkal szerényebb külsejű-, viszont inkább részletekbe menő, mert nem egész esztendő, csak egy negyedév (1972 január-március) termését hozza. Szerkesztés alatt áll a második évnegyed anyagát felölelő 1972. második szám is.

Ugy érezzük a történelmi előzmények alapján, hogy ezzel is a sokat emlegetett szabóervini hagyományok új területen való felélesztését végezzük. Ami az ilyen kollektív munka legszebb elismerése (kollektív, mert az anyaggyűjtésben a Központi Olvasószolgálat egésze és Győri Lajosné, Bibl. Oszt. vettek részt): az első szám szerteküldését követő napokban, október elején a használók egész sora fejezte ki írásban köszönetét a sorozat indításáért. Talán nem érdektelen, ha néhány idézettel illusztráljuk ezt a visszhangot: "A bibliográfiát kitűnő ötletnek tartom, köszönet érte! Garami László, Népművelési Intézet".

"Nagyon köszönöm a kitűnő új sorozatot. Az olvasószolgálat kiadványainak munkatársaimmal együtt mindig jó hasznát veszem. Mérei Ferenc, Klinikai Pszichológiai Laboratórium"

"Nagy örömmel fogadtam kiadványukat. Igen időszerű és hasznos kezdeményezés. Üdvözléssel: Szekfű András, MRT Tömegkommunikációs Kutatóközpont."

"Hálásan köszönöm, nagy hasznát fogom venni - további jó és ilyen szép munkaeredményt

kivánok. Dr. Szinetár Ernő, József Attila Szanatórium".

"Köszönet és hála Könyvtárunknak! Igaz tudomány, jó kiszolgálás. Szabó Ervin szelleme él Önök között! Ágoston János kut."

"Köszönet a Könyvtárnak - ismét egy fontos, régi hiányt pótló produktum. - Laky Teréz (METESZ)".

"Nagyon köszönöm, hatalmas segítség az oktatásban! Szlatényi Béla, Testnevelési Főiskola".

Hosszabb levelekben fejezték ki elismerésüket: Dr. Fehér István, Budapesti Közlekedési Vállalat Pszichológiai Laboratórium, Dr. Kiss Tihamér nyug. főisk. tanár, Debrecen, Dr. Szentirmai László, József A. Tud. Egy. könyvtára, Szeged, Vitár Zoltán, Tejipari Vállalatok Trösztje. Dr. Csépe József Honvédelmi Minisztérium Kutatócsoportja, stb.

Ugyancsak írásban köszönték meg kiadványunkat Fleischer Julia, ELTE Bölcsészkar, Gacsó László, Népművelési Intézet, Helmich Dezső, MTA Pszichológiai Intézet.

Mészáros István, SZÖVOSZ, Dr. Vörös László, Felsőokt. Ped. Kutatóközpont, stb.

A kép teljessége végett említjük a Szociológiai Információból 660 példányt küldtünk szét 1972. okt. 13-ig és 27-en kérték írásban, hogy a további számokat is küldjük.

A dicséretnek ellenére távolról sem tartjuk hibátlannak új vállalkozásunk első füzetét, néhány korrekciót már a 2. füzetben végrehajtottunk és reméljük, hogy a bibliográfia használatától, valamint könyvtárosi körökből is kapunk érdekes kritikai észrevételeket.

R.L.

KAMONDY LÁSZLÓ, 1928-1972. Röplapbibliográfia. Szerk. Győri Lajosné.

A tragikus hirtelenséggel elhunyt író halálára röplapbibliográfiát adtunk ki. Noha csak 44 éves volt, éppen a bibliográfia adatai tanúsítják, hogy milyen jelentékeny életművet hagyott maga után. Talán ez a kiadvány is hozzásegít ahhoz, hogy felfigyeljenek rá azok az olvasók is, akik eddig nem ismerték őt. A bibliográfia felépítése a szokásos, életrajz, irodalom, művei. A címlap fotója ezuttal kiváló minőségű.

KOVÁCS MÁTÉ (1906-1972) Bibliográfia. Szerk. A Bibliográfiai Osztály Munkaközössége.

A megrendülés első döbbenete után a Bibliográfiai Osztály rögtön hozzálátott, hogy röplapbibliográfiai sorozatában megörökítse Kovács Máté, a nagy könyvtártudós és tudományszervező emlékét. Munkájukban segítségükre volt a család, és az egyetem könyvtártudományi tanszéke, életrajzzal, irodalommal, fotóval. Saját gyűjtésükkel kiegészítve, Kovács Máté professzor rövid életrajzával közreadták 1945 után megjelent könyveinek, tanulmányainak jegyzékét és válogatást cikkeiből.

50 FIATAL OLVASÓI PORTRÉJA

Szerk. Gál Györgyné

(Olvasáselemző vizsgálatok. 7.)

"Négyszáz portré készült el a vizsgálat végére, ebből adunk itt közre ötvenet, hogy hozzávetőleges képet adjunk a mintába bekerültekről, tágabb értelemben fiatal olvasóink táboráról" - olvashatjuk az "Olvasáselemző vizsgálatok 7." füzetének előszavában.

1969-ben 18 kerületi könyvtár munkatársai nagyszabású vállalkozásba kezdtek. Folytatták egyrészt azt a haladó hagyományt, melynek első nyomaival már 1914-ben datált leírásokban találkozhatunk /mint erre jelen tanulmány bevezetője utal/, s amely végigkíséri a könyvtár egész történetét, hogy t.i. "kikérdezzék" az olvasót, regisztrálják olvasmányait, tájékozódjanak igényeiről. Másrészt megfelelni akarván annak a korszerű követelménynek, hogy "továbblépni csak úgy lehet, ha a könyvtáros mint közvetítő rendszeresen segítséget nyújt a szépirodalmi mű teljesebb funkcionálásához, ha felkészülten értelmezi, értékeli egy-egy olvasóval folytatott beszélgetésben a klaszszikusok alkotásait és a mai irodalmat."

A több éves munka eredményeinek csupán egy részét adja közre a most megjelent füzet, - 50 fiatal olvasóról készült vázlatos kulturális képet - leírást igényeikről, könyvbeszerzési forrásaikról, olvasási és választási indítékaikról.

Az 50 portré ugyan csak egy részét képviseli a vizsgált olvasóknak, de éppen ez adja a tanulmány izgalmasságát: összevont típusjegyzéket és egyéni portrékat olvashatunk egyszerre. Képet ad a 15-24 évesek általános olvasási szokásairól, s a könyvtárosban /a tanulmányt olvasóban/ szinte azt az igényt kelti, hogy a felsorolt jellemzők alapján ő maga kísérje tovább figyelemmel a 3, 19, 27. stb. olvasó-portréban ismerttetett fiatal olvasmányait.

Tanulságok levonása nélkül, a több szakaszból álló, kérdőíves és személyes beszélgetés során felvett adatok pusztá közlésével tájékoztat, figyelmeztet és mozgósít egyszerre. Rögzíti az eredményeket, a kamaszkor pszichikai adottságaiból következő kialakulatlan, körül nem határolható, de óriási mértékben meglévő é r d e k l ő - d é s t , k i v á n c s i s á g o t , s figyelmeztet a könyvtáros feladatára, hogy a pillanatnyilag kritikátlan "könyvfaló"-ból kulturált, jó irodalmat kedvelő olvasót neveljen.

"A kamaszban csirájában benne rejlik a felnőtt" - hívja fel a figyelmet a tanulmány egyik mondata.

Ezért jelent rendkívül sok tanulságot, s kelt várakozást a felmérés eredményeinek további közlése iránt a FSZEK legújabb kiadványa.

RICHLICH ILONA

32. sz. könyvtár

"IRODALOMJEGYZÉK A KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOKHOZ"

Megjelent a második javított kiadás Győri Lajosné összeállításában. Ha a két kiadást összehasonlítjuk, azt tapasztaljuk, indokolt volt az új kiadás, hiszen az utóbbi négy évben erősen bővült az irodalmi tanulmányok választéka. Ennek megfelelően növekedett a címjegyzékben az ajánlott tanulmányok száma is. Az összeállító hozzáértéssel válogatott az új könyvtermésből, hogy a diákoknak az irodalomtudomány legújabb eredményeit ismertető írásokat adja kezébe, s a könyvtáros kolléga is megtalálja a polcon - új könyvekről lévén szó - az ajánlott anyagot. Az új kiadvány többek között feldolgozott olyan jelentős műveket mint:

Lukács György: Magyar irodalom-magyar kultúra

Németh László: Az én katedrám.

Több helyen változtatást eszközölt, így

Barta János: Arany János tanulmánya helyett

Benedek Marcell-ét ajánlja, vagy

Fövény Lászlóné: József Attilá-ja helyett

Balogh László: József Attila tanulmányát.

Ezzel az átdolgozással és bővítéssel elérte azt, hogy diákjaink /ha veszik a fáradságot/ korszerű, színvonalas ismeretet szerezhetnek olvasmányaikról és azok alkotóiról.

A könyvtáros is hasznos segítséget kapott, mert jelentős időt takarít meg, ha ajánlását a fenti bibliográfiával kezdi.

CSEH IRÉN

HEINRICH BÖLL Nobel-díjas, 1972. Röplapbibliográfia. Szerk. Győri Lajosné.

Osztatlan öröm fogadta a hírt, hogy az 1972. évi Nobeldíjat a haladó német író, H. Böll kapta. Miként Neruda kitüntetésekor, a Bibliográfiai Osztály most is összeállított egy irodalomjegyzéket, hogy a könyvtáros kollegákat segítsék a Böll iránt bizonyára megelégnékül olvasói érdeklődés kielégítésében. Az író rövid életrajza után a kitüntetést kommentáló ujsághíreket közli, majd a Böllre vonatkozó irodalom javát, mely nemcsak az író művészi, hanem politikai pályafutásának egyes állomásait is dokumentálja. Végül felsorolja Böll magyarul megjelenő műveit.

Dicséretünk kell az összes közreműködőt, szerkesztőt, kivitelezőket a gyors és szép munkáért.

AZ IDEGEN NYELVŰ BÖLL IRODALOMRÓL, a központban rendelkezésre álló könyveiről, az archívumban gyűjtött recenziókból, a Gruppe 47-ről Tóth Endréné gyorslistát készített, amit a napilapok szerkesztőségeinek, a rádiónak és televízióknak azonnal kézbesítettünk is.

GG GG GG GG

GGG

FELHIVÁS
AZ ÉVKÖNYV SZÁMÁRA
KÖNYVTÁRI TANULMÁNYOK IRÁSÁRA

A Fővárosi Szabó Eryin Könyvtár Évkönyve 1972-73-as kötetének előkészítése alkalmából felhívjuk dolgozóinkat munkaterületükre vonatkozó tanulmányok irására.

Az Évkönyv lehetővé teszi mind a központ, mind a kerületi könyvtárak munkájával kapcsolatos tudományos kutatások közzétételét.

Kérjük munkatársainkat, hogy készülő, vagy tervezett tanulmányuk tárgyát, rövid vázlatát, illusztrációit és feltehető terjedelmét közöljék Ecsedy Andornéval /Központ, Bibliográfiai Osztály/ 1972. november 30.-ig.

A szerzők a szerkesztőbizottság válaszát 1972. december 31-ig kapják meg.

A szerkesztőbizottság

<h1>Olvasáselemző vizsgálatok</h1>	
<p>7</p> 	<p>50 FIATAL OLVASÓI PORTRÉJA</p> <p>BUDAPEST, 1972</p>

IRODALOMJEGYZÉK
A KÖTELEZŐ
OLVASMÁNYOKHOZ

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
1972

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Központ Szociológiai Csoport

SZOCIOLÓGIAI INFORMÁCIÓ
A magyar nyelvű szakirodalom válogatott bibliográfiája

1972.
I.

BUDAPEST 1972

Kamondy László

1928-1972

KOVÁCS MÁTÉ

1906 - 1972

HEINRICH BÖLL

Nobel-díjas.
1972

REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSUNKRÓL

Olvasók, kutatók, intézmények egyre gyakrabban veszik igénybe a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár reprográfiai szolgáltatásait. Különösen a Központi Könyvtár anyagából (ez évben nagyobb mértékben a Budapest Gyűjtemény dokumentumaiból) igényelnek mind több foto és xeroxfelvételt.

Nem mai keletű ez a szolgáltatás, de tömeges méretű igények, különösen az utóbbi két-három esztendőben jelentkeznek. A könyvtár állományában őrzött értékek feltárása, közreadása és hasznosítása, a reprográfia eszközeivel, ma már magától értetődő gyakorlat. Örvendetes, hogy foto és xerox-berendezésünk mellett a Központi Könyvtárban működik egy másoló készülék is. Változatlanul nagy probléma, hogy a mikrofilm-szolgáltatás ma is csak vágyálom, saját mikrofilm-leolvasónkat sem tudjuk megfelelő anyaggal ellátni. Nem kell különösebb belátás ahhoz, hogy a könyvtári szolgáltatásban a reprografiának már a közeljövőben is nagy szerepe lesz. A kutatáshoz, a tanúláshoz, mindenfajta előadói, publikációs, kiadói és sokszorosítói tevékenységhez elengedhetetlen (a kevés példányszámban meglévő lapokból, folyóiratokból, könyvekből és más könyvtári dokumentumokról) másolatok, felvételek, mikrofilmek készítése.

Ebben az évben olvasók és intézmények igénylésére több mint 2000 felvételt és kb 5000 másolatot (nagyítást) készítettünk, megrendelésre, könyvtárközi kölcsönzésre, a hálózat igénybejelentésére.

Erdemes szemügyre venni, kik vették igénybe szolgáltatásunkat: egyéni kutatókon, újságírókon, egyéni gyűjtőkön kívül, a Budapesti Történeti Múzeum, a Fejér megyei Múzeum, a Semmelweis Orvostudományi Múzeum, az Országos Levéltár, a Fővárosi Levéltár, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem, a szegedi József Attila Tudományegyetem, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, a Pestmegyei Könyvtár, a Magyar Rádió, a II., IV., VI., VIII., IX. kerületi Tanács művelődési osztálya. Utóbbiak esetében a helytörténeti kutatás megújítását, a centenáriumi készülést érzékelhetjük. Ez kb. 500 felvétel és 300 foto.

A Magyar Rádió külföldi szociológiai folyóiratokból rendszeresen kér cikk-levonatokat. A Szovjetunióban készülő Zalka-film rendezője részére 105 felvételt és fotót készítettünk Zalka-dokumentumokról.

A Könyvtáros c. folyóirat és az Európa Kiadó kölcsönösségi alapon irói arcképeket igényel, ennek fontos szerepe van saját arcképtárványunk fejlesztésében is.

Izelitőnek szántuk e néhány sort. Egyben jelezni akartuk, hogy e szolgáltatás fejlesztésével behatóbban is foglalkoznunk kell.

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSEK

Az igazgatóság szeptember 5-i ülésén írásos előterjesztés alapján megvitatta "A könyvállomány alakulásának és fejlesztésének problémái a felnőtt könyvtárakban 1966-71" c. anyagot. A napirend előadója Király Lászlóné volt. Az anyagot az igazgatóság dicséretben részesítette, s a témával kapcsolatban az alábbi határozatokat hozta:

A felvetett problémákat ill. megoldásokat az 1973-ban készítendő távlati fejlesztési tervben fel kell tüntetni. /A különböző típusú könyvtárak gyűjtőkörének differenciálása, a kötetkezési keret fejlesztése, a könyvtárközi kölcsönzés feltételeinek kialakítása./

Ettől függetlenül 1973-ban törekedni kell arra, hogy a könyvkötészeti helyszini javítások volumene növekedjék és a javítási munkákkal egyidejűleg a gerincfeliratok is elkészüljenek.

...Az irodalmi archívum tevékenységéről szóló anyag előadója Tóth Endréné volt. Az igazgatóság kifejezést adott annak a véleményének, hogy az archívum munkáját színvonalasnak és értékesnek tartja. A felmerült problémákkal kapcsolatban a következő döntéseket hozta:

Az irodalmi archívum munkájának határait a jövőben is a könyvtár gyűjtőköre szabja meg.

Az archívum végleges elhelyezéséről és propagandájáról az új olvasóterem használatba vételével egy időben fog intézkedni.

Az archívum vezetőjének és munkatársainak munkaköri körülhatárolását a bibliográfiai osztály vezetője készítse el.

...Foglalkozott a prágai városi könyvtár vezetőjének kezdeményezése alapján a közeljövőben a prágai városi könyvtárral megszervezendő tapasztalatcsere látogatások ügyével.

...Döntött a november 7-i jutalmazás szempontjairól és előkészítéséről.

Szeptember 21-én igazgatósági tanácsülés értékelte az elmúlt oktatási év továbbképzési programját és megvitatta az 1972/73-as intézeti továbbképzés tervét. A napirend előadója Winter Pálné volt.

Szeptember 29-én az igazgatóság, Csernák Béláné személyzeti vezető előterjesztése alapján döntött a gyermekgondozási segélyről visszaérkező dolgozók béréről és egyéb személyi kérdésekről.

...Papp Györgyné, gazdasági igazgató ismertette a faház-könyvtárak kivitelezésének elhuzódásával kapcsolatos problémákat.

...A műszaki osztály jelzése alapján döntött a 24/2-es fiókkönyvtár balesetveszély miatti bezárásáról.

Október 17-én megvitatta és jóváhagyta a november 7-i jutalmazásokra tett előterjesztéseket.

November 2-án az igazgatósági tanácsülés megtárgyalta a könyvtár 1973. évi kiadványtervét.

PÁRTHÍREK

Pártcsoport értekezleten vitattuk meg a pártvezetőség második félévi munkatervét. Ugyanekkor a bizalmiak ismertették a VIII. kerületi P.B.alapszervezetünk munkájára vonatkozó határozatát, valamint az 1972/73-as oktatási évad programját. A szeptemberi taggyűlésen igen élénk vita kíséretében egyhangu szavazással felvettük a párt

tagjai sorába Benczur Ágnes /19-es könyvtár/, Kirschner Péternét /13-as könyvtár/, Kovács Jánosné /Propaganda Osztály/ és Szabó Józsefnét /11-es könyvtár/.

Ezúton is köszöntjük őket és eredményes jó munkát kívánunk nekik.

A VIII. kerületi P.B. javaslatára politikai vitakört szerveztünk, melynek vezetője Papp Györgyné elvtárs.

KISZ HÍREK

Szeptember 1-én a vezetőségi ülésen a KISZ vezetőség

- előkészítette és megtárgyalta a szeptember 7-i taggyűlés anyagát
- összeállította a második féléves KISZ munkaterv javaslatát

Szeptember 7-én a KISZ taggyűlés felvette Katavics Ernőt a KISZ-be. Új tagunkat ezúton is szeretettel köszöntjük

- a taggyűlés Kirschner Péternét és Szabó Józsefnét egyhanguan ajánlotta a párt soraiba
- megtárgyalta és elfogadta a második féléves munkatervet

A művelődési körök vezetői a KKO és a KISZ szervezésében szeptember 19-én tapasztalatcserét tartottak a 44-es könyvtárban

- a Budapesti KISZ Élet 1972/7. számában cikket közöl az Antológia együttesről: Könyvesek szinpada címen; az 1972/10-es számában pedig /38. old./ KISZ szervezetünk életéről.

SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK

Könyvtárunk Szakszervezeti Tanácsa 1972. szeptember 28-án ülést tartott. Napirendjén két téma szerepelt.

1. A Szakszervezeti Bizottság beszámolója az elmúlt két évben végzett munkáról.

A beszámolót Uray Béla SzB titkár tartotta.

2. Személyi változások bejelentése, új tisztségviselők megválasztása.

Ez a tanácsülés fontos állomása volt szakszervezeti alapszervünk életének. Az elmúlt két év munkájáról szóló beszámolót elsősorban az tette időszerűvé, hogy az 1970 decemberében megválasztott Szakszervezeti Tanács, illetve Bizottság munkájának kb. fél-idejéhez érkezett. Az SZB beszámolóját szakszervezeti tagságunk minél szélesebbkörű tájékoztatása érdekében a Könyvtári Híradó hasábjain is közreadjuk. Reméljük, hogy az abban foglaltakról az SZB-hez további kérdések, javaslatok érkeznek majd a bizalmihálózat közvetítésével, hiszen a beszámoló nem térhetett ki minden kérdésre kellő részletességgel. A tanácsülésen elhangzott beszámolóhoz több konkrét hozzászólás történt, a vita élénk, célratörő, sokoldalú volt, bizonyította a Tanács tagjainak érdeklődését, felelősségérzetének növekedését.

A személyi változások megtárgyalására, új tisztségviselők megválasztására részben Uray Béla elvtárs, SZB titkár nyugdíjbavonulása, részben pedig az SZB-n belüli munkamegosztás javítása miatt volt szükség. A Tanács az SZB javaslata alapján titkos szavazással Horváth Györgyné elvtársnőt, a 37-es könyvtár vezetőjét választotta meg SZB titkárrá, Csomor Tibort pedig, az SZB társadalmi munkavédelmi felügyelőjét eddigi funkciója meghagyásával elnökké választotta. Az SZB ugyanis alapos megfontolás után azért, hogy a bérfelelős, Kertész Pál elvtárs, az SZB eddigi elnöke munkáját megkönnyítse, a bérpolitikai munka hatékonyságát segítse, elfogadta Kertész elvtárs kérését, hogy mentse fel őt az elnöki tisztség alól. Természetesen az SZB-n belül bérfelelősi munkáját továbbra is ellátja. Horváthné elvtársnő titkárrá választásával a kulturfelelős posztja megüresedett, erre a feladatra Kovács Jánosné elvtársnőt, a propaganda osztály helyettes vezetőjét választottuk az SZB-be. A Tanácsba Uray elvtárs és Zimonyi Emerika kiválásával megüresedett két helyre Bánhegyi Gyulánét (9-es kv.) és Kamarás Istvánét (5-ös kv.) kooptáltuk.

A Tanácsülésen részt vett Lajka László elvtárs, a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságának politikai munkatársa. Felszólalásában elismeréssel szólt a Tanács és az SZB lényegre törő, a legfontosabb feladatokra koncentráló munkájáról. Tájékoztatót egy sor időszerű problémáról (bérezés, közönségszervezés stb.) s a továbbiakban is biztosította alapszervünket a Budapesti Bizottság támogatásáról.

A Szakszervezeti Tanács ezen az ülésén a tagság nevében is egyhangú szavazással mondott köszönetet Uray Béla elvtársnak SZB-titkári tevékenységéért, áldozatkész

munkájáért, s ezt jegyzőkönyvben is rögzítette. Kivánjuk, hogy Uray elvtárs erőben, egészségben töltsen a megérdemelt pihenés éveit, s kérjük, hogy tapasztalataival, tanácsaival segítse továbbra is ígérete szerint szakszervezetünk munkáját.

A SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ ELMULT KÉT ÉVBEN VÉGZETT MUNKÁRÓL
[Elhangzott a Szakszervezeti Tanács 1972. szeptember 28-i ülésén]

Tisztelt Szakszervezeti Tanács!

A szakszervezeti vezető szerveink megválasztása óta eltelt idő alatt igyekeztünk a Küldöttgyűlésen hozott határozatokat végrehajtani, azok szerint dolgozni, s e határozatok szellemében képviselni tagságunkat.

A jelenlegi Szakszervezeti Tanácsot és Szakszervezeti Bizottságot 1970 dec. 5-én választották meg. Az azóta végzett munkáról számolunk be, természetesen csak röviden, hiszen - merjük remélni - szakszervezetünk munkáját nem ebből a beszámolóból ismerik meg. Ezért csak a leglényegesebb kérdésekre térünk most ki.

Mindenekelőtt szólnunk kell arról, hogy milyen szervezeti változtatásokat hajtottunk végre, s ezek hogyan váltak be. Ismeretes könyvtárhálózatunk területi tagoltsága, az, hogy a fővárosban több mint 100 munkahelyen dolgoznak munkatársaink. Ezt a helyzetet figyelembevéve alakítottuk át bizalmihálózatunkat. Ismeretes az is, hogy 10 főbizalmi csoportot hoztunk létre, egy-egy csoportba 6-11 könyvtár kollektívája tartozik. Néhány kivételtől eltekintve minden kerületi könyvtárnak vagy központi osztálynak külön szakszervezeti bizalmija van. Ha nagyobb horderejű, a dolgozók túlnyomó többségét érintő kérdéseket kell megvitatni, akkor ezeket az illetékes főbizalmi-csoportban vitatják meg /mint decentralizált taggyűlés/ és lényegében így valamennyi szakszervezeti tag meghallgatásával alakítják ki a közös véleményt. A főbizalmiak hivatalból tagjai a Szakszervezeti Tanácsnak, így információkat, javaslatokat, véleményeket vihetnek a Tanács üléseire, illetve az SZB elé. Ugy látjuk, hogy ezzel az átszervezéssel adva vannak a feltételek a jó és szoros kapcsolat megteremtéséhez a tagság és a vezetőszer-
vek között. Az átszervezés során a bizalmiak száma 30-ról 64-re emelkedett.

Az új bizalmiak részére 1971 március-áprilisában tanfolyamot rendeztünk 3 alkalommal, 6 előadásban. Az előadók az SZB tagjai voltak. A tanfolyam megítélésünk szerint igen jól sikerült. A meghatározott előadások témáján túl minden alkalommal sok egyéb kérdést is megbeszéltünk. A bizalmiak részvétele 95%-os volt, ami a mozgalmi fegyelem megerősödését is mutatja.

Ugy ítéljük meg, hogy a szervezeti változás jól bevált. A főbizalmiak tartják a közvetlen kapcsolatot a bizalmiakkal, a bizalmiak is a tagsággal. Meg kell azonban jegyezni, hogy csoportértekezleteket viszonylag ritkán hívnak össze a bizalmiak és ez nem helyes. Nem jó azért, mert az egyenkénti beszélgetések nem pótolhatják a kollektívák vitában kialakított véleményét, nem születhetnek jó javaslatok. Ettől eltekintve úgy látjuk, bár itt-ott akadozik még a gépezet, de főbizalmiak és a bizalmiak együttműködése jó, feladataikat, megbízatásukat felelősségtudattal látják el.

A bizalmiak és az egységvezetők együttműködése is kielégítőnek, jónak mondható. Akad persze kivétel is, itt azonban az együttműködés akadályá leg többször személyi ellentétekben kereshető. Megállapíthatjuk, hogy a bizalmihálózat jó összeköttetést tud teremteni a dolgozók és közvetve az SZB között. Mégis ismételten hangsúlyozzuk, hogy ezt a kapcsolatot tovább lehet és kell javítani. Az érdekvédelmi munka, a dolgozók ügyes-bajos dolgaival való törődés ugyanis a bizalmiakra hárul, hiszen ők vannak állandó, közvetlen kapcsolatban dolgozóinkkal. Vinniük és hozniuk kell a véleményeket, a javaslatokat, a tennivalókat. Ezért az SZB-nek is még szervezettebben és sokrétűbben kell őket tájékoztatnia.

Itt kell néhány szót ejteni a munkaértekezletekről, mint olyan lehetőségről, amelylyel jelentősen javíthatunk információs rendszerünkön. Ezek a munkaértekezletek olyan fórummá válhatnak - és sok helyen már ilyenek is! - ahol számonkérhetik a vezetéstől a korábban elhangzott javaslatok sorsát, javaslatokat tehetnek, tájékoztatást kaphatnak az intézményünk helyzetéről, problémáiról, eredményeiről stb. Ugyanakkor hasznos információkat adhatnak az Intézetvezetés és az SZB számára is.

Munkaértekezleteinken a szakszervezet képviselője minden alkalommal megjelenik - kivéve azokat az eseteket, amikor bejelentésük nem az előírt módon történik. Az a tapasztalatunk, hogy a munkaértekezletek megszervezése még sok helyen nem a vezető és a bizalmi közös munkájának eredménye, pedig ezek előkészítése a bizalmiak egyik fontos feladata. Ugy ítéljük meg, hogy munkaértekezleteink egyre inkább a munkahelyi demokracizmus érvényesülésének, a dolgozók véleménynyilvánításának fontos fórumai lesznek. Már csak ritkán hangzik el panasz, hogy az illetékesek nem intézkednek vagy nem válaszolnak a munkaértekezleteken elhangzott észrevételekre.

Ugy gondoljuk, hogy röviden szólnunk kell Szakszervezeti Tanácsunk tevékenységéről is. Létrehozásával arra törekedtünk, hogy összetételénél fogva alkalmas legyen a megnövekedett szakszervezeti feladatok ellátására, képes a dolgozók munkakörülményeivel összefüggő jelentősebb kérdésekben megfelelő állásfoglalásra, döntésre a dolgozók nagy többségét érintő kérdésekben.

Ugy ítéljük meg, hogy ez a testület egyre inkább betölti hivatását, védi dolgozóink érdekeit, ugyanakkor könyvtárunk működését is hatékonyan segíti. Jól betölti a taggyűlés funkcióját. Ez persze nem zárja ki, sőt megköveteli a Tanács, az SZB és a szakszervezeti tagság közötti még szorosabb kapcsolat megteremtését. Ennek érdekében elsősorban a főbizalmihálózatra támaszkodva információs tevékenységünk kiterjesztésére kell törekednünk.

A Szakszervezeti Tanács tagjainak folyamatos tájékoztatása két tanácsülés közötti időben még nem teljesen megoldott, különösen azok körében, akik nem töltenek be más szakszervezeti funkciót és így nem vesznek részt közvetlenül a folyamatos szakszervezeti munkában. Folyamatos tájékoztatásukra meg kell találni az eddiginél hatékonyabb megoldást.

A Társadalombiztosítási Tanács, népszerűbben a TT tevékenysége rendkívül szerteágazó, igen felelősségteljes. Munkáját segítik a segélyügyi, a nyugdíjelőkészítő, a kifizetőhelyellenőrző, a beteglátogatási és az üdülési albizottságok. Ezuttal a TT munkájáról csupán néhány számadatot ismertetnénk - tekintettel arra, hogy a közelmúltban a TT elnöke részletesen beszámolt a Tanácsnak.

A segélyezési albizottság javaslatai alapján

1971-ben 130 dolgozónak 38.000 Ft hivatali, 54 dolgozónak 13.700 Ft. szociális, 1972-ben a beszámoló időpontjáig 90 dolgozónak 25.900 Ft hivatali, 46 dolgozónak 17.800 Ft szociális segélyt fizettünk ki.

Itt említjük meg, hogy hagyományossá vált, hogy Anyák Napja alkalmából 5-6 többgyerekes, illetve gyermekét egyedül eltartó anyát részesítettünk 400-400 Ft segélyben, s köszöntöttük, vendégül láttuk őket.

Az üdülésről a néhány legfontosabb számadat:

1971-ben SZOT beutalóval üdült	216 fő
a Főv. Tanács üdülőjében pihent	60 fő
FSZEK által bérelt IBUSZ szobában	<u>56 fő</u>
Összesen:	332 fő.

1972-ben a beszámoló időpontjáig

SZOT beutalóval üdült	179 fő
az IBUSZ szobában	<u>56 fő</u>
	235 fő,

ugyanakkor az évi kontingens átlag 44-46 fő! Az IBUSZ-szobák bérleti díja kb. 34.000 Ft, ezt az összeget a jutalomkeretből és a bér munkából származó 5%-os jóléti alapról (kb. 10.000 Ft. összegben) fedeztük.

Tisztelt Tanácsülés!

A bérkérdéseket illetően elmondhatjuk, hogy kialakult, s a Szakszervezeti Tanács által elfogadott bérpolitikai irányelvekkel rendelkezünk és a korrekciók, bérrendezések alkalmával igyekszünk azoknak érvényt szerezni. A bérezés néhány legfontosabb számadatát az alábbiakban ismertetjük:

1971. jan. 1-től 365 fő 51.294 Ft/hó összegű
 1971. jun. 1-től 559 fő 111.915 Ft/hó összegű bérkorrekcióban részesült
 (Ez utóbbi átlagosan 14 % korrekciót jelentett.)
 1972. jan. 1-től 59 fő jelenleg is foglalkoztatott nyugdíjasunk 5.950 Ft/hó összegű, majd
 1972.febr. 1-től 223 fő 20.192 Ft/hó összegű bérkorrekcióban részesült.

A középfoku tanfolyamot és egyetemet végzettek számára 1.680 Ft/havi korrekcióra nyílt lehetőség.

A. jutalmazások legfontosabb számadatai:

	1971-ben		1972-ben eddig	
Rendes jutalom	173.060 Ft	383 főnek	65.800 Ft	127 főnek
törzsgárda jutalom	48.300 Ft	46 főnek	még nem került kiosztásra	
céljutalom	26.940 Ft	24 főnek	30.560 Ft	40 főnek
FSZEK kiváló dolgozója, ill. kitüntetések	11.200 Ft	7 főnek	16.100 Ft	10 főnek
Összesen:	259.500 Ft	460 főnek	112.460 Ft	177 főnek

Béripolitikai irányelveinknek fő törekvése, hogy kerüljük az egyenlősít, a bérkorrekciókat egyre inkább a jó munka végzésének arányában, differenciáltan állapítják meg. Ennek gyakorlati végrehajtásához többek között nélkülözhetetlen a bizalmiak felelősségteljes, átgondolt véleményezése, javaslata. Az SZB a bérfelelős munkájára támaszkodva alaposabban és elmélyültebben kíván foglalkozni a bérezési irányelvek alkalmazásával és ellenőrizni fogja azok végrehajtását. Itt kell megemlíteni, hogy erre a segítségre az Intézetvezetés is számít, s ezért határozott úgy, hogy nem fogad el olyan bérkorrekciós, vagy jutalmazási javaslatot, amelyet a bizalmi nem irt alá, nem javasolt.

Ifjúsági politikánkról. Csak érintőlegesen, de meg kell említenünk a FSZEK fiatal dolgozóinak helyzetéről készített terjedelmes, részletesen elemző jelentést. Ezt ugyyszólván már minden fórumon (párttaggyűlésen, pártcsoporthgyűléseken, KISZ-taggyűlésen, Szakszervezeti Tanácsülésen) alaposan megtárgyalták. Ugy gondoljuk, hogy ez a jelentés jó alapot nyújt a fiataljainkkal kapcsolatos teendők áttekintéséhez és végrehajtásához, s ugyanakkor megfelel a szakszervezeti alapszervünk és KISZ szervezetünk együttműködési megállapodásában lefektetett alapelveknek is.

Vizsgálódást folytatunk nődolgozóink politikai, gazdasági, szociális helyzetét illetően is. Ennek konkrét, gyakorlati tervén most dolgozik az SZB család- és nőfelelős vezetőjével létrejött bizottság, együttműködve pártalapszervünk nőfelelősével és a KISZ - szervezet illetékeseivel. Ezt a jelentést, hasonlóképpen mint a fiatal dolgozóinkról szóló beszámolót, széles körben meg fogjuk vitatni, s természetesen a Szakszervezeti Tanács fóruma elé is kerül.

A kulturális nevelőmunka terén is vannak eredményeink, de még korántsem olyanok, amelyekkel megelégedhetnénk. Általában jól sikerülnek hagyományos rendezvényeink. Ilyenek az állami és társadalmi ünnepek, a közönségszervezés. Ennek ellenére megállapíthatjuk, hogy bármennyi nehézséggel is küzdünk szakmai sajátosságaink és szétszórtságunk miatt, jó néhány megmozdulásunk bizonyítja: lehet és kell is foglalkozni dolgozóink kulturális igényeinek kielégítésével, illetve fel kell kelteni az érdeklődést jó programok szervezésével. A kulturális munka végzésének változatlanul fontos előfeltétele a jó és még szorosabb együttműködés a KISZ szervezetünkkel az együttműködési megállapodás értelmében. Kulturális bizottságunk fontos feladata, hogy tovább keresse azokat a lehetőségeket, igényeket és tennivalókat, amelyek dolgozóink sajátos helyzetét figyelembe véve meghatározzák feladatainkat a kulturális munkában. Néhányat említünk rendezvényeinkből: A Parlamentet kb. 100 fő, a Szépművészeti Múzeumot kb. 60 fő, a Petőfi Irodalmi

Muzeumot 12 fő/1/, látogatta meg, a ráckevei kiránduláson 15 fő, az óbudai sétán 18 fő vett részt. Jelentősnek tartjuk, hogy könyvtárunk munkatársai gyermekei részére névadó ünnepséget szerveztünk dolgozóink igénye alapján. Ezt kívánatos volna hagyományossá tenni.

Kulturális rendezvényeink alapvető problémája, hogy különböző csoportos látogatások, kirándulások megszervezése, előkészítése sok munkát igényel, s az eredmény ezzel nem áll semmiképpen arányban. Ennek ellenére úgy ítéljük meg, hogy folytatni kell a szervezést, mert ha csak 20 ember érdeklődését sikerült felkelteni, már nem eredménytelen a munkánk.

Sikeresen mondhatjuk a "FORUM" megszervezését is. Bár még csak egy alkalommal volt, folytatni kívánjuk, mert érdeklődés mutatkozik iránta. Akik résztvettek az első FÓRUM-on, elmondották munkahelyükön a hallottakat, s ott tovább gyűrűztek a felvetett kérdések és válaszok, megmozgatva közvéleményünket. Ahhoz, hogy rendezvényeink még jobban sikerüljenek, feltétlenül szükséges, hogy a szakszervezeti bizalmiak kellő időben, megfelelő módon tájékoztassanak, mozgósítsanak.

Változatlanul és igen jól működik az "Időszerű politikai kérdések" szemináriuma, amelyet Révész elvtárs vezet már évek óta, a hallgatóság és az SZB nagy meglepedésére. 1970/71-ben 54 fő, 1971/72-ben 48 fő jelentkezett erre a tanfolyamra.

Könyvtárunk dolgozóinak munkakörülményeiről. Az 1970 decemberi szakszervezeti vezetőségválasztást követő időszakban hatékony és folyamatos munkakapcsolat alakult ki az SZB és a Gazdasági Főosztály illetékesei között. Azóta mód nyílt a különböző időszerű műszaki - karbantartási munkákról való tájékozódásra, a könyvtár anyagi helyzetének megfelelő fontossági sorrend megállapítására, a menetközben adódó egészség- és munkavédelmi kérdések megvitatására, illetve sürgős intézkedések meghozatalára. Ez a munkakapcsolat folyamatos, mindig van mód az illetékes gazdasági vezetőkkel való konzultálásra. Ugyanakkor az SZB is tisztább képet kaphat a Gazdasági Főosztály feladatairól, de nehézségeiről is, hogy a műszaki munkálatokat igénylő kerületi könyvtárvezetők mindinkább - helyesen - a gazdasági főosztályhoz fordulnak ügyeikkel, s nem rögtön az SZB-hez. Fontos tény az is, hogy az SZB az Intézetvezetéssel egyetértésben módosította, illetve kibővítette a könyvtárban dolgozók számára történő munka- és védőruha juttatást. Ennek részletei külön intézkedés formájában látnak napvilágot.

Továbbra is fő tevékenysége marad az SZB társadalmi munkavédelmi felügyelőjének a munkavédelmi szemlék rendszeres megtartása, amelyhez az egyes könyvtárak állapotának és a közeljövő karbantartási terveinek ismeretében a Gazdasági Főosztállyal összehangolt ütemterv készült, s így mód nyílik a felmerült problémák azonnal megbeszélésére, érdemi intézkedések meghozatalára. Folyamatban van s az SZB munkatervében is szerepel egy egészségügyi ártalmakat felderítő vizsgálat előkészítése és megszervezése is, amely ugyan előre nem látott munkatorlódások miatt késedelmet szenved, de semmiképpen nem marad el. Szükségesnek látszik a munkavédelmi, balesetelhárítási oktatás ismételt megszervezése is, mind a könyvtárosok, mind a műszakiak számára, ha másképpen nem, a szakoktatás keretében.

Minden évben rendszeresen megszerveztük az önkéntes véradást. Ugy látszik, itt frontáttörést sikerült elérni, mert KISZ-szervezetünk lelkes agitációja nyomán 1971-ben több mint 30 fiatal adott vért. Ebben az évben azonban már nem volt ilyen sikeres akció, valószínűleg azért, mert nyáron került rá sor.

Szakszervezeti Bizottságunk gazdasági munkájáról.

Ismeretes, hogy alapszervezetünk gazdasági ügyeit Molnár József elvtárs kiválása után Tóth Istvánné vette át. Bár még nincs nagy gyakorlata e téren, mégis rendkívül lelkiismeretesen, nagy türelemmel végzi ezt a munkát s kimutatásai alapján megállapíthatjuk, jól gazdálkodik.

Gazdasági munkánk néhány főbb mutatója:

	1971	1972. I. félév
Forgóalap nyitóegyenlege	28.731 Ft	31.658 Ft
Forgóalap záróegyenlege	31.658 Ft	44.931 Ft
Bevétel	64.349 Ft	38.307 Ft
Kiadás	61.422 Ft	25.034 Ft
Növekedés	2.927 Ft	13.272 Ft

Forgóalapunk 1972. I. félévi jelentős növekedése a tagdíjak emelkedéséből, a tagdíjfizetési készség javulásából és részben üdülési térítésből adódik.

Kiadásaink:	1971	1972. I. félév
Szülési segély	4.170 Ft	2.000 Ft
Temetési segély	4.800 Ft	1.000 Ft
Szociális segélyek	16.850 Ft	11.400 Ft
Beteglátogatás költségei	15.125 Ft	3.633 Ft

A fenti néhány számadatból kitűnik, hogy gazdálkodásunk egyenletes. Forgóalapunk állandóan növekszik, annak ellenére, hogy kiadásaink is emelkedtek. Örvendetes, hogy javult a tagdíjmorál, a lemaradás maximálisan 1-2 hónapos, legtöbbször azért, mert nem a tárgyhónapban igénylik a bélyegeket. Ezen lehet és kell is javítani.

Tisztelt Tanácsülés!

Szakszervezeti Tanácsunk és Szakszervezeti Bizottságunk alapszervezetünk fontos tényezőivé váltak, bátran támaszkodhat rájuk pártalapszervünk vezetősége, s az Intézetvezetés is. Ugy érezzük, hogy egyre nagyobb tekintélyt vívtunk ki szakszervezeti tagságunk körében. Pártalapszervezetünk teljes önállóságot biztosít választott testületeinknek. Ugyanakkor a kommunista tisztségviselők időnkénti beszámoltatásával érvényesül a pártellenőrzés is. Pártalapszervezetünkkel való együttműködésünk egészséges, szoros és nagyon jó kapcsolatokra épül. Ugy gondoljuk, hogy jó és egyre jobb a kapcsolatunk KISZ szervezetünkkel is. Ennek egyik biztosítéka a már említett együttműködési megállapodás, amely jól érzékelteti azokat a területeket, ahol lehet és kell együttműködni. Ennek alapján is lehet majd mind több fiatalt bevonní a szakszervezeti munkába, kiszélesíteni szakszervezetünk kulturális tevékenységét. Fiataljaink közvetlenül is részt vállalhatnak könyvtárunk jövőjének alakításában, sok jó ötlettel segíthetik az Intézetvezetést és tevékenységükkel jelentősen hozzájárulhatnak a könyvtári fiatalok

érdekvédelméhez. Egyértelműen pozitív az Intézetvezetés és az SZB együttműködése. Intézményünkben a "Munkaügyi Intézkedés"-ben rögzítettük az együttműködés elveit, a szakszervezeti jogok gyakorlásának módját. Az Intézetvezetés felismerte, hogy a demokratikus vezetési stílus, a hivatali demokrácia fejlesztésének fontos eszköze szakszervezeti szerveink aktív közreműködése. Igénylik és helyeslik az SZB kezdeményező fellépését.

Érdemi partnerként működik együtt az Intézetvezetés a Szakszervezeti Tanács-csal és Bizottsággal. Az Intézetvezetés szervezete is ezt mutatja, ugyanis az SZB titkára tagja az igazgatóságnak, a titkár javaslatára a tárgyaló témának megfelelően más szb-tag is meghívást kaphat. Ennek eredményeként az SZB minden fontosabb kérdésről gyorsan informálódhat a titkáron keresztül.

A Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságával kitűnő kapcsolatunk van. Több munkatársunk részt vesz a Budapesti Bizottság különböző szakbizottságaiban. A BB megkülönböztetett figyelemmel kíséri könyvtárunk tevékenységét, sokszor segíti, támogatja dolgozóink élet- és munkakörülményeinek javítását. Csak egyet említenék: keményen és következetesen sikraszállt az illetékeseknél könyvtárosaink bérkorrekciója érdekében. Nagy részt vállalt az 1971. június 1-től juttatott kb. 14%-os bérkorrekció kiharcolásában.

A Szakszervezeti Tanácsnak, a Szakszervezeti Bizottságnak az elkövetkező időkben sem lesz kevesebb feladata. Mind több problémával kell majd megbirkóznia, egyre szélesebb körben kell tudatosítania a könyvtárunk előtt álló feladatokat. Fel kell kutatni azokat a belső tartalékokat, amelyek gyorsíthatják ezeknek a feladatoknak mind jobb és eredményesebb megoldását. További erőfeszítéseket kell tenni a munkahelyi légkör, a munkaerő, a jó munkaszellem, a munkafegyelm javítása érdekében. Nem mindegy, hogy milyen a dolgozók egymás közötti viszonya, milyen a munkahelyi környezet. Ezek nagy szerepet játszanak a jó munkamorál kialakításában. Szakszervezeti szerveinknek arra kell nevelniük dolgozóinkat, hogy megteremtődjön a jogok és kötelességek gyakorlatának összhangja. (Sokszor csak a jogok hangoztatása kerül ugyanis előtérbe.) Nagyobb gondot kell fordítani a hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzésére. Nem szabad eltűnni, hogy a szakszervezeti szervek és a tagság közötti kölcsönös információ folyamata bárhol is megakadjon. Minden szinten erősíteni kell a kollektív vezetést, a ebbe a dolgozók minél szélesebb rétegét be kell vonni, hogy ezzel is növeljük felelősségérzetüket és segítsük Intézményünk és szakszervezeti szerveink feladatainak minél jobb, eredményesebb, hatékonyabb megoldását.

A FSZEK 1972-73. ÉVI OKTATÁSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI TERVE

ÁLLAMI OKTATÁS

Az alábbiakban kimutatást adunk az iskolarendszerű oktatásban jelenleg résztvevők számáról, kiegészítve az 1972/73-tól kezdődő tanévtől felvételt nyertek számával.

Alapfoku könyvtárosi tanfolyam részfoglalkozású könyvtárosoknak. Résztvevők száma felvételtől függően.

A KMK középfoku társadalomtudományi szaktanfolyamát végzi 17 fő

Az 1972/73-tól kezdődő tanévre felvételt nyert 20 fő

SZOT /Tárogató utca/ középfoku szaktanfolyam 2 fő

Felsőfoku képzés 4 fő

ELTE magyar-könyvtár, történelem-könyvtár 4 fő

1972/73-től felvételt nyert 1 fő

ELTE pedagógia szak 2 fő

ELTE kétéves kiegészítő 1 fő

1972/73-től felvételt nyert 2 fő

Az MSZMP Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetemét végzi 21 fő

1972/73-től felvételt nyert 6 fő

A KMK zenei szaktanfolyamát /fonotéka/ végzi 3 fő

A könyvtár új munkatársai részére látogatásokat szervezünk a központi könyvtárban folyó munkák megismerésére, tájékoztatjuk őket a könyvtár szervezeti felépítéséről, jogaikról, kötelességeikről.

Szeptember hónapban az 1969-től 1972-ig középfoku képesítést nyert munkatársakkal beszélgetést folytatunk.

Az 1972/73-as tanévtől a felsőfoku tanintézetekbe beiskolázott munkatársakkal tanulmányi szerződést kötünk.

KÖZÖS MŰVELŐDÉSI ELŐADÁSOK

1./ Tájékoztatás az IFLA konferenciáról /dr. Székely Sándor, Papp István/

2./ a. Pest-Buda-Óbuda egyesítése. /Történész előadóval/

b. A Budapest Gyűjtemény tájékoztatója szolgáltatásairól.

3./ Petőfi év 1973. Ünneplés megemlékezés.

VEZETŐI ISMERETEK

1./ A vezetés néhány kérdéséről. /Elméleti előadás, külső előadóval./

Vezetésszervezés. A döntés előkészítésétől a munka értékelésig.

2./ Néhány vezetési tapasztalat ismertetése. /Belső előadókkal/

a/ tervezés-döntés,

b/ belső tájékoztatás,

c/ munkamegosztás és munkaértékelés

KÖZPONTI KÖNYVTÁR

N y i l v á n o s S z o l g á l a t - F e l d o l g o z ó O s z t á l y

A két osztály közös programként a "Tematikus Szociológiai Kisbibliográfiák" sorozatban megjelenő bibliográfiák összeállításának problémáit beszéli meg, illetve az adott téma összeállítói számolnak be a munkatársaknak a gyűjtés során megismert szakirodalomról. A nyilvános szolgálat az alábbi bibliográfiák megjelenését tervezi:

Falu-szociológia /Összeállító: Mezey Gáborné/

Ifjuság-szociológia /Összeállító: Varga Judit/

Irodalom-szociológia /Összeállító: Schusztér Ilona/

Az öregedés szociológiája /Összeállító: Nemespatty Ágnes/

A nyilvános szolgálat 1972-73 tanévben is tovább folytatja a kézikönyvek, új szerzeményezések rendszeres ismertetését.

Az IFLA augusztus-szeptemberi kongresszusán tolmásként résztvett három könyvtáros tapasztalatairól tart beszámolót.

Az új munkatársak részére /5 fő/ négy alkalommal egy-egy órás "alapismeretek a központi könyvtárról" tájékoztató tartása.

B u d a p e s t G y ű j t e m é n y

1./ Tovább folyik a német nyelvű anyaggal dolgozó fiatal könyvtárosok nyelvoktatása.

/5 fő/

2./ Pest-Buda-Óbuda egyesítése alkalmából rendezett kiállítások, rendezvények kollektív megnézése, illetve látogatása.

Borsa Gedeon: "Magyar könyvtörténeti kutatások" előadása. /IFLA konferencia./ A

Budapest Gyűjtemény, a nyilvános szolgálat és a feldolgozó osztály munkatársainak.

P r o p a g a n d a O s z t á l y

Az osztály gazdag összeállításban közös szakmai megbeszéléseket, vitákat tervez a központi osztályokkal. Képzési tervében az alábbi programpontok szerepelnek:

1./ Kiállításaink a központban és segítségnyújtás a kerületi könyvtárak kiállításaihoz.

/Beszámol: Kovács Jánosné/

2./ Röplapok, plakátok és egyéb kisnyomtatványok. Értékelés és vita.

/Az értékelést tartja: Sárdi Károly/

3./ Vita a bibliográfiák előkészítéséről és kiadásuk tapasztalatai, tanulságai.

/Közösen a bibliográfiai osztállyal/

4./ A propaganda osztály munkája a kerületi könyvtárak segítésében. /Írásbeli összefoglaló alapján közösen a KKO-val és meghívott könyvtárvezetőkkel/

5./ A központi könyvtár és a propaganda osztály együttműködésének tapasztalatai.

/Írásbeli összefoglaló alapján közösen az olvasószolgálat, B. gyűjtemény, zenei könyvtár, feldolgozó/

6./ Tapasztalatcsere látogatások. /Könyvtárakban, kiállításokon, sokszorosító üzemben/

K e r ü l e t i K ö n y v t á r a k O s z t á l y a

Szakmai vitaanyagok, kiadókkal való találkozások előkészítő anyagainak összeállítása.

3 szakmai vita /felnőtt/ 1 szakmai vita /gyermek/ 3 kiadói találkozó

KERÜLETI KÖNYVTÁRHÁLÓZAT

- 1./ Könyv- és irodalomismereti előadássorozat. /Olvasószolgálati munkát végző könyvtárosok számára./
Társadalomtudományok:
 - valláskritika,
 - közgazdaságtan,
 - történelem, legújabb korTermészettudományok:
 - kibernetika, számítógépek,
 - atomenergia felhasználása,
 - orvostudomány, egészségügyMűvészetek, irodalom:
 - képzőművészet, vagy zene,
 - irodalomtörténet, vagy elmélet,
 - filmesztétika
 - 2./ Könyvtári tájékoztató munka /a tájékoztatót végző kerületi könyvtárosok részére./
 - a. cca. öt foglalkozásból álló műszaki tájékoztató továbbképzés. A tematika összeállításánál igénybe vesszük az Országos Műszaki Könyvtár segítségét.
 - b. A gyorsolvasás módszereiről. /Tájékoztató előadás./
 - 3./ Művelődési körök vezetőinek, ifjúsági felelősöknek.
 - a. A kiscsoportos foglalkozás lélektana. /Művelődési körök vezetőinek, előadó Pataki Ferenc./
 - b. Aktivizáló módszerek az ismeretszerzésben. /Művelődési körök vezetőinek, előadó Maróti Andor./
 - c. Az ifjúsággal foglalkozó irodalom. /Művelődési körök vezetőinek és ifjúsági felelősöknek. Külső előadóval./
 - d. Feladataink a KISZ korosztályú olvasókkal való foglalkozás területén. /Művelődési körök vezetőinek és ifjúsági felelősöknek./
 - 4./ Szakmai viták /felnőtt/
 - a. Kiadványok vitája
 1. Olvasáselemző vizsgálatok /7. sz./
 2. Tapasztalataink /14. sz./
 - b. Munkaszervezési tapasztalatok. /15-20 könyvtárvezető részvételével./
 - c. A katalógusszerkesztés felmérésének tapasztalatai.
 - 5./ Kiadók és könyvtárosok találkozói:
 - a. Gondolat, a Kossuth és a Táncsics Könyvkiadóval.
 - 6./ Tapasztalatcserék.
 - a. Találkozók szervezése az általános és középiskolai könyvtárosokkal azokban a kerületekben, ahol ilyen jellegű találkozó még nem volt.
 - b. "Kell a jó könyv" olvasópályázati tapasztalatok.
 - 7./ Könyvismertetések.
- ### GYERMEK KÖNYVTÁROSOK TOVÁBBKÉPZÉSE
- 1./ Szakmai vita.

Az olvasószolgálati vizsgálatok összegezésének módszerei. /A vitában a vegyes könyvtárak vezetői is résztvesznek./

2./ Előadások.

- a. Hogyan kell a könyvtárosnak olvasnia a gyermekirodalmat? /elemző előadás/
- b. A szemléltetés szerepe a gyermekkönyvtári munkában.

3./ Hospitálások.

- a. Honismereti bemutató foglalkozás.
- b. Az alsó- és felsőtagozatosoknak bemutató a Petőfi centenárium alkalmából.

4./ Könyvismertetések.

A TOVÁBBKÉPZÉS HÍREI

Az 1972/73-as tanévtől felsőfoku tanintézetekben tanulmányaikat elkezdték: ELTE könyvtár-történelem szak: Tenta Ágnes 30-as könyvtár, ELTE könyvtár szak 2 éves kiegészítő: Virág Balázsne 23-as könyvtár, Kéri Katalin 22-es könyvtár. Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetem nemzetközi munkásmozgalom szak, Lakatos Péterné 12-es könyvtár, esztétika szakosító. Rauchman Judit 37-es könyvtár, munkásmozgalom szakosító, Szatmáry Imréné 9-es gy. könyvtár, esztétika szakosító, Szőke Angéla 21-es könyvtár, általános tagozat Tompek Lászlóné 18-as könyvtár, szociológia szakosító, Ürögi Erzsébet 46-os könyvtár. Fenti munkatársainkkal a tanulmányi szerződést megkötöttük. Az Országos Széchényi Könyvtár középfoku, társadalomtudományi szakán folyamán 21 kollégánk kezdte el tanulmányait. Első közös művelődési előadásunkon az IFLA konferenciáról tartott beszámolót munkatársainknak dr. Székely Sándor, a

MKE titkára és Papp István a KMK igazgatója.

Szeptember 16-án a kerületi könyvtárak állományalakulásáról tartott szakmai vitát Király Lászlóné.

Szeptember 19-én tapasztalatcserét szerveztünk az ifjúsági művelődési kör vezetőknél, amelyen a következő félévi program összeállításához kaptak segítséget. Szakmai vita volt szeptember 27-én "Az iskolai könyvtár és a közművelődési könyvtár együttműködése" címmel. Előadó N. Rácz Aranka és dr. Ballér Endréné volt. Október 10-én a 44-es könyvtárban a könyvtárosok egy csoportja folytatott eszmecsere-t a Táncsics Kiadó Igazgatóhelyettesével. A találkozón a Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének propagandistája is részt vett.

Október 12-én "Olvasószolgálati vizsgálatok módszerei" címmel a gyermekkönyvtárosok szakmai vitája zajlott le.

EZ TÖRTÉNT...

Szeptember elején folytatódtak a FID-IFLA résztvevők látogatásai könyvtárunkban. A látogatások sorrendjében: B. Elfani a Tunéziai Nemzeti Könyvtár igazgatója, B.B. Chandhuri, a Calcuttai Nemzeti Könyvtár helyettes igazgatója, S. Bashiruddin, a Lahorei Muzulmán Egyetem professzora, Dalibor Vančura, a prágai Nemzeti Könyvtár, Zdravko Mikov, a Szófiai Cirill és Method Nemzeti Könyvtár vezető munkatársai látogatták meg a központi könyvtárat és néhány kerületi könyvtárat. Elsősorban a hálózat módszertani irányítása, bibliográfiai tevékenység és egyéb központi szolgáltatások, Könyvtári Híradónk stb., tartalmi és szervezeti vonatkozásai és a bibliobusz keltettek érdeklődést.

A zenei könyvtárat meglátogatta Kornel Mihalowski, a poznanai egyetemi könyvtár zenei részlegének igazgatója.

Az Indiai Hét alkalmából az 1-es sz. gyermekkönyvtárban a Kulturális Kapcsolatok Intézete képviselőjének kíséretében Pillai Shankar gyermekkönyveket adott át. A Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári Osztályáról megjelent Kondor Istvánné osztályvezető és dr. Láng Imre osztályvezető helyettes. Szőke Tiborné igazgatóhelyettes üdvözölte az indiai vendéget és a megjelenteket, s méltatta az esemény jelentőségét. A könyvtár munkatársai reprezentatív külsőségeket biztosítottak mindehhez.

A bibliobusz számára a Katona József u. 3. sz. alatti bérlemény kiürítése az előző bérlő által megtörtént. A rendbehozás s a garázs építése elkezdődött. A dolgozók munkahelyéül szolgáló iroda elkészült, és dolgoznak a kőművesek a tápraktár céljára szolgáló helyiségben is.

Befejeződött a Török utcai 37-es könyvtár szakmai felülvizsgálata.

...A KÖZPONTI KÖNYVTÁRBAN

A központ modern angol szociológiai anyagában való tartós kutatásba kezdett Juan Contraros chilei /Santiago de Chile/ szociológus.

Egy Kölnben kiadandó tanácsköztársasági szöveggyűjteményhez készített nagyobb bibliográfiát a központ 1919-es németnyelvű kiadványairól Waldemar Schmidt kölni történész.

Fiametta Snavé Rómából a régi magyar könyvkötészetről szóló tanulmányához használta anyagunkat.

Váradai Sternberg szovjet történész professzor /Ungvár/ "Szabó Ervin könyvtári évei" című készülő tanulmányához a központi könyvtárban nemrég beszerzett Szabó Ervin családi levelezés darabjait dolgozta fel. A szovjet professzorral megállapodtunk, hogy számukra igen értékes kiadványainkért /Budapest történetének bibliográfiája 1-6. köte-

té, A magyar szociológia történetének bibliográfiája 1. köt., stb./ nálunk be nem szerezhető szovjet szociológiai munkákat küld cserébe.

A központi könyvtárban hosszabb kutatást végzett Gerhard Teich, a kielii Institut für Weltwirtschaft keleteurópai osztálya referense. A Szabó Ervin által szerkesztett Bibliographia Economica Universalis 1903-1904-es kötetei 600 oldalának fotómásolatát rendelte meg tőlünk, felajánlva, hogy akár valutában, akár új nyugatnémet szociológiai kiadványokkal téríti meg költségeinket.

... A FELNŐTT KÖNYVTÁRAKBAN

Régebbi kísérletünk elevenedik fel a KMK kezdeményezésére és anyagi támogatásával. Két kerületi könyvtárban /csillaghegyi 21-es, ujbpesti 28-as/ október 1-től részben az egyetemet végzett könyvtárosok, részben külső munkatársak /pedagógusok/ bevonásával heti két alkalommal 3-3 órán keresztül szaktájékoztató folyik. Az ujbpesti könyvtárban matematika, fizika, magyar és orosz nyelvből, Csillaghegyen ezeken kívül biológiából, kémiából és a világnézetünk alapjai c. tantárgyból.

Szeretnénk, ha az új szolgáltatást elsősorban a középiskolás fiatalok vennék igénybe, így kezdetben kizárólag az ő körükben folyik a propagálása. Természetesen a kijelölt időben az olvasóteremben ülő szaktájékoztatónak az olvasók közül bárki tehet fel kérdést. A tanulók segítésén kívül a kísérlet másik fő célja a természettudományos szaktájékoztató erősítése, semmiképpen sem korrepetálás jelleggel.

Hasonló kísérlet kezdődött a Miskolci Városi Könyvtárban is, egyetemi hallgatók bevonásával. A munkában résztvevő könyvtárosok és pedagógusok januárban tapasztalatszerét tartanak. Az eredményekről folyamatosan hírt adunk a Könyvtári Híradóban is.

Az elmúlt évekhez hasonlóan ez évben is megkezdődtek szeptemberben a könyvtárakban az osztálylátogatások.

A Kölcsey Gimnázium elsőseit fogadta szeptember 27-én a Népköztársaság uti 10-es könyvtár. Az I. István Szakközépiskolában is hagyomány, hogy minden év elején az első osztályosokat elviszik a Mester utcai 26-os könyvtárba, ahol a gyerekek megismerkednek a könyvtár állományával, a könyvtár különböző szolgáltatásaival.

Az Ujbpesti Ifjúsági Napok keretében a 28-as könyvtár író-olvasó találkozót szervezett Kertész Ákossal. A találkozón az író Makra c. művét vitatták meg.

Ugyancsak jól sikerült a XIV. kerületi 18-as könyvtár irodalmi estje, szeptember 29-én, melyen a Röpirat az öngyilkosságról c. könyvről beszélgettek Gergely Mihálylyal az olvasók.

A XIII. kerületi 19-es és a VIII. kerületi 44-es könyvtár ifjúsági művelődési körrei megtartották első programbeszélő összejövetelüket.

A Török utcai 37-es könyvtár Politikai Körének hasonló célú összejövetelén Soós Zoltánt is vendégül látták a fiatalok.

A 37-es könyvtár audióstúdiója számára az OSZK-tól kapott keretből megvásárolták a berendezést.

...A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

Pest-Buda-Óbuda egyesítésének 100. évfordulója alkalmából valamennyi gyermekkönyvtár részére eljuttattuk a 44-es gyermekkönyvtár vezetője által összeállított bibliográfiát.

Az angyalföldi 19-es könyvtár 17 gyermekolvasóval meglátogatta a Petőfi Irodalmi Muzeumot.

A 2-es gyermekkönyvtárban az iskolák felkérésére három irodalmi szakkör alakult meg. Megbeszélték a negyedéves programot, többek között a Petőfi évfordulóra való készülés módjait.

Az egésznapos iskola II. osztályos tanulói részére "Az erdő élete" címmel könyvismeretet tartottak. Bemutatták Fekete István: Vuk c. művét.

Kispesten a 16-os könyvtárban újra megalakult a könyvbarátok köre. Havonta, meghatározott program szerint tartják megbeszéléseiket. Pl.: szeptember 21-én Budapest 100 éves. - Beszélgetés a Budapest Enciklopédia és a Szülőföldem Budapest c. kötetek alapján. A foglalkozást városnézés egészíti ki.

Rákoscsabán a 40-es könyvtárban évadnyitó "Könyvbarát" foglalkozást tartottak. Könyvjutalomban részesítették a legaktívabb tagokat, új elnököt és jegyzőt választottak. Ismertették a Kincskereső c. folyóirat legújabb számát, beszélgettek Darvas József munkásságáról. Megbeszélték a következő foglalkozás programját is.

Könyv- és könyvtárismereti foglalkozás volt nyolc alkalommal /8-as, 16-os, 19-es, 24-es, 40-es könyvtárban/. Az alsótagozatos könyvtárlátogatók részére az óbuda-i könyvtár felhasználta az ABLAK-ZSIRÁF c. könyv idevonatkozó részeit is. Ez egyben könyvbemutatóul is szolgált. A 40-es könyvtárban az osztálylátogatások során könyvet is kölcsönöztek, 7 pajtás beiratkozási tasakot kért.

Meseosztócska című kísérleti foglalkozást tartott Szász Eta a III. kerületi Rak-tár u. iskola I. osztályosainak.

SZEMÉLYI HÍREK

Kitüntetés: Dr. Hornyánszky Károlyné a "FSZEK Kiváló Dolgozója" kitüntetést kapta.

Kinevezés, áthelyezés

1972. IX. 1-től Gujgiczler Imrénét a 10-es gyermekkönyvtár megbízott vezetőjét az igazgató beosztásában véglegesítette.

1972. X.1-től Bornemisza Lászlónét a Központi Olvasószolgálat osztályvezető helyettesévé nevezte ki az igazgató. Zsukovszki Ervinnét a kölcsönzési csoport vezetésével,

1972. IX.1-től Simon Lászlónét a 32-es könyvtár vezetőjét a 6-os könyvtár vezetésével bizta meg az igazgató. Szabó Jánosné /Richlich Ilona/ mint megbízott vezető átvette a 32-es könyvtár vezetését.

1972. IX. 1-től Bartha Lajosné /Konrád Éva/ megbizással a Marczibányi téri /26-os/ új gyermekkönyvtár vezetője lett.

Eszterhás Ferencné a 22-es könyvtárból a Feldolgozó Osztályra; Gergelich Mártát a 6-os könyvtárból a KKO-ra; Gödér Pálnét a 6-os könyvtárból a 18-as könyvtárba; Jakubecz Ilonát a KKO-ról a 2-es könyvtárba; Ludányi Józsefnét a 6-os könyvtárból a 6-os gyermekkönyvtárba; Matolcsi Tamásné a KKO-ról a 14-es könyvtárba; Mischung Máriát a 7-es könyvtárból a 10-es könyvtárba; Polgár Annát a 14-es könyvtárból a 8-as könyvtárba; Rainer Andreát a KKO-ról az 5-ös könyvtárba; Székely Ervinnét a 18-as könyvtárból a 48-as könyvtárba; Szőgyi Lenkét a 2-es könyvtárból a KKO-ra helyezte az igazgató.

Új munkatársak

Dankó György kisegítő Közp. Gondnokság, Faludi Istvánné kisegítő 24-es könyvtár, Gálik Márta előadó Közp. Gazd. Főoszt., Kántás Péter kisegítő Bibliobusz, Kerekes Éva könyvtáros Közp. Olvasószolgálat, Kéri Katalin könyvtáros 22-es könyvtár, Péter Tamásné könyvtári technikus KKO, Puskás Eszter könyvtáros 15-ös gyermekkönyvtár, Radoychich Emilia könyvtári technikus 10-es könyvtár, Rákosi Lászlóné gépkezelő Közp. Propaganda Oszt., Simon György kisegítő Közp. Gondnokság, Tátrai Zsuzsa könyvtári technikus 4-es könyvtár, Varga Béla raktáros Központi Olvasószolgálat.

Kilépések

Beke Györgyné előadó Gazd. Főoszt., Nedvig Nándorné raktárkezelő 17-es gyermekkönyvtár, Rákai Istvánné könyvtáros 2-es könyvtár, Sándor Béláné könyvtári technikus 2-es könyvtár, Somogyi Jánosné raktárkezelő 2-es könyvtár, Varga Csilla könyvtáros Közp. Olvasószolgálat, Varga Ferencné könyvtáros 15-ös gyermekkönyvtár, Zimonyi Emeriká könyvtáros Közp. Olvasószolgálat.

Nyugdíjazás

Dr. Hornyánszky Károlyné oszt. vez. helyettes Közp. Olvasószolgálat, Takács Jánosné rak-tárkezelő 5-ös könyvtár.

Születés

Szolnoki Pálné /Közp. Olvasószolgálat/ kislánya, Judit 1972. szept. 12-én, Hernádi Györgyné /Közp. Feldolgozó Osztály/ kislánya, Gábor 1972. szept. 30-án jött világra. Pázmándi Antalné /6-os könyvtár/ kislánya György és András 1972. okt. 1-én születtek, Gosztola Gábornak /Közp. Olvasószolgálat/ kislánya Réka látta meg a napvilágot. A kedves szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget és sok örömet kívánunk!

Fegyelmi határozat

Varga Józsefet, Döme Ottót, Tóth Attilát a Gazdasági Főosztály munkatársait, valamint Bakonyi Istvánt a Bibliobusz gépkocsivezetőjét az igazgató megrovás fegyelmi büntetésben részesítette gazdasági jellegű szabálytalanság miatt.

KELLEMES PIHENÉST KÍVÁNUNK...

A Központi Könyvtár Olvasószolgálatára október 1-től szegényebb lett: dr. Hornyánszky Károlyné, valamennyiünk Sará-ja nyugdíjba ment. Ez utóbbi fogalmat általában az idős korosztályhoz kötik. Ez nem illik rá: mint eddig is, most is aktív és érdeklődő.

Mindig szeretettel foglalkozott - nemcsak beosztásából /osztályvezetőhelyettes és a Kölcsonzó csoport vezetője /de lényéből eredően is a munkahelyi problémákkal, olvasókkal, munkatársai ügyes-bajos dolgaival egyaránt. Pontossága, alaposága hasonló tevékenységre ösztönözte a körülötte lévőket. Ez volt nagy szakmai tudásának is a magja. Ez jellemezte tevékenységét valamennyi munkaterületen, így a társadalmi munkában is: hosszú ideig volt az emeleti pártcsoport bizalmija.

Különös figyelmet szentelt a fiatalok fejlődésének. Hiányozni fog minden vonatkozásban és ezt csak azzal a tudattal igyekszünk a jövőben tudomásul venni, hogy ezután több ideje lesz a legifjabb generáció családon belüli képviselőjének, unokájának a nevelésére.

Nem bucsuzunk Tőle. Továbbra is szoros marad vele kapcsolatunk. Kívánjuk, hogy a jövőben is, jó egészségnek örvendő, még sokat tevékenykedve, örüljön közös eredményeinknek.

TARTALOMJEGYZÉK

Az IFLA és a FSZEK	T.Gy.	1
A budapesti IFLA konferencia után	Dr Nagy Emilné	6
Dienes-görlök voltunk az IFLA-n	Hiripi Lajosné	8
Napirenden a Magyar Könyvtáros Egyesület eddiggi tevékenysége és az alapszabály módosítása	Benkőné, Bartha Ilona	10
Olaszországi tanulmányutról II.	Dr Remete László	12
A Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetség- ének bolognai kongresszusa	Szalai Ágnes	15
Szerzeményezés a központi könyvtárban	Nyilas Márta	17
Találkozás fiatal könyvtárosokkal	Vándor Katalin	20
A tömegpolitikai munka formái és módsze- rei a könyvtárakban	Szurmay Ernő	21
Évadnyitás - állományvita	Bacsa Andrásné	26
A dolgozók iskolái és a közművelődési in- tézmények együttműködésének fejlesztése érdekében	D.P.	28
A gyermekkönyvtárosok értekezletén	Benczur Ágnes	29
Gondolatok egy tv vetélkedő után	Erdődy Ferencné-Sándor Ottóné	30
Könyvkiadók-könyvtárosok tanácskozása	Bálinth Lehelné	32
Történelmi ünnepek - tapasztalatok	Lukács Györgyné	34
A helytörténeti tevékenység és a kerületi könyvtárak	Baán Magda	35
Beszélgetés első Szabó Ervin Emlékérme- sünkkel	G.É.	38
Látogatás Angyalföldön egy kiváló népmű- velőnél	Zima Istvánné	40
Kiadványaink		
60 év után ujjáélesztett sorozatunk olvasói fogadtatásáról	R.L.	43
Kamondy László 1928-1972		44
Az idegen nyelvű Böll irodalomról		44

50 fiatal olvasói portréja	Richlich Ilona	45
Irodalomjegyzék a kötelező olvasmányok- hoz	Cseh Irén	46
Heinrich Böll Nobel-díjas		46
Kovács Máté 1906-1972		47
Felhívás az évkönyv számára könyvtári ta- nulmányok irására		47
Reprográfiai szolgáltatásunkról		50
Igazgatósági ülések		51
Párthirek		52
KISZ hírek		52
Szakszervezeti életünk		53
A FSZEK 1972-73. évi oktatási és tovább- képzési terve		61
A továbbképzés hírei		64
Ez történt...		65
Személyi hírek		68
Kellemes pihenést kívánunk...		69

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/400/S/2/971

Szerkesztőbizottság: Bárány Éva, Dobos Piroska, dr. Ecsedy Andorné,
Farkas Józsefné, Gálliczky Éva, Márffy István, Mikó Zoltán és Sándor Ottóné

Felelős szerkesztő: Pataki Ferenc

Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Terjedelem: 9 A/5 iv

Táskaszám: 72/620. Példányszám: 450